

B

152.

LIBRARY

K

מגילת
על
המנוחה
השנייה
למנוחה
השנייה
למנוחה
השנייה
למנוחה

LIBRARY

1111

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 152.

1114793

511

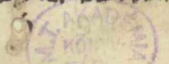
וְעוֹלָם

דַּחַשׁ לְמַרְעָה

ב

בשנת

מאה ושלושים שנה לרדת בני ישראל
 למצרים מקץ ששים שנה לאחר
 שמת יוסף חלם פרעה חלום אחד והנה בחלום זקן
 אחד עומד לנגדו ובירן מאזניו והיה מעלה כל דרי
 מצרים חנפים וכנענים וטף בכף אחד של המאזנים
 והיה משים בכף שנייה טלה אחד ומכריע הטלה
 לכל מצרים והוא משתא'ומהרהר בלבבו הפלא הגדול
 הזה ויקץ פרעה והנה חלום ויקבוץ לכל חכמי מצרים
 ואת כל חרטומיו ויספר פרעה להם את חלמו ויראו
 כל העם מאד מן החלום עד שבא אחד מן הערבים
 לפני המלך ויאמר לפניו זה החלום רעה גדולה הוא
 למצרים ובהלה ויאמר לו המלך ומה היא ויאמר לו בן
 יולד בבני ישראל סיחריב כל מצרים ועתה אדוני
 המלך איעבך עשה טובה שתכזה סכל בן סנולד בישראל
 סיהרגו אותו ואולי לא יקום זה החלום וייטב הדבר
 בעיני פרעה ובעיני עבדיו ויקרא מלך מצרי' למילדות
 העבריות כו' ותיראן המילדות כו' כו' חיות הנה דומות
 לחיות ואינן כרוכות למילדות ויכו פרעה לכל עמו
 וגו' ויהי כאשר שמעו בני ישראל את הדבר הזה אשר
 כזה פרעה להשליך הבנים הזאורה ופרסו מקבתם
 ומקבת דבקו בהם ללדת בנים ותעזובנה ילדיהן על
 פני הסדה וי' אשר נטבע לאבותיה' לתת זרעם כעפר
 הארץ שלח להם מלאכיו לרחוץ אותם ולסוכס
 ולהחתיילם ולסוס שני חלוקי אבנים מן יונק חלב ומן
 אוכל דבש מגדל שערותיו עד ארכובותיו למען יתכס'

מהם לענבו ולפכקו בחמלתו עליו ויהי כחמול המס
 יתברך עליהם וזקם להרבותם על פני כל הארץ וזה
 לתבל ארצו לקבל אותם ולשמרם עד שיגדל ואחר
 כך ותפתח הארץ את פיה ותקח אותם ויזיכו כעשב
 הארץ ויטובו איש אל אביו ולא יצטפחו וידבקו בם
 ועוד יהיו עוסיין סוכות בקרקע הארץ וטומנין אותם
 סכ' ויהיו המזרים פורסיין על גביהן ואינן יכולין
 להזיקם כדכתיב על גבי חרמו חורסיים האריכו
 למעניתם:

איש לוי היה בארץ מזרים וסמו עמם בן קהת
 בן לוי בן ישראל וילך האיש ויקח את
 יוכבד דודתו לו לאשה ותהר האשה ותלד בת ותקרא
 שמה מרי' כי בעת ההיא החלו המזריי' בני חם למרור
 חיי בני ישר' ותהר עוד ותלד בן ותקרא שמו אהרן
 כי בימי ההריון החל פרעה לספור דמי זכריה' ארצה
 ומהם הסליך ליאור' ויי' הטה חסד עליהם ולא מת
 אחד מהם מאשר היו מטליכים היאורה היה מחייתם
 מה'בה' ואשר היו מטליכים בסדה היו מכלכלי' אותם
 מלאכי הסרת ומצילין אותם ומביאים אותם לאבותם
 בחורי' גדולי' ויהי בהסמע דבר המלך ודתו להסליך
 הבנים היאור' ורבי מעמי הארץ היו פורטי' מנסותיהן
 ויפרד ג' עמרים מאסתו ויהי בעת ההיא מקצה שלט
 סנים ותחי רוח אלהים על מרים ותנבא בתוך הבית
 הנה בן יהיה כולד לאבי ולאמי בפעם הזאת טיוטיע
 את ישראל מיד מזרים ויהי כסמוע עמרים את דברי

הילדה ויקח את אשתו אשר פירש ממנה בעת הגזרה
 מקץ ג' שנים ויהי מקץ ששה חדשים ותהר ותלד בן
 ובעת לידתו כתמלא כל הבית אורה גדול כאו' השמש
 והירח בעת זרוח ותרא האשה את הילד כי טוב הוא
 ונחמד למרא' ותצפנהו ג' ירחים בחדר מסכב בימי'
 ההם הערימו סוד כל מצרי' לאבר עם היהודי ותלכנה
 כשי מצרים ארצה גסן אשר עם בני ישראל ותשאנה
 גוריהם על כתפיהן עד לא ידעו לדבר ובלדת האשה
 הישראלית את הילד ותכפוף את בנה מפני המצריים
 לבל ידעו המצריים עת לדתה לבלתי השחיתם והיו
 באות כשי מצרי' גוסנה וילדיהן אתם ובבוא המצריות
 בבית העבריו והיה הילד המצרי מגמג' בלסונו והיל'
 העברי הכפוף בחדר מסכב ענה אותו ככתבו וכלסונו
 והיו הולכות המצריות ומגידות לבעליהן ופרעה היה
 שולח שוטרו ולוקח אותם ויהי כמשלש חדשים אשר
 ילדה יוכבר את הילד ויודע הרבר ביתה פרעה
 ותמהר האשה טרם בא השוערים ותקח תבת גומא
 ותעם בה את הילד ותעם בסוף על שפת היאור
 ותתכב אחותו מרחוק וישלח אלהים חוס גדול וטרב
 בכל ארץ מצרים ויבער בשר האדם כחוס השמש
 בגבורתו ויכר להם מרוב החו' ותרד בת פרע' לרחוץ
 על היאור מפני החוס ונערותיה הולכות על יד היאור
 וגם כל כשי מצרים כמשפט הזה ותרא בת פרעה
 התיבה שצפה על פני המים ותשלח את אמת ותקחה
 ותפתח ותראהו את הילד והיו באו כשי מצרי' ההולכ'
 על

על ספת היאור להניקו ולא רצה להניקם מאת הסם
 היתה זאת להשיבו אל שדי אמו ותאמר אחותו לבת
 פרע'האך וקראתי לך חסה מינקת מן העבריו ותאמר
 לה לכו ותלך ותקרא לאמו ויאמר לה הילוכי הילך
 זהניקהו לי ואני אתן את סכרך שתי כספי' ליום' ויהי
 מקץ שנתים ימים ותבואהו לבת פרעה ויהי לה לבן
 ותקרא שמו משה כי מן המים תטיתיהו ואביו קרא לו
 חבר כי בעבדו נתחבר עב אסתו' ואמו קרא לו
 יקותיאל כי הניקתהו מטדיה' ואחותו קרא לו ירד כי
 ירדה אחריו אל היאר לראות מה יהא בסופו' ואהרן
 קרא לו אבי זנוח כי זנח אבי את אמי והוסיב' בעבור
 זה' וקחת זקנו קרא לו אביגדור כי בעבדו גדר אהי'
 פרץ בישראל אשר לא הוסיפו עוד המצריים להסליך
 בניס היארה' ומניקתו קרא לו אביסוכו כי האלהים
 יצפינהו בסוכה מריב המצריים' וישראל קראו לו
 שמעיה בן נתנאל כי בימיו יסמע אלהים את נאקתם'
 בצננה הטליתית ללדת משה ופרעה יוסב על השלחן
 לאכל והנבירה יוסבת מימנו ובתיה בת פרע' משמאלו
 ושדיו ועבדיו יוסבי' לפניו והנער יוסב עם בתיה בתו
 ויוסט הנער את ידו ויקח העטרה מעל ראש המלך
 ויסס אותה על ראשו ויבהל המלך והשרים על הדבד
 הזה ויתמתו אים אל רעהו' ויעץ בלעם הקוסם אחד
 פאריסי המלך ומיועציו ויאמר זכור נא אדוני המלך
 החלום אשר חלמת ואשר פתר לך עבדך הלא תדע
 פי העלם הזה מילרי העברים הוא ורוח אלהים בו

ותחכמה עשה זה וזה יחריב מצרים • ועתה ימות
 המלך מהר' ויסירו את ראשו וייטב הרב בעיני המלך
 ואוהביו ויטלח המלך גבריאל ויבא בדמות אחד
 משרי המלך ואוהביו • ויאמר לו ארזני המלך לא טוב
 הדבר להמית נפסדס נקי כי איז לנער דעת ועת' צוה
 ויביאו אבן יקרה לפניו ונחלת אש ואם יוטיט ידו ויקח
 האבן יקרה בידוע שיט' בו דעת ובן מות הוא ונעשה
 ממנו משפט ואם יוטיט ידו ויקח הנחלת בידוע שאין
 בו דעת ופטו' ויראו כל חכמיו ויאמרו טוב הרב' ויביאו
 לפניו האבן והנחל' ויוטיט הנער ליטול האבן והמלאך
 דחף ידו והחזירה ונטל הנחלת ויביאה לפיו ויגע
 בספתיו ובקצה הלסון ונעשה כבד פה וכבד לסון ועל
 זה כוול ויועץ המלך עם יועציו מה נעשה לבית ישראל
 אשר הם גדלים בכל יום ותאמ' לו אשתו ארזני המלך
 הלא כל הארץ לפניך עשה כטוב בעיניך • ויען בלעם
 ויאמר לו מאז היות האומה הזאת כל מעשיהם במרת'
 היו יעקב אביה' עקב את עשו אחיו ולקח את בכורתו
 ויבא א' אביו בעקבה ויקח ברכתו ויברח אל לבן וכתן
 לו סתי בכותיו לנטי' ופלל את זאנו וכל נפשות ביתו •
 ויזחק אביה' בר בגרר והכשיל אנשי המקו' על אשתו
 לאמר אחותי היא ויפל עליהם כסף ולקח כל טובם
 והלך • וכך עשו בני יעקב לשכם וחמור סאמר להם
 שימולו והם מלו • וציוס הסלישי בהיותם כאבים קח
 והרגו אותם לפי חרב ובזזו ופללו כל נכסיהם ועתה
 אם תשמע בקולי א' תהרגם בחרב רק תרבה עליהם

עֲצוּזִים קָשִׁים שִׁיּוּן כְּלִים מֵאֵיהֶם וַיֵּטֵב בְּעֵינֵי פִרְעֹה
 וּבְעֵינֵי עַבְדָּיו וַיַּעַן יִתְרוֹ הַמִּדְיָנִי וַיֹּאמֶר לוֹ אֲרוֹנִי כִּי מִי
 שָׁלַח יָדוֹ בְּהֵם וּנְקָה הֲלֹא יִרְעֶת אִם לֹא שָׁמַעַת מִה
 כַּעֲשֵׂה לַפִּרְעֹה עַל שְׁלֻקַּח אֶת שָׂרָה אִשְׁתְּ אַבְרָהָם וְגַם
 לִיכַחֵק מִה עָשָׂה לְאַרְבַּע הַמַּלְכִּים עַל בֶּן אֲחִיו עַל
 אַבְרָהָם וְמִה כַּעֲשֵׂה לְלִבְנֵי לֹא הִיָּה אֲדָם שֶׁשָׁלַח יָדוֹ
 וּנְקָהּ וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מֵאֵד עַל יִתְרוֹ הַמִּדְיָנִי וַיֹּאמֶר לוֹ לָךְ
 בְּרַח אֶל מִקְוֵיךָ וַיְהִי אַחֵר כִּךְ שֶׁהִצִּילוּ הָאֱלֹהִים מִיַּד
 הַמִּצְרִים וְלֹא הִרְגוּהוּ וַיְהִי מִשָּׁה בַּבַּיִת פִּרְעֹה בְּלִבּוֹשׁ
 מַלְבוּת וְאֲבָן יִקְרָה בְּרֹאשׁוֹ וְכָל סְרֵי הַמֶּלֶךְ מִכְּשָׁאֵי אוֹתוֹ
 וּמִקֶּץ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה אֲסַר גְּדַל מִשָּׁה בַּבַּיִת פִּרְעֹה
 הַזֶּה וְהָיָה הַכֹּפֵר לְרֹאשׁ פְּנֵי אֲבִיו וְאִמּוֹ וַיִּדְרֹא בְּסַבְלוֹתָם וַיִּרְא
 אִישׁ מִצְרֵי מִכָּה אִישׁ עַבְרֵי מֵאֲחִיו וַיְהִי כִרְאוֹת הַמוֹכֵה
 אֶת מִשָּׁה וַיִּרְץ אֲלָיו לְעַזְרוֹ כִּי מִשָּׁה גְדוֹל וְנִכְבָּד הִיָּה
 בַּבַּיִת פִּרְעֹה וַיֹּאמֶר לוֹ אֲרוֹנִי הָאִישׁ הַמִּצְרִי הַזֶּה בָּא אֶל
 בֵּיתִי לֵילָה וַיִּאֲסָרְכֵנִי וַיָּבֵא אֶת אִשְׁתִּי לְעֵינַי וְעַתָּה מִבְּקֶשׁ
 כַּפְסֵי לְקַחְתָּהּ וַיְהִי כִּאֲסֹר שָׁמַע מִשָּׁה הַדַּבָּר הַרַע הַזֶּה
 וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וַיִּדְרֹא כִּי אֵיךְ אִישׁ וַיִּךְ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּכַּל אֶת
 הָעַבְרֵי מִיַּד מִכָּהוּ וַיֵּטֵב מִשָּׁה אֶל בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהָאִישׁ
 עַבְרֵי שָׁב אֶל בֵּיתוֹ וַיְהִי בַּסּוּב הָאִישׁ הַבַּיִת אֲמַר לְבָרַט
 אֶת אִשְׁתּוֹ כִּי לֹא כִסּוֹן לְבֹא עֲלֶיהָ אַחֲרַי אֲסַר הַזֶּה וְהוֹטְמָהּ
 וְתִלַּךְ הָאִשָּׁה וְתִגְדֵּל לְאַחִיהָ וַיִּבְקֶשׁוּ אֲחֵי הָאִשָּׁה לְהַרְגוֹ
 וַיָּבֵאוּ וַיִּמְלֹט וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי וַיָּבֵא מִשָּׁה אֶל אֲחִיו וַיִּרְא
 בְּסַבְלוֹתָם וַיֹּאמֶר לְרַשֵּׁעַ לְמָה תִּכָּה רַעַךְ וְאִמִּי מִי שָׁמַךְ
 לְאִישׁ סָר וְסוֹפֵט עֲלֵינוּ הַלְהַרְגֵנוּ אֶתְּהָ אֲוֹמֵר כִּאֲסֹר

הרבת את המצריי וישמע פרעה את הדב' הזה ויבקש
 להרוג את משה ומקרו לקוסטיכר להרגו ולא סלטה
 בו החרב ועשה הקרוט ברוך הוא גם עמו טכעסס
 ערפו כעמוד של שים והוא שאמר משה כסכולד אינור
 כי אלהי אבי בעזרי כו' והוא שאמר לו ה'קבה כססרב
 בטליחותו ואמר סלח כא ביר תסלח • ואמר לו הק'בה
 מי סס פה לארס • או מי למרך לרבר כססהיית כדון
 לפני פרעה על המצרי • או מי ישום אלס מי סס את
 פרעה אלס סלא כתאמץ במכות הריגתך • או חרט
 את משרתיו חרטים סלא סמעו במכותו עליך להרגך
 מי עשאן עורים סלא דאוך כסברחת מן הבירה
 וכמלטת • ומה עשה ויסלח האלפים את מיכאל סר
 כבא מרו' ורמו' כדמות סר הטבח' ויקח חרבו את סר
 הטבחים כי כהפך דמותו לרמות משה ויחזק המלאך
 ביר משה ומכיואו ממכרים ויניחאו לגבול מצרי' רחוק
 מהלך ג' ימים • וישאר אך אהרן ויתכבא בתוך מצרים
 וידבר את בני ישראל לאמר איס סקובי עיכוו הסליכו
 ובגלולי מצרים אל תטתאו ה'הר וימרו בי בני ישראל
 ולא אבו סמוע • ויאמר יי' להסמידס לולי אשר זכר
 בריתו לאברהם ליכחק וליעקב • ויחזק יד פרעה
 עליהם לענותם הלוך וקסה על בני ישראל וילחצס עד
 עת סלח דברו ויפקרס • וכסראה בלעס כי לא כעטתה
 עבתו ולא יכא הדבר לפועל לכלות את בני ישראל
 כפי מחשבתו הרעה אשר חשב ויכא ממכרים
 וילך לו למלך ביקום עם סני בני אנים וסמרים ומלך

ביקום הוא ומלך ארום • בימים ההם היתה מלחמה
 בין כוּם ובי בני קר ויסב ממנו סבי גדול ויכנעו מפני
 כוּם ויהי כזאת כיקום להלח' בבני כוּם ובבני קרם
 ויעזוב בלעם הקוםם בן לבן הארמי וסני בניו חנים
 וסגבים לשמור את העיר ויסבו סם ורלת הארץ אתו
 ויועץ בלע' עם עם הארץ למרוד במלך כיקום לבלתי
 תת אותו לבא העירה • ויסמעו לו עם הארץ ויסבעו
 לו וימליכוהו עליה ואת בניו הפקיד סרו כבאו בראם
 העם ויגביהו החומו' מסני כרי העי' ומן העב' הסליסי
 חפרו בארות רבי' בלא מספ' סביב וישימו סם מי הנס'
 הכובב את כל ארץ כוּם ומן העבר הר' קבצו כחסי'
 רבים בלהטיהם ואין יוכא ואין בא א העיר ויהי בסו'
 ביקוםם וכל סרי החיילים מהמלחמה ויסאו עיניהם
 ויראו את חומת העי' גבוהה מאד ויתמהו איס א רעהו
 ויאמרו ראו בני העיר כי אחרנו במלחמ' ויגביהו את
 חומת העיר ויחזקוה לבלתי בא אליהם מלכו כנעץ •
 ויהי כאשר קרב אל העיר ויראו סערי העיר סגורות
 ויקראו לסוערים לפתוח להם לבא העירה וימאנו
 הסוערי' לפתוח להם כמכות בלעם הקוםם ולא נתנו
 לבא העירה ויערכו מלחמה פתח הסער ויפלו מחיל
 ביקוםם מאה ושלשים איס • ויהי ביום הסני נלחמו
 מעבר הכהר ויבאו שלשים פרסים רוכבי סוסים דרך
 הנחל ויטבעו בתוך הבורות וימותו ויכו המלך לעשו'
 רפסורות לעבור בס ויעשו כן • ובכואס אל מקומות
 הבורות המים מתגלגלי ויטבעו עוד ביום ההוא מאתי'

ד'ה של מרעה

1

אים • ויהי ביום השלישי ויבואו מן העבר אשר עם
 הנחשים והצפעונים ולא יכלו לגרם אל העיר ויהרגו
 הנחשים תהם סבעים וטבעה אים ויחדלו להלחם על
 כוֹס ויצודו עליה תסע סבי' איץ יוצא ואיץ בא ויהי בהיו'
 המצוד על כוֹס ברח מטה מתכרים ויבא אל מחנה
 ביקנום מלך כוֹס ומטה בן שלטים טנה בבואו אל
 מחנה ביקנום הצרים על כוֹס • והימים אשר צר
 ביקנום על כוֹס תסע סבים • ויהי מטה הולך וצא
 עמהם וימצא חץ בעיניה ויאהבוהו המלך וכל הצרים
 וכל חיל המלחמה כי הוא הולך וגדל • ונוי קומתו
 דמתה לתמר ויאהבוהו המלך מאד ויסימנהו טר צבא
 זיטבו עם ימים רבים עד טחלה המלך ביקנום וימת •
 ויאחרו עבדיו מה נעשה אם נעלה מעל העיר ירדפו
 אחרינו והכדייתו את סמינו ועתה טוב לנו למו' במצוד
 משוב לארצנו כשוב העם הנכלמים • ויועצו יחדיו
 להמליך עליהם את מטה למלך כי איץ כמוהו בעם
 זיעשו כן ויתנו לו לאשה הנבירה אשת ביקנוס ויזכור
 מטה את ברית ה' אלהיו ולא קרב איה ויטם חרב בינו
 לבינה ולא חטא עמה • ויהי ביום השלישי למלכו
 ויאמרו לו עבדיו הבה לנו עצה ורב'מה נעשה כי תסע
 סבים לא ראינו נשינו ובכינו ואנו מתאוים לראותם •
 ויאמר להם מטה אם תשמעו בקולי תכליחו ותשובו א'
 בתיכם לשלום • ויאמרו לו כל אשר תצוונו נעשה •
 ויאמ' להם ההרה לכו וקחו לכם מאפרוחי החסידה כל
 אחד ואחד מכס וילכו מהרה ויעשו כן • ויאמר להם

למרוס

למרום לצוד ציד כדרך בני הכץ ויעשו כן ויאמר להם
 רכבו איש על סוסיו ולבשו השריונות וקחו איש כלי
 מלחמתו ובאו אחרי מן הצד אשר הנחשים פס ובעת
 אשר יבאו הנחשים הטליכו עליהם אפרוחי החקידה
 ויאכלום ונקח העיר ויעשו כן • ויקרבו א העיר ויכוה
 לפי חרב וכראו בלעם בן בעור כי כלכדה העיר עונן
 וכיחם ופרח באויר הוא ובניו ויכוסו אל מכרי' א פרעה
 וישבו עמו וישבו איש לביתו • וכראות העם כי המלך
 הוסיעם ובעפתו הטוב' נכבשה העיר ויאהבהו מאד •
 וירא משה את ה' אהיו ולא קר מחוקות אבותיו אברה'
 יצחק ויעקב ימיץ ושמאל והימים אשר מלך משה על
 כוש ארבעים שנה • ויהי היום והוא יושב על כסאו
 והגבירה יושבת אצלו • ותאמר הגבירה לשרים ראו
 המלך אשר המלכתם עליכם זה ארבעי שנה לא קרב
 אלי • ועתה שימו עליכם מלך בן אדוניכם ניקנום כי
 לו מספט המלוכה ולא תמליכו עליכם איש ככרו •
 ויאמרו כל שרי החיילי' למשה טוב אתה בעינינו מאד
 אך כל עם המדינות יועצי' להמליך עליהם בן אדוניה'
 ועתה קח לך עוטר וככמים ולך מעמכו וטוב א מקומך
 לשלום וילך משה לארץ מדין וישב על הבאר ולכהן
 מדין שבע בנות עד אשר הואיל משה לשב' את האיש •
 אמר לו רעואל מאיץ תבא מה ארצך ואי מזה עט אתה
 ויאמר לו אחי משה ויספר לו כל המוצאות במצרים •
 אז את בלבבו יתרו זה האיש אשר שלח ידו בכתר ועתה
 אקחנו ואמקרהו ביד פרעה ויהו לכלכלו בלחם צר
 ובמים •

וּבַיּוֹם לַחֵץ וַיִּמְצָא חֵץ בְּעֵינָיו כַּפּוּרָה בָּתוֹ וּבַחֲמוּל עָלָיו
 וּבְכָל יוֹם וַיּוֹשׁ מֵעַתְּ לַעַת הִיטָה מִסַּפְקַת לוֹ לַחֵם וּמִזֹּון
 וַיֵּשֶׁב עִם שֶׁשׁ שָׂנִים וַיְהִי מִקֶּץ שֶׁשׁ שָׂנִים אָמַר כַּפּוּרָה
 לְאַבְיָה הַשְּׂבוּיָה וְהַאֲסוּר אֲשֶׁר הִסְלַכְתָּ לְבוֹר זֶה כִּמְהַ יָּמַי
 וּשְׂנִים הֵלַךְ תִּדְרַסְנִי כִּי בְּכָל יוֹם כּוֹעֵק עָלֶיךָ אֵל אֱלֹהֵינוּ
 וְהִיָּה בְּךָ חֲטָא וַיֵּאמַר לֵה יִתְרוּ מִי שָׁמַע כִּזְאֵת אֲרָם שָׁלַח
 אֶחָד וְשֵׁתָה זֶה כִּמְהַ שָׂנִי עוֹדְנוּ חַי הֵלְכוּ בְּבֵית הָאֲסוּרִי
 וּמִצְאוּהוּ עוֹמֵד עַל רַגְלָיו וּמִתְפַּלֵּל לֵאמֹר וַיִּזְכְּאוּ מִסָּם
 בַּיּוֹם הַהֵם כּוֹה יִתְרוּ שִׁיעֲבִירוּ קוֹל בְּכָל הָאָרֶץ הַהִיא
 שָׁכַל מִי שִׁיבָא וַיִּתְלוֹם הַמַּטָּה שֶׁהוּא כְּטוֹעַ בְּגַן שִׁיתָן לוֹ
 כַּפּוּרָה בָּתוֹ לְאַשָׁה וְהָיוּ בָּאִים מַלְכִים וְשָׂרִים גְּדוּלִים
 וּגְבוּרִים וְלֹא יִכְלּוּ לְתִלוֹם הַמַּטָּה וְאַחַר כֵּן הוֹצִיָא מִשָּׁה
 מִבֵּית הַכֶּלֶא הִיָּה מִתְהַלֵּךְ בְּגַן וְרָאָה עִם אֵת הַמַּטָּה
 מוֹצֵב אֲרָצָה וְהוּא כִּנְפִירִיכּוֹן חֲקוּק עָלָיו עִם הַמְּפֹרֵשׁ
 וְתִתְלַטְּהוּ וְתִעַקְרֶהוּ מִסָּם בְּמַהֲרָ וַיְהִי לְמַט' בְּכַפּוֹ וַיֵּשֶׁב
 לְבֵית וְהַמַּטָּה בִּידוֹ וְכִרְאוֹ יִתְרוּ הַמַּטָּה בִּיד מִשָּׁה תָּמָה
 מֵאֲדָר וַיִּתֵּן לוֹ אֵת כַּפּוּרָה בָּתוֹ לְאַשָׁה וְתִלְרַךְ בָּן וַיִּקְרָא אֵת
 שְׁמוֹ גְּרָטוֹס וּמִשָּׁה בָּן שֶׁבַעִים וּשְׁבַע שָׂנִי בְּצֵאתוֹ מִבֵּית
 הַסּוּהַר וּכְפּוּרָה הִלְכָה בְּדֶרֶךְ הַצְּדָקָנוּת שָׂרָה וְרַבְקָה
 וְרַחֵל וְלֵאמֹר וְתִלְךְ בְּדֶרֶךְ הַ' כֹּאֲשֶׁר כּוֹה עָלֶיהָ מִשָּׁה בְּעֵלֶיהָ
 וּמִשָּׁה הִיָּה רוּעָה אֵת כֹּאֲשֶׁר יִתְרוּ וְהַ' אֵמַר לְזִכּוֹר הַשְּׂבוּעָה
 אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לִיִּצְחָק וְלִיעֲקֹב וְכִרְאָה לְמִשָּׁה
 בְּסִכְנָה הַסָּם יִתְכַרֵּךְ וַיִּשְׁלַחֵהוּ לְפָרְעָה לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹת
 וּמוֹפְתִים וַיֵּשֶׁב אֵל חוֹתְנוֹ וַיֵּאמַר לוֹ אֲלֹכָה וְאַשִּׁיבָה אֵל
 אֲחֵי בְּמִצְרַיִם וַיִּקַּח מִשָּׁה אֵת אֲהָתָנוּ וַיְהִי בְּדֶרֶךְ

במלך ויפגשוהו ה' על דבר אשר לא זכר למול את בנו
 וכפל לפני המלאך ותקח כפור' כור מחודדי כורי' ותמל
 את בנה ותמלט את בעלה ואת בנה מיד המלא' ויאמ'
 ה' אל אהרן לך לקראת משה המדברה וילך ויפגשו
 בהר האלהים ויפק לו' וישא עיניו וירא את בניו ואת
 אשתו ויאמר מי אלה לך ויאמר לו משה הילדים אשר
 חנן אהיה אותי בארץ מדין וירע הדבר מאד בעיני
 אהרן ויאמר למשה על הראשונים' אנו מכטערים ואתה
 באתה להוסיף עליהם ויאמר משה לאשתו לשוב אל
 בית אביה ותעש כן ויאח' כן באו משה ואהרן מכרי'
 ויבאו אל בית פרעה והיו בסער פרעה סכי כפירי' ולא
 היה שום אדם יכול להתקרב ולבא אל סער המלך
 מפחדם לפי שהיו טורפים למי טרואים עד שיבאו
 אומני הכפירי' ויסירו אותם ובעת ששמעו שבאו משה
 ואהרן שומרי הכפירי' התירום ויניחום על פתח הסער
 בעצת בלעם הקוסם ובעצת חרטומי מכרים ויבאו
 משה ואהרן לפתח הסער ויט משה את מטהו על
 הכפירים ושמחו לקראתו ויבאו אחריו והיו סוחקים
 לפניו כסחוק הכלבי' עם ארוניה בעת בואם מהסדה
 ובעת שראה כך פרעה ועבדיו יראו מאד מפניהם
 ויאמרו להם מה המעשה ומה אתם רוצי' ויאמרו להם
 העבד' כקרא עלינו לאח' סלח עמי ויעבדו כי את' להם
 סובו לפני מחר ואשיבה לכם דבר ויעשו כן ויבאו
 הכביאי' וילכו אחרי כן קרא פרעה לחכמי' ולחרטומי'
 למעונכי' ולקוסמי' והיניהם בלעם ויאמ' אליהם כזאת

וכזאת אמרו אלי הכביאים ויאמר להם בלעם איך
 קרבו אֶל הסַעַר ולא טרפּוּם הכפּירי' אמ' להם הם באו
 לפני הכפּירים ולא הזיקום אבל סחקו עמהם כּאֹהם
 גדלוּם וּסְמָחוּ כְּשִׂמְחַת הַכְּלָבִים עִם אֲדוֹנֵיהֶם כֹּאֲשֶׁר
 גִּדְלוּם בְּנַעֲוֵיהֶם • ויאמר בלעם איך אֵן כִּמוֹנוּ וְעַתָּה
 סַלַח לַקְּרוֹא אֹתָם וּכּוֹכַחַה יַחֲדוּ לַפְּנִיךָ וַיִּסְלַח לַקְּרוֹא
 לָהֶם וַיֵּכְאוּ הֵם וַחֲקִי יִשְׂרָאֵל לַפְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו
 כַּדְּבָרִים הַרְאִשׁוֹנִים וּמַטָּה הָאֱלֹהִים בִּידוֹ וַיֹּאמֶר לָהֶם
 פִּרְעָה וּמִי הוּא אֲשֶׁר יֹאמִין אֲתָכֶם וַיְבֹא מִטָּה וְאֶהְרַץ
 וַיַּעֲשׂוּ כֵן כֹּאֲשֶׁר צִוָּה ה' וַיִּסְלַךְ אֶהְרַץ מִטָּהוּ לַפְּנֵי פִּרְעָה
 וּלְפָנֵי עֲבָדָיו וַיְהִי לַתְּנִיץ • וַיִּקְרָא גַם פִּרְעָה לַחֲכָמִים
 וּלְמַכְשָׁפִים וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם חֲרָטוּמֵי מִצְרַיִם בְּלֹהֲטֵיהֶם כֵּן •
 וַיִּשְׁלִיכוּ אִישׁ מִטָּהוּ וַיְהִיו לַתְּנִינֵי וַיִּקָּם הַתְּנִיץ מֵעַל אֶהְרַץ
 לְבָלוֹעַ יַלְתַּנִּינֵי הַחֲרָטוּמִּים וַיִּבְלַעֵם • וַיַּעַן בְּלַעַם
 וַחֲרָטוּמָיו אֵיךְ זֶה פִּלְא וְתִימָה וּגְזֻמָּא מִתְּנִינִיךָ שֶׁבִלַע
 הַתְּנִינִים שִׁלְמוּ כִי חוֹק בְּכָל הָעוֹלָם סַחִיָּה בּוֹלַעַת חַיָּה
 אַחֲרַת אִשׁ תִּרְצֶה שֶׁנִּדְעַ כִּי רוּחַ אֱהִי הַשֶּׁלֶךְ מִטָּךְ לְאַרְצְךָ
 וְאִשׁ מִטָּךְ בַּעֲדֶכָּ עֵץ יִבְלַע לְמַטְנוּ בַּעֲוֹדָה עֵץ כִּדְעַ כִּי
 רוּחַ אֱהִי בְךָ • וַיַּעֲשׂוּ כֵן וַיִּשְׁלִיכוּ אִישׁ מִטָּהוּ וַיְהִיו לַתְּנִינֵי
 וְאַחַר שֶׁעָבְדוּ כַּעֲבָדִים בְּלַעַם מִטָּה אֶהְרַץ אֵת מִטּוֹתָם אֵת
 צֹוֶה פִּרְעָה לֵהֲבִיא כָּל סִפְרֵי מִצְרַיִם וּלְחַפְּסוֹ לְמַכּוֹא שְׁמוֹ
 מֵעַל הַקֶּבֶה וְלֹא מָצְאוּ בָהֶם שׁוֹם דְּבַר מִפְּנֵי שֶׁהֵם סִפְרֵי
 טַעוֹת • וַיֹּאמֶר לָהֶם חַפְּשִׁתִּי כָּל סִפְרֵי וְלֹא מָצָאתִי שׁוֹם
 אֱלֹהִים • וַיֹּאמְרוּ לוֹה' אֱלֹהֵי הָעֲבָרִים נִקְרָא עֲלֵינוּ אֵת
 אֲמַר פִּרְעָה מִי ה' אֲשֶׁר אֲשַׁמַּע בְּקוֹלוֹ וַיֹּאמֶר מִטָּה הוּא

ציונו סנלך דרך שלשת ימים וכזבחה לה' אהינו כי מיום
 פירד ישראל למצרים לא זבחנו לו • ואם איכך משלח
 דעות רבות וזרות ישלח בכם • ויאמר להם מה כחו
 ונבורתו של אלה זה • ויאמרו לו עשה שמים וארץ אור
 וחשך ים ויבשה וכל העולם חל מלפניו והוא יקח כחך
 ויטיבך עפר אל הארמה ויחר לפרעה עליהם ויאמר
 כל אלה הארצות לא יוכלו לעשות כאשר עשיתי אחי
 לי יאורי ואחי עשיתיכי ויחר אפו ויגרם אותם ויאמר
 להכבוד עולם • ויבא ה' עליהם נגעים גדולים עשרה
 מהם נחשבים כמאתים וחמשים מכות ;

מבה ראשונה הביא עליהם הק' בה דם • ולמה
 הביא עליהם דם מפני שהיו
 מונעים בנות ישראל המצרים לעשות טבילה לכך
 הביא עליהם דם :

מבה שנית הביא עליה' צפרדעי' שהיו כופלות
 במטארותם ובחדרי מטכותם
 ובטירותם ומרקדין ומגנין במעיהם והיתה מכת
 צפרדעים קשה מכלם ולפיכך הביא צפרדעים לפי
 שהיו המצרים אומרים לכו וצדו לנו דגים ולפי' הביא
 צפרדעים :

מבה שלישית הביא עליהם כנים ברום אמה
 על הארץ וכשהיו המצריים
 לובשים בגדים כקיים מיד יתמלאו כנים לפי שהיו
 המצרים אומרים לישראל לכו וטחטו את בתינו וחדרינו
 והטווקים ולכך נהפך לכנים :

• **מבה**

מכה רביעית הביא עליהם ערוב מאריו' וזאבים
 ורובים נמרים וככנסין לבתיהם
 טל מצרי' והמצריים סוגרים דלתו' בתיהם והב' סולח
 חיה מן הארמה נשמה סילונו' והיתה ככנסת בחלונות
 ופותח הדלתות והיו רובי' ונמרים ואריו' וזאבי' ככנסין
 ואוכלין המצרים והתינוקות בעריסן ומפני מה הביא
 עליהם ערוב' לפי שהיו המצרים אומרי' לכו ורעו את
 בהמתנו לפיכך הביא עליהם ערוב ודבר סימותו כל
 בהמתם והיא מכה חמסית

מכה ששית הביא עליהם סחין באדם ובבהמה
 ומפני מה הביא עליהם סחין לפי
 שהיו המצריים אומרים תקנו להם מרחצאות לערץ
 עמנו ולפיכך הביא עליהם סחין לחמם את בשרם
 ומגררין את גופן בחכוך גדול

מכה שבושית הביא עליהם ברד ומפני מה
 הביא עליהם ברד לפי שהיו
 המצריים אומרים לישראל לכו וחרסו וזרעו לנו את
 סרוחיתנו ולכך הביא עליהם ברד נסיבד הזמיחה
 וחרסו וזרעו

מכה שמינית הביא עליהם חרבה לפי שהיו סיכין
 כסיכין חרבה ומתלעותיה מתלעות
 לביא ומפני מה הביא עליהם הק' בה חרבה לפי
 שהיו המצרים אומרים לישראל לכו ונטעו לנו אילנות
 ונאמרו פירותיהן לפיכך הביא עליהם חרבה שאכל מה
 ענפתן מן הברכה

מצבה תשועית הביא עליהם חטך של גיהנם •
 ומי שהיה עומד לא יוכל ליטב מפני כבוד החטך •
 ומפני מה הביא עליהם חטך מפני שהיו פוסעין בישראל
 ובקש ה' בה להמיתם בטלטה ימי אפלה כדי שלא יראו
 המכרים במפלתם וישמחו בהם •
מצבה עשירית זו היא מכת בכורות ואמרו חכמי
 קודם שהביא עליהם הקדוש
 ברוך הוא המכה הלך מטה לפרעה ואמר לו דע
 שבכורי מצרים ימותו בלילה הזה • התחיל להלעיב
 עליו ואמר כמה בכורות הם במצרים אינם שלם מאות
 והטלטים לא ידעו שכלם בכורים תפני שהיו טטופים
 בזמה והיו כלם ממזרים וכל אחד ואחד היה בכור
 לאביו וכך הלך מטה אל כל בכורים ואמר להם כה אמר
 יי' בחכות הלילה אשי יוכא בתוך מצרים ומת כל בכור
 בארץ מצרים ומד הלכו כל אחד ואחד אל אבותיהם
 ואמרו להם דעו שכל מקות שאמר מטה כולם צהו
 ועתה אומרם ומת כל בכור בארץ מצרים עמו להם
 אבותם לכו אל פרעה כי בכור הוא מיד הלכו אל
 פרעה ואמרו לו שלח את העם הזה לא תטלחם
 בלילת הזה ימותו כל בכורי מצרים • אמר להם פרעה
 מי אתם לכם שתקצונוך ברו עמי דבר זה אמרו אבותינו
 אמרו לנו אמר להם צאו והרבו איש את אביו אכי אומר
 אז כפטי אז כפס סוכאי ישראל תכא ואתם אומרים לי
 לשלחם מה עשו בכורי מצרים בטל איש חרבו במכות

המלך

וְהַמֶּלֶךְ וְהָרַגוּ אֶת אֲבוֹתֵם עַל לַמֶּכָּה מִצְרַיִם בְּבַכּוֹרֵיהֶם
 וְאַחֲכַי בַּחֲזֵי הַלַּיְלָה הַהִיא בָּהֶם כָּל בְּכוֹר בְּאֵד וּבְבַהֲמָה
 וְאַף כּוֹרֵתֶם סְהִיִּתָה חֲקוּקָה מִמֶּנּוּ הַקְּדוֹם בְּה' וַיִּשְׁאִילוּם
 כִּסְף וְזָהָב וְסוּסִים וְסַמְלֹת כִּמוֹ שֶׁאֵת הַקְּדוֹם בְּרוּךְ הוּא
 לְאַבְרָהָם אֲבִינָם וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּן אֲנֹכִי
 וְאַחֲרָי כִּן יִבְאוּ בְּרִכּוּשׁ גְּדוֹל וְאַחֲכַי וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב
 וְאִין בְּטַבְּטוֹי כּוֹטֵל וַיְהִי כִּכְחַתֶּם מִצְרַיִם כִּזְכְּרוּ יִשְׂרָאֵל
 מִהַשְׁבּוּעָה שֶׁהִטְבַּעֵם יוֹסֵף וְאַחֲרַי פִּקּוּדֵי יִשְׁרָאֵל
 אֲתַכֶּם וְהַעֲלִיתֶם אֶת עַבְדֵי מִצְרַיִם מִזֶּה אֲתַכֶּם וְיִמְטֵה פֶתַח
 עַם הַמִּצְרַיִם וְהַסְּלִיכוּ בְּבִלּוֹם וְכַתֵּב עֲלֶיהָ סוּר עֲלֶיהָ
 סוּר מִיַּד כֶּף הָאֲרוֹן וְלִקְחוּ אֲרוֹנֵי שָׁל יוֹסֵף וְכָל אֲרוֹנוֹת
 שֶׁל שָׂאֵר הַטַּבְּטוֹי וְכָל אֲשֶׁר אֲחֵר כֶּטֶל אֲבִיו וְהִלְכוּ לֵהֶם
 לְמַדְבַּר וַיִּבְאוּ עִמָּה רַבֵּי עַמִּי וְאַחַפְסוּפֵי רַבֵּי עַלְוֵי עִמָּהֶם
 וַיִּשְׁבוּ לֵהֶם בְּמַדְבַּר וְאַחַר הָאֲחַפְסוּף הִלְאָה אֶת מִטֵּה דֶרֶךְ
 שְׁלֹשֶׁת יָמִים כִּלְכָךְ בְּמַדְבַּר וְעַתָּה כִּשְׂכִימָה יִחַד מֵאֲחֵר אִם
 יִחַזְרוּ מוֹסֵב וְאִם לֹא כַעֲשֵׂה עִמָּהֶם מִלְחָמָה וְכַעֲשֵׂה
 לְמֵאֲחֵר אֲחֵרוֹ לְמִטֵּה שֶׁהִי חוֹבֵב וְסָמְרוּ עִמָּהֶם כִּכְבֵּר עֲבָרוּ
 ג' יָמִים כְּשׁוֹב אֲכַחֲנוּ אִם לֵהֶם מִטֵּה י' אִם לָנוּ לֹא אֲתוֹסִיפוּ
 לְרֵאוֹתֶם עוֹד עַד עוֹלָם אִם לֵהֶם בְּגִדְתֶם בְּאֲרוֹנֵיכֶם מִיַּד
 עָשׂוּ לֵהֶם מִלְחָמָה וַיִּקְוּוּ יִשְׂרָאֵל וַיְהִרְגוּ בָּהֶם הַרְיָגָה גְּדוֹלָה
 וְהַנְּסֵאֲרֵי הִלְכוּ לְפָרַעַי וַיִּבְיָדוּ לוֹ כִּי בָרַח הָעַם וַיִּרְדּוּ הָעַם
 וַיִּשְׁיִבּוּ אוֹת חוֹכֵי עַל הַיָּם וַיִּבְאוּ בְּכִי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בִּיבֹט
 וַיִּבְאוּ אַחֲרֵיהֶם פָּרַעַי וְכָל חֵילוֹ וְטַבְּעוּ בֵּים וְלֹא כּוֹתֵר מֵהֶם
 אִם זֹלַתִּי פָרַעַי מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר כִּתֵּן הוֹדָאָה לְאַל חֵי
 וַיִּחַמְצוּ בּוֹ סִכֵּי הַכְּדֵיק וְאַחֲרָי וְעַמִּי הַרְטַעֲשִׂים וַיִּכּוּ הַקְּבָה

לְמִיכָאֵל וּבְרִיאֵל שְׂרֵי מְרוֹם וּזְכוּיָאוּהוּ מַסַּס וּיְלִיכֹוְהוּ
 לְכִינְהוּ הָעִיר הַגְּדוּלָה וַיִּמְלֹךְ פִּרְעֹה עַל כִּינֹוה ד' מֵאוֹת
 סָנָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאוּ הַמְדַבְּרָה וַיִּבֶא עֲלוֹהֶם עֲמֶלֶק בֶּן
 אִיפֶן בֶּן עַסֹו לְהַלְחֵם עִמָּהֶם וַעֲמוּ הָיוּ מֵאָה אָף וּסְבָעִים
 וּסְמוֹנִי' רְבוּא אִים כֹּלֶם הָיוּ קֹוסְמִים וּבַעֲלֵי אֹוֹב וַיִּדְעוּנִי
 וַיִּמְסְרִם יי' כֹּוֹלֶם בְּיַד מִטָּה עֲבָדוּ וּבִיד יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹוֹן
 אֶפְרַתִי וַיִּכּוּם לְפִי חָרַב וַיִּבֶא הַכַּנְעֲנִי מֶלֶךְ עַרְד וַיִּלְחֶם
 בַּיַּמַּר וַגַּם אֶת סִיחֹוֹן וַעֲוֹן הַכֹּל כַּתַּף יי' בְּיַד וּבָאוּ בַחֲדָם
 הַגְּדוֹלָה סִינִי וְכַתַּף לְהַם הַקְּבָה תוֹרְתוֹ הַקְּדוּסָה וְדַבֵּר
 עִמָּה' מִן הַסְּמִי' וַעֲסֹו מִקְדָּם וְאֵהֵל וְאַרְוֹן וּמִזְבַּח לְעוֹלָה
 וְלִקְטוֹרֶת הַסְּמִים וְאֵהֲרָץ וּבְנֹוֹ מִקְטוֹרִי' וּמִכְפְּרִי' עוֹכוֹתֶם
 סָל יִשְׂרָאֵל וְהִלְכוּ בַמְדַבְּרָה אַרְבַּעִי' סָנָה לֹא בָלוּ סְמֵלוֹתֶיכֶם
 מֵעֲלִיכֶם וּנְעֲלִיכֶם מֵעַל רַגְלֵיכֶם עַד תּוֹם הָאַרְבַּעִי' סָנָה
 וּבַסֵּנֶת הָאַרְבַּעִים בַּחֲדָם הַרְאֲטוֹן בַּעֲסוֹר לְחָדָם מֵתָה
 מַרִים וּבַחֲדָם סָנִי' עַסֹו בִיז בּוֹ מֵתָה רַבִּינוּ עָה בֶּן
 מֵאָה וַעֲסֹוֹ סָנָה וַיִּקְבֹּר אֹוֹתוֹ בְּגַהִי מוֹל בֵּית פַּעוֹר
 וַיִּקַּס יי' אֶת יְהוֹשֻׁעַ פְּרַנֶּס עַל יִשְׂרָאֵל וְהָעֵבֶיר
 יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן וְלָקַח אַרְץ סַלְמִים וְאַחַר
 מַלְכִים וְחִלְקָה לְיִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּר דַּבְּרֵי
 מִטָּה וְכֹל אֲשֶׁר עִמָּה הֵלֵא הֵם

כְּתוּבִים בַּסֵּפֶר

הַיַּמַּר:

נְשֵׁלֶם דָּהָ שֶׁל מִרְעָה

טובי בן טוביאל

בן הגנאל בן יארואל בן נביאל בן עשאל
בן ננתיאל ממטה נפתלי

אשר הגלה משומרון עם

הגולה אשר הגלתה בימי הושע בן אלה אשר רגלה בימי
שלמנאסר מלך אשור והוא הירד מתושבי
עיר נפתלי אשר בגליל על
גבול ימה.

ויאמר טובי זכרה לי אלהי לטובה על שהלכתי
לפניך כל ימי חיי בדרך תמים וצדקות
רבות וחסדים טובים שעשיתי לאחי ולעמי בגולה
בניכוח בארץ אשור ויהי בהיותי כער בארץ ישראל
כל מטה נפתלי פסעו בבית דוד המלך ויחדלו מעלות
ירושלם העיר אשר בחר ה' מכל שבטי ישראל וסם
מזבח ה' המקודש לכל שבטי ישראל והיכל ה' בכני
בתוכה להעלות עולות ושלמים לה' שלטה פעמי' בסנה
וכל אחי מטה נפתלי זבחים זבחים ועולות לעבלי
הזהב אשר עשה ירבעם בן נבט מלך ישראל בבית א
וצרף ואני הלכתי אל ירושלם במועדים ככתוב בתורת
ה' על ישראל בכבורים ומעשרות ובכורות לכהנים בני

אהרן ורגן ותירוש ושמן ותאנים ורמונים ומכל פרי
 הארמה לבכי לוי המשרתי את פני ה' בירוסלם ומעשר
 שבי ומעשר טליתי לגר ליתום ולאלמנה והלכתי בכל
 סנה ושנה עם כל חלה לירוסלם במכות ה' וכאשר
 בותה עלי רבוד' אס אבי כי יתום כשארתי מאבי ומאמי
 וכאשר גדלתי ולקחתי אשה ממספחתי ושמה חכה
 ותלר לי בן וקראתי שמו טוביה וכאשר הבליתי מארץ
 כפתלי יסבתתי בניונה העיר הגדולה וכל אחי וקדובי
 אוכלים לחם העכוס ואנכי לא נבאתי בפת בגס מפני
 זראת ה' וזכרתי את ה' בכל לבי ובכל נפשי ויתן לי
 האלהים חן וחסד בעיני שלמנאסר מלך אסור ויפקד
 אותי על כל אשר לו עד יום מותו והפקדתי ביד גביאל
 אחי אשר בארץ מדי במריכת דג' אים עשר ככרי כסף
 ויהי כאשר מת שלמנאסר מלך אסור וימלוך סנחריב
 בכו תחתיו ויסקרו דרכי מדי מפני המלחמות אשר היו
 בארץ ולא יכולתי ללכת ארץ מדי לקחת את כספיו
 ואחרי כן עשיתי צדקות רבות לעמי עמי מיתומים
 ואלמנות וכאשר דאיתי חללי עמי מוסלכים מחוץ
 לחומת ניונה לא סקטתי ולא נחתי עד אשר קברתום
 ויהי כאשר שב סנחריב מלך אסור מיהודה אל נונה
 בבסת פנים על אשר נפשו ה' אלהי ישראל בארץ יהודה
 על המרפה אשר חרף וגרף את אלהי ישראל ויהג מהם
 הרבה מאד ואני בקמתי לדעת דבר אמת על מה באה
 הנזרה זאת על סבטי וישראל בעת ההיא כי ידעתי באמת
 שהקבה אל חמונה ואין עול ומכאן מלא שמו סבטי

וצראל על לבם הסמרת אחיהם אשר הסמיד סנחריב
 מלך אשור מבצריהם שלח באש ובחוריה' בחרב הרב
 ועולליהם רטט והרותיהם בקע. ובמקום סיתאבלו
 וסיתפכו לפני ה' על גזירת אחיהם ואשר קצף עליהם
 היו אוכלים וסותים וסמחים ומתענגים בכל סיר
 ובכורות ובנבלי ולא נחלו על עבר יהודה בעונותינו
 ובעונות אבותינו כך כתוב על יהודה הסותי' במזרקי
 יין וראשי סמנים ומטחו ולא נחלו על עבר יוסף וגם
 על זאת היה קצף מאת ה' על יהודה וירושלם ויבא
 עליהם את מלך בבל עד השליכם מעל פניו ויגל את
 יהודה מעל ארמתו. וכאשר ראיתי חללי ישראל
 מושלכי' מחוץ לחומה הייתי גוכב גויותיהם וקברתיים
 פעמים רבות ואמרתי ה' אלהי ישראל אתה כדויק על כל
 הבא עלינו כי אמת עשית ואכחנו הרסענו. וכאשר
 בקם סנחריב מלך אשור את חללי עמי פגרי האנשים
 התומתים ולא מצאם וילכו אנשי כינוה ויגידו למלך
 לאמר טובי עבדך אשר הפקדת על כל אשר לך הוא
 טולח את אנשיו על כל חוצות כינוה לבקם את חללי
 עמו והוא קובר אותם בסתר ולא ירא ממך' ויהי כאשר
 שמע סנחריב את הדבר הזה ויחר אפו עלי מאד וישן
 לתפוס אותי ואת חכה אסתי וטוביה בני ויבקם להרביני
 בזעמו וכאשר כודע לי הדבר הזה ברחתי מפניו וישן
 לסלול את כל אשר לי ונסתרתי מפניו עד אשר צעקו
 עלי חלמנות ישראל ויתומיו במר נפסם ובכוס ובכסי
 ונבע אל השמים מטפטו וכשא עד סחקים וימסרהו אל

וישראל ביד טני בניו ויהרבוהו בחרב כי טא את יועצו
 ולזקניו על מה קנא הק"ב על ישראל ועל ירוסלם
 והטמיד מלאך ה' את חיל כבוכדנצר ואת כל בכורי
 מצרי' והבחורים אשר נתן ה' להם תמיד ישועה על ידם
 ויאמרו לו חכמיו ויועציו כי אברהם אביהם טל ישראל
 הולך למחוט את בנו אולי יתרצה בו לפני ה' אלהיו
 על כך קנא על בניו ויעם בעבדיך כקמה בעבור ה' אחי
 אטחט טני בני אולי יתרצה בס להם ויצורוכי ויגע
 הדבר לאררמלך וטראכר בניו ויארבו לו ויהדגוהו
 בחרב בטעה טככנס להתפלל לפני דגון טעותו טכאמ'
 ואררמלך וטראכר בניו הכוהו בחר' והמה כמלטו ארץ
 אררט • ויהי כי מת סכחרי' מלך אטור וימלוך אטרחדון
 בנו תחתיו • ויפקד אטרחדון את אקיקר בן חנגל אחי
 על כל אטר לו ומוסל בכל ארץ אטור וידבר אקיקר
 עלי אל המלך דברים טובים עד אשר השיבני לניכוח
 כי היה אקיקר אהובי וקרובי וישיבו לי את חנה אטתי
 ואת טובי בני כי כזה המלך אטור לתפטס בזעפו אטר
 זעף עלי • ובטעה ההיא בחג טבועות הכיכותי סעודה
 גדולה ויטבתי על טלחני לאכול ואמרתי לטוביה בני
 לך והבא לנו מאחיכו העניים לאכול ואמרתי לטוביה
 ואחי וכל היוטבים עמי לא כאכל עד באך • וילך טוביה
 בני לבקט מהעניים ויטב מר כפט ויאמר לי אחי אטר
 מאחיכי כהרב והוטלך ברחוב העיר • וכאטר טמעתי
 עבהלתי ויכר לי מאד ועזבתי את טלחני והלכתי
 והרימותיו מן הרחוב וטמתיו ברשותי עד בוא השמש
 טאוכל

סאוכל לקברו וסבתי לביתי ואכלתי לחמי בדמעה
 ובקיכה וזכרתי את הדב' אשר דבר עמוס הנביא בבית
 א' לאמר והפכתי חניכס לאבל וגו' ואבכה הרבה מאד
 ויהי כבוא השמש הלכתי וקברתי את החלל וקרובי
 ומשפחתי מלעיגי' עלי לאמר איך זה ירא על כפסו והוא
 קובר את החללים * ובלילה ההוא אחרי קברי את
 המת עשיתי טבילה ולא יכולתי לטהר את עצמי בארץ
 טמאה כראוי בארץ ישראל וכאשר דבר עלינו ירמיה
 הנביא לאמ' לא תטהרו אחרי מתי עוד והלכתי וסבתי
 אצל הקור ועני מבולין ולא ידעתי כי צפרים עלי בקיר
 וכפלה כואתם על עיני וכעשית סבלול בעיני והלכתי
 בבקר אל הרופאים לרפאת אותי ולא יכולו והייתי עוד
 ד' שנים וכל אחי וקרובי עזבי' על עורות עיני ואקיקר
 קרובי רועה אותי * ובעת ההיא חנה אטתי עוטה
 מלאכה לכסים ואורגת יריעות לאחרי' ומקבלת סכרה
 והי היום ויתנו לה גרי אחר בסכרה ואשמע קול הגדי
 כועק ואומ' לה מאיך בא הגדי הזה הסמר בכפסך שלא
 יהיה גמוב ותאמ' אי לא כן הדבר כי כתוף אי על סכרי
 ולא האמנתי לה וכעקתי עליה לאמר לכי ושלמי אותך
 לבעליו והיינו מתוקטמים יחד על עסק הגדי * ותעץ
 חנה ותאמר אלי איה חסדיך וכדקותיך שלא יועילו לך
 בעת כרתך וחרפתך מודעת לבריות * ואכי נתעצבתי
 ונהייתי ונחלתי על סברי והתפללתי לפני ה' ואמרתי
 כדיוק אתה ה' ויסר מטפטיך כי כל מעטיך גבורה וכל
 דרכיך חסד ואמת ואתה טופט הארץ ואתה כדיוק על

כל הבא עלי פי אמת עשית ואני הרטעתי ועתה אל
 הרחמי ארון הסליחות זכר נא בתרת רחמיך וחסדיך
 ואל נא תגמול עלי כחטאתי וכעונותי וכעונות אבותי
 אשר לא שמרו מצותיך ויטליכו את תורתך אחרי גוים
 ותתן אותנו לחרפה למשל ולמנינה בכל העמים
 ולמשול בנו גוים אשר הרחתנו טט כיום הזה ולולא
 ה' כבחות שהותיר לנו סריר כמעט כפרס חיינו וגומר
 זעתה ה' רבים משפטויך ואמת ואל תגמלני בעונותי
 וכעונות אבותי כי חטאנו לפניך ולא הלכנו בדרכיך
 ועתה בטוב וכיטר בעיניך עשה נא עמי וקח נא את
 כפטי ממני כי טוב מותי מחיי ולא אשמע חרפתי עוד •
 וביום ההוא נקרא לטרה בת רעואל שהיתה בגבתי
 במדינת ארץ מדי בעת היו משפחת אביה מחרפים
 אותה ומלפניוים בה ואומרים לה לא יש ראוי לקרוא לך
 טרה לא צרה מן צרורה בטביל טאת על דבר שניתנה
 לאשה לטבעה אנשים ולא קרבי לה אחד מהם כי אם
 אשמרי מלך הערים היה הורב אותם קודם שיקרבו
 אליה כדרך כל הארץ ותאמר אליה השפחה למה אתה
 הורגת את אנשיך וחלקי אותנו על הדבר הרע הזה
 וטוב יהיה לאבותיך שתמות תחתם ולא יראו ממך לא
 בן ולא בת לעולם ויהי כאשר שמעה טרה החרפה
 הזאת ותתחלחל מאד ותבך ותעל א עלית אביה ותזעק
 לפני ה' בקול מר ותאמר ה' אלהים אתה נתתני לאבי
 והם זקנים באים בימים ואתה השלחת על אנשי
 הלוקחים אותי את מלך הערים כי אתה אלהי כל

25

הרוחות וכל הסדים ויזכר כל הבריות ובידך כל מינו
 מזיקין טבעולם ועתה ה' הטוב בעיניך שאוריד את
 סיבת אבי ואמי בינון טאולה ואם יזא גזר דין מלפניך
 עלי בזאת הרגמי כא הרוב ואל ארזא עוד ברעתי
 המרובה וחרפתי הגדולה ירעת ה' כי טהורה אני מכל
 טמאת אדם ולא טמאתי עמי ואת עם אבותי בארץ
 גלותי ואני יחיד לאבי ולאמי ואין לו בן לידם את נחלתו
 ולא יש לו קרוב פיירשמי לו זהנה מתו בעבורי טבעה
 אכסים ומה יתרוץ לי לחיות עוד בעולם ואם לא טוב
 בעיניך להמיתני הביט' ועכני זחכני ולא אשמע חרפתי
 עוד . בעת ההיא נשמע תפלת שניהם לפני הסכיכה
 ולפני כסא כבוד ה' תפלת טובי על עורות עיניו ותפלת
 שרה על ספלות אבותיה ויסלח ה' את המלאך רפאל
 המר הממוכה על הרפואו' לרפאת את שניה' את טובי
 בן טוביה לרפאתו מחלי עיניו ואת שרה בת רעואל
 לתתה לטובי' בן טובי לאשה ולהסי ממכה את אסמרחי
 מלך הסדים . וככלות טובי את תפלתו וישב אל ביתו
 ושרה בת רעואל ירדה מעלית אביה ככלותה להתפלל
 אל ה' . בעת ההיא זכר טובי את הכסף אשר הפקיד
 ביר גבא במדינת רגא'ם בארץ מדי וואמ' בלבנו הנה
 אככי טואל בכל יום את נפשי למות ועתה אקרא את
 טוביה בני ואנדיע אותו את דבר הכסף בטרם אמות
 ויקרא את טובי בנו וואמר אליו כאשר אמות קבור
 אותי בכבוד וכבוד את אמןך וא תעזבנה כל ומי חייה וא
 תמרה את פיה וא תמר' את חייה וזכור בני כמה כרות

עברו עליה בהיותך בבטח' עליך ובמותה קבור אותה
 עמי בכבוד בקבר אחד וכל ימך זכור את בוראך ולא
 תחטא לפניו ולא תעבור על מצותיו ומכל אשר יתן לך
 ה' אל תמנע ירך מעשות דרקה ואל תתחבר עם אנשי
 חמם ואל תעליס עיניך מעיני ישראל ואל יעליס ה' עיניו
 ממך בעת כרתך ואם לא תשיג ירך לעשות עושר אל
 תמנע מעשו' דרקה מן הכמז' בידך ואל תקנה לך עושר
 ואוצרות כסף וזהב כי לא יועילו אוצרות רשע ודרקה
 תכיל ממות וכל המתעסק בדרקה יחזה פני אלהים
 דכתיב אני בצדק אחזה פניך ועוסקיץ עמו מן השמי'
 ואתה בני מנע את עצמך מכל טומאה ומכל זכות וקח
 לך אטה ממספחתך ולא מכל בן ככר אשר לא מזרע
 אבותיך הוא כי מבני הנביאים אנחנו וזכור בני את
 אברהם את יצחק ואת יעקב אשר לקחו נשי' ממשפחת'
 ולא אבו להתחתן בבני ככר ונתברכו בבנים ובנות -
 ואתה בני שים לבך לבר מעשיך ואשר תטנא לכפשך
 לא תעשה לאחרים ולא תליץ פעולת שכיר אתך מן
 היום אשר תכתבם עמו ופעולתך ישלם לך האלהים
 ומנע את עצמך מסכרוז ולא יאונה לך כל איז ומלחמך
 תן לרעבים ומבגדיך כסה ערומים ומכל העורף עשה
 ממנו דרקה ואל יקסה בעיניך לחמך וייך ספוך על
 קברי דריקים ושמע וקבל לכל מי סיתן לך ענה טובה
 וכל עת שאל מאת ה' והוא יישר אורחותך ועבתך כי
 איז ביד אדם טוס ענה אלא בידו הק'בה לבר כי כל
 אשר יחפץ יעשה וזה ישפיל וזה ירים וסמור אמרי וכל

27

אמר צויתי עליך ואל ילזזו מעיניך וחזק ואמץ כי ה'
יהיה עמך לעזר ולהועיל אם תדרשנו בכל לבבך ובכל
כפסך • ועתה בני אודיעך את דבר הכסף אשר היה לי
ביד גביאל אחי קרובי י' ככרי כסף במדינת רגא'ם
בארץ מדי כי לא ידעום את יום מותי ואתה בני אם
תירא את ה' ותטמו' עצמך מכל חטא הוא יתן לך עושר
גדול • ויעץ טוביה את אביו ויאמר כל אשר צויתני אבי
כך אעשה • ועתה אבי תן לי עצה איך אוכל לקחת את
הכסף מיד גביאל כי הוא לא יכירני ואנכי לא אכירנו •
ומה סימץ אומר אליו לתת לי את הכסף וגם הדרכים
סילכו בהם למדי לא ידעתי • ויעץ טובי ויאמ' א טוביה
בנו הסימץ אשר תאמ' לו אמתחתו נתן לי ואמרתי קבל
מידי כאשר סמתי את הכסף בידו היום עשרים שנה •
ועתה לך ובקם לך אדם סיהיה איש נאמן וילך עמך
ונתן לו שכרו ולך בני בעודני חי וקח את הכסף וה'
אחי ישראל הוא יסמרך בכל דרכיך ויתנך לחץ לחסד
ולרחמים בפיני האיש ובעיני כל רואיך • ויסלח אותך
בכבוד ובשלום ויסיבך אינו בשלום בטרם אמות ויבא
טוביה לבקם אדם ללכת עמו למדי וימכר את רפאל
מלאך ה' עומד לקראתו ולא ידע טוביה כי מלאך ה'
כבאות הוא ויאמר המלאך אל טוביה מאיף אתה בחור
ויעץ טוביה ויאמ' טוביה ארוני התדע ללכת עמי למדי
ויאמר המלאך ידעתי את הדרכים כלם ובמדי הייתי
אוספיו בבית גביאל אחינו היסט באגבנתים מדינת
הים ודרך טני ימים ים מאגבנתים עד רגא'ם ורגא'ם

צמיחה בהר ואגבכתים בניכוח בסדה ויאמר לו טוביה
 הרף מעט בחסרך ואלך ואגיד לאבי את הדב' כי מתאו'
 אחי מאד שתלך עמי ואתן לך סכר הררך ויאמר לו לך
 מהר כי הנני עומד ער שתשוב אלי ואל תאחר • ויבא
 טוביה ויגד לאביו לאמר מצאתי איש טוב מאחינו
 שילך עמי ויאמר טובי קרא אותנו אלי וחדע מאי זה
 מקום הוא ואם נאמן ללכת עמך ויבא טוביה ויקראהו
 ויבא המלאך אל טובי ויאמר לו שלום איך איש האלהים
 ויאמר טובי איש ים עלי שלום ולמה מצאתני כל זאת
 שאיני רואה מעיני ואנכי יושב עור במחשכים • ויאמר
 המלאך מי טעור אותך ממאור עיניך הוא ירפאך כי
 צדיק אתה • ויען טובי ויאמ' כן יאמר ה' ויאמר לו טובי
 אחי טוביה בני מבקש ללכת אל מרי התוכל ללכת
 עמו ואחי אתן את סכרך ויאמר המלאך כן אוכל ואני
 יודע את הררכים כלם וכל הגבולים הלכתי וההרים
 ידעתי • ויאמר טובי מאי זה מקום אתה ומאי זה שבט
 אתה ומאי זה עיר אתה • ויאמר המלאך עיר תבקש על
 סביר שילך עכ בכך כרכוכך • ויאמר טובי אחי מבקש
 אחי לידע את שמך ומאי זו משפחה אתה ויאמ' המלאך
 אחי עזריה בן חננאל מבית שלומית הגדול מאחיק ויאמ'
 טובי לחיים ולשלום ואתה אחי אל תכעב עלי על
 שאני מבקש לרעת דבר אבות ממעטך והנה אתה
 אחי ממעפחה טובה ויקרה וגם אתה ידעת את חננאל
 ואת כתן שני בני שלומית הגדול והם החולכים עמי
 לירושלם בשבתנו בארץ ישראל ומתקווים עמי עם
 ולא

ולא תעו אה אחרי אלהי ככר הארץ כאשר תעו אחינו
 ועתה אחי לך לשלום עם בני ובטלום תבואו בעזרת
 הא ואחי אתן את סכרך זון בכל יום ומאכלך כמו לבני
 ואם ישיבכם הק"בה בשלום עוד חוסף לך על סכרדי
 ויאמר המלאך א תירא בני אחי לך עם בנך ונלך לשלום
 ונשובה בשלום ויאמר טובי אל בכו הכן לך מה שאתה
 צריך לדרך וכא עם אחיך וא שרי הוא יוליככם לשלום
 וישיבכם בשלום וישלח מלאכו עמכם ויכליח דרכיכם
 וישק טוביה לאביו ולאמו ויאמרו לו לך לשלום ויבאו
 ללכת ותחל אמו לבכות ותאמר אל בעלה איך לא
 יראת לשלוח את הנער כי בן זקונים הוא לנו והוא יובא
 ובא לפנינו ובלא אותן כסף יחיינו אלהינו ויאמר
 אליה טובי אל תיראי אחותי כי בשלום ילך ובטלום
 יבא אלינו ועיניך תראינה אותו וה' אלהינו ישלח מלאכו
 עמו ויכליח דרכו וישוב בשלום ותוסף לבכו עוד וילך
 הנער לדרך והמלאך רפאל עמו ויבא עד נחל תיברון
 בערב וילינו פס וירד טוביה אל הנחל לרחוץ רגליו
 ויבא פתאם דג אחד מן הנחל ויאכל את לחם הנער
 ויבעק ויאמר לו המלאך תפוש הדג ואל תמיחהו ויתפש
 הנער את הדג ויאמר המלאך אל הנער קרע את הדג
 בתוך וקח הלב והמרירה ושים אותם עמך כי טובי'הם
 לרפואות ויעש כן הנער ואת הדג בשל ויאכל והכותר
 הכיח וילכו עד מדי ויאמר טוביה א המלאך עזריה אחי
 מה רפואה תעשה מלב הדג ומרירה ויאמר אליו הלב
 יועיל להקטיר ממנו לפני אדם טיט בו רוח רעה או

רוח סדים ויכוסו ממנו והמרירה למסוח בה העינים
מים בהם לובץ וירפא י ויבאו באגבתי ויאמר המלאך
אל טוביה אחי בית רעואל כלין כי הוא איש זקן וכת
יחידה יש לו יפת מראה וסמה טרה וארבר אליו
פיתפכה לך לאסה והיא טובת סכל ואביה אהבה ועתה
סמעני ודבר בעבורה וכאטר נסוב מן רבאיט כעסה
החופה ואני ידעתי כי לא ימרה האיש את פיך ולא יתן
אותה לאיש זר כתורת מטה וכוליך אותה א אביך ויאמ
טוביה אל המלאך סמעתי אחי סכבר ניתנה לסבעה
אנשים ומתו טרם סיבאו איה וסמעתי סאסמדאי מלך
הסדי הוא הורג אותם ועתה ירא אני מאד פן יהרגני
אסמדאי והורדתי את סיבת אבותי ביגון סאול כי אין
להם בן אחר ולא בת לקברם במותם ויאמר אליו
המלאך ירא את יי' וזכור אותנו וזכור מצות אביך אשר
זוך סתקח אסה ממספחת אביך ועתה סמעני ואל תירא
מן הסד כי יודע אני סתקח אותה הלילה הזה לאסה
וכאט' תבא בחדר עמה קח את לב הדג והקטר ממנו
תחת בגדיה ויריח הסד ויברח ולא יסוב אליה לעולם
וכאטר תרצה לבא אליה קומו מן המטה והתפללו
והתחננו אל ה' שיכזה לכם חסדו ורפואתו וירפאה ואז
תבא אליה ותוליד ממנה בנים זכרים ואל תירא כי לך
היא ראויה קודם סכברא העולם ועל ירך יוסיענה ה'
מיד הסד ויהי כסמוע טוביה כל הדברים האלה וכפסו
נקטר בכפס טרה ויבאו באגבתי בבית רעואל וימסאו
אותו אכל סער ביתו וימאלו לו לסלום ויטב להם

שלום ויאמר רעואל אל ערכה אשתו כמה דומה זה
 הבחור לדמות טובי אחי ותשאל להם ערכה מאיך אתם
 אחי ויענו אליה מן הסביה אשר בכינוה ממטה כפתלי
 ותאמר להם הידעתם את טובי אחינו ויאמרו יודענו
 ותאמר להם השלום לו ויאמרו שלום ויאמ' טוביה טובי
 אחיכם אשר אמרתם אבי הוא וירץ רעואל לקראתו
 ויחבק לו וינשק לו ויבך עמו ויאמר רעואל ברוך אתה
 בני לה' כי בן איש צדיק וישר אתה ויוסיפו עוד לבכות
 עמו רעואל וערכה אשתו וטרה בתו וישחט איל אחד
 ויכינו סעודה ויאכלו וישתו ויאמר טוביה אל המלאך
 דבר עם רעואל על דבר טרה בתו ויתכנה לי לאשה
 ויהי כאשר שמע רעואל הדבר הזה ויאמר אל טוביה
 ידעתי כי טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר
 אבל אומר לך האמת דע כי כבר נתתי אותה לשבעה
 אנשים וכלם מתו טרם שבאו אליה ועתה אכול ושתה
 והנה הדבר ויאמר טוביה לא אוכל ולא אשתה עד
 אשר תתכנה לי לאשה ויאמר רעואל קח אותה כי היא
 אחותך ואתה אחיה הנה כתתיה לך לאשה כדת משה
 וישראל וה' אלהי השמים יוסיבכם הלילה הזה בשלום
 ויבוא עליכם חסדו ויקח רעואל את טרה בתו ויתן
 אותה לטוביה לאשה ויברכס ויאמר לערכה אשתו
 להביא לי גליון אחר ויכתב עליו את הכתובה ויחתם
 אותה בעדים ויאכלו וישתו וישמחו ויאמר רעואל אל
 ערכה אשתו הכינוי החדר ושומי אותם שמה ותחבק
 ערכה את טרה בתה ותבך עמה ויאמר לה בת ה' אלהי

וישראל יעשה עמך חסדו בלילה הזה ונתן לכם רחמים
 וירחם אותך בטביל היגון שעבר עליך עד היום הזה
 ויהי כאשר כלו לתקן החרר ואת המטה ויקומו וילכו
 לחרר טוביה וסרה ויזכור טוביה את דברי רפא ויקח
 את לב הדג וישם על המחטה ויקטר תחת בגדי סרה
 וקבל אשמדאי את הריח ויברח עד קצה ארץ מצרים
 ורפא המלאך אסרהו עם ויבא מן החד' ויסגרוהו הדלתו'
 בער שניהם ויקם טוביה מן המטה ויאמ' לסרה אשתו
 אחותי קומי וכפיל תחיכתנו לפני המקום טיעשה עמנו
 כדוב רחמיו וחסדיו • ויחל טוביה את פני ה' ויאמר
 טוביה יי' אהי ישראל אתה הוא יי' לבדך בטמיט ובארץ
 ואתה בראת את ארם ונתת לו את חוה אשתו לעזר
 כנגדו • ועתה יי' גלוי וידוע לפניך שלא לקחתי את
 האשה הזאת בטביל זכות כי אם ביושר לבב כדת
 מטה וישראל ואתה יי' חנכו ורחם עלינו והחצירנו יחד
 בשלום ותן לנו בנים לברכה ועוסקים בתורתך ותען
 סרה ותאמר אמן • ויבא אליה בלילה הוא ויקם רעואל
 לילה ויאמר אל עבדיו לחפר קבר לילה ויאמר אם מת
 הבחור נקברנו בלילה ואיט אל ידע ולא יהיה לנו
 חרפה • ויקרא רעואל אל עדנה אשתו ויאמר אליה
 שלחי אחת מן הספחות אל החרר ותראה אם הוא חי
 ואם לאו נקברוהו טרם אור הבקר ואיט לא ידע ותשלח
 עדנה את הספחה א החרר ותרא והנה שוכבי שניהם
 יחד בשלום וחדוה ותבא להם ותאמ' להם חי הוא
 ויברכו את יי' האלהים הגדול ויאמר רעואל ברוך אתה

מ' אלהי אבותינו אשר עשית עמנו החסד הגדול הזה
 כי אתה הוא יי' מוחץ ורופא תמית ונוחיה אשר עשית
 עם שני אלה הפלאה הזאת ואתה חי וקיים לפני עד
 ולנכח נכחים ויאמר רעואל אל עבדיו כסו את הקבר
 בטרם הבקרה שלא ידע אדם ויכו להכין סעודה טובה
 בשמחה כי שמחם אלהים כרוב רחמי וחסדיו ואל
 העדרים רץ רעואל ויבא עגלים ואילים ויכו לעשות
 אותם ויאמר א טוביה לא תבא מביתי עד ארבע עשר
 ימים ושמח את בתי העבונה ותקח חבי מכל אשר לי
 ותלך אל אביך בשמחה וכשחמות אחי ואסתי תקח את
 הכל' אז קרא טוביה אל רעואל ויאמר לו עזריה אחי
 קח עמך מזה ארבעה עבדים ושני גמלים ולך בא אל
 רגאיש אל גבאל דורי ותן לו את המתחתו ויתן לך את
 הכסף וקרא אותו שיבא לחופתי כי אחי לא אוכל ללכת
 עם מפני השבועה שנשבע רעואל עלי שלא אבא מביתו
 עד ארבעה עשר ימים ואבי ואמי יספרו את הימים ואם
 יעבר הזמן יום אחד אראיב נפש אבותי' ויקם רעואל
 ויקח שני גמלים וארבעה עבדים וילך אל רגאיש לבית
 גבאל ויתן לו את המתחתו ויגר לו כי טוביה בן טובי
 לקח את טרה בת רעואל ויקראהו לבא לחופתו ויעמם
 גבאל את הכסף על הגמלים ויבא לחופה וימכר את
 טוביה יושב על השלחן ויחבק לו וינשק לו ויבך עמו
 מרוב השמחה ויברכהו ויאמר ברוך יי' אלהי ישראל אשר
 החבירך בשמח' עם האיש ההוא ברחמי יתן לך ממנה
 בנים זכרים ועוסקים בתורת יי' וטובי ואסתו מחסבי'

את הימים זאת הלילות וכואבים על אשר שלחתי
 ובוכי ומתעבים עליו וטובי מכחם את חכה אסתו לאמ'
 החריטיו כי בטלום יבא ובטמחה ותמאץ להתכחם
 ותכא אל הדרכים בכל יום לראות אם יבא בנה ולא
 טעמה מאומה כי אם דמעות ימים ולילות יהי כאשר
 תמו ארבעה עשר ימי החופה ויאמ' טוביה אל רעואל
 ס'חני כי אבי ואמי מחטבי את הימים ואינם חושכים
 ויאמר רעואל עבה עוד עמדי ואני אסלח להניד לאביך
 א' כל אשר עשית ויאמר טוביה אל תאחר אותי שלחני
 ואלך לאבי ולאמי וישמע רעואל בקול טוביה ויתן לו
 את טרה בתו וחצי עשרו ועבדים ושפחות וזאץ ובקר
 וחמורים וגמלים ובגדי בוץ וארנמן וכלי כסף זהב
 וישלחם ויברכם ויאמר אליהם ה' אלהי אבותינו יברך
 אתכם ויראני מכס בניס זכרי ועסקי בתורת ה' וינסק
 להם ויחבק להם ויאמר אל טרה בתו כבדי מאד את
 חותכך ואת חותכתך ולכי לסלום ונסמע ממך פמועה
 טובה בחיינו בטמון ובטמחה ויסק להם ויחבקם
 וישלחם ויאמר אל טוביה בני ה' אלהי השמים יוליכך
 בסלום ויראני ממך ומטרה בתי בניס טובים לפני ה'
 בטרם אמות והנה טרה בתי בידך א תענה כל ימך
 ולכו לסלום ויברכם ויסק להם וישלחם וילך טוביה סמח
 וטוב לב ויברך את ה' אשר טמחהו ואשר עכה עמו
 כפלאות רבות וחסדי טובים וילך ויבאל אקד"ס העיר
 אשר נכח כנוה ויאמר רפא אחי אתה ידעת איך עזבת
 את אביך ואת אמך ועתה נתקדס אני ואתה ואשתך

25

יט

טובי בן טוביאל

תלך אחרינו עם העברים ועם אנשינו וילכו סניהם
 ויחמק רפאל אל טוביה קח עמך ממחבת הדב ויקחה
 ויטה אמו יושבת על הדרך לראות אם יבא בנה ותרא
 איתנו מרחוק ותבירם ותאמר אל טובי אישה הכה בני
 טוביה בא והאיש אשר הלך עמו ויאמר רפאל ל טוביה
 ידעתי כי עור אביך ובמריר' הזאת יפתחו עיניו וירפא
 ותרץ חכה אמו לקהלתו ותפל על כוהניו ותאמ' אמותה
 טעעם אחרי ראותי את פניך ותבך על כוהניו עור
 ויקם טובי וילך לקראת בנו ויכסלו בלכתו כי לא ראה
 ירץ טוביה לאביו ויפס את המריר' על עיניו ויתבררו
 עיניו ויפל הלוכץ מעיניו וכתרפא וירא את בנו ויפל על
 כוהניו ויאמר ברוך ה' אלהי ישראל אשר הוא פוקח
 עורים כי פקח את עיני ברוך הוא וברוך שמו לערי עד
 ולככח נכחים אשר עשה עמי החסד הגדול הזה כי הוא
 מוחץ ורופא וממית ומחיה וברוך הוא ומבורך אשר
 הכליח דרכיך ואשר השיבך לינו בשלום ובשמחה ויבא
 טובי וחכה אשתו לקראת סרה בת רעוא כלתם וישמחו
 עמה שמחה גדולה ויפלא מאד בעיני כל הרואים
 והשומעים כי נרפא עיני טובי ויברך טובי את סרה
 כלתו ויאמר ברוכה את לה בתי וברוך ה' אשר הביאך
 אלינו בשמחה וישמחו שמחה גדולה הם וכל היהודים
 אשר בנינוה על החסד הגדול הזה אשר עשה ה' עם
 טובי ועם בנו ויתנו לטוביה מתנות רבות ויקרות
 ויאמ' טובי ל טוביה בנו בני האישי אשר הלך עמך כתן
 לו שכרו ועוד כוסוף עליו ויאמ' טוביה אבי כתן לו חמי

הכסף אשר הבאתי מעם כי הוא הוליכני בשלום
זהביאני בשלום וירפא את אשתי והוציא את הכסף מיר
בבאל וירפא את עיניך ומה ראוי לתת לו על כל זאת •
ויקרא טוביה א רפאל ויאמר לו עזריה אחי קח סכרך
חכי הכסף שהבאת מעם ולך לשלום ויאמר רפאל אל
טובי ואל טוביה במו סירו ליי' סיד חרם וברכוהו וזמרו
שמו על כל הטובה אשר עשה עמכם והרבו לפניו
תפלה ותחנה וברקה כל ימי חיכם כי טוב לפני ה'
לעשות ברכה תמיד מכנס אוברו' כסף וזהב כי ברכת
תביל ממות ואני לא אכחד מעם כל האמת • דעו כי
שעת אשר התפללת והתחנכת לפני הק' בה אתה וסרה
כלתך על צרת כפעכם אני העליתני תפלתכם לפני
בסא הכבוד ובע' אשר היית קובר את המתי' אנו הייתי
עיןך וכסה אותך ה' בה בעורות עיניך כי ה' כריק יבחץ
זבעת כרתך שלחני ה' לרפא אותך ואת סרה כלתך
ואני הוא רפאל המלאך אחד מן הסדים המסרתי' לפני
בסא הכבוד ויהי כשתעם את כל הדברים האלה ויראו
מאד ויפלו על פניהם ויאמר רפא שלום לכם אל תיראו
ברכו את ה' על הגדולות והנוראות האלה אשר עשה
עמכם ואני בכל אשר הייתי עמכם דאיתם אותי אופל
זמותה כי כן נדמה בעיניכם ואני לא אכלתי ולא
שתיתי ועתה כתבו לכם את כל הדברים האלה בספר
זהיה לעד בויכסם ובין אלהיכם כל ימי חיכם והדבר
הזה לאות ועד בכל דור ודור וברכו את ה' והודו לזכר
קדשו ועתה שלחוני ואלך אל האלהים אשר שלחני
אלים

טובי בן טוביאל

ב

אליכם ויסלחוהו ויברכו את ה' על כל זאת ועל מלאך
ה' הסמימה ולא יסף עוד להרעה אל טובי ואל טוביה
בנו • בעת ההיא כתב טוביה את כל הדברים האלה
בשמחה ויאמר טובי ברוך ה' האלהים הגדול הממליא
פלאיו לעמו ועבדיו והוא מוהץ ורופא וממית ומחיה
ומוריד טאול ועל אשר פזר חנותו בין העמים חייבים
אנו להודיע את כל הנפלאות האלה בין העמים ואתם
בני ישראל חזקו ויאמץ לבבכם ולא ירפו ידיכם כי יש
סכר לפעולתכם והוא ירום לרחמכם כי אהי מספט ה'
אשרי כל חוכי לו ואתם בני הרבו דרקה תפלה ותחנה
לפני רבון העולם כי דרקה ותפלה דוחין את הגזרה
פנאמר ודרקה תכיל ממות ברוך ה' אשר עשה עמי
ועם אבי ועם אבותי ועם כל אשר בוטח בו

כמים ונפלאות ונוראות גדולות

ברוך ה' לעולם אמן

ואמן:

אם ונטלם ספר טובי בן טוביאל תהלה

לאל עולם:

ספר אלדד הדני

בשם ה' אלהי ישראל :

וישתבחה שמו של מלך מלכי המלכים ה'בה שבחר
 ישראל מכל האומות וכתן להם תורה
 ומצות והבדילם משבעים לשוכות וכוה אותם לקיי' שם
 מאות ושלש עשרה מצות לקיי' כל מצוה ומצוה בזמנה
 וכל זמן מישראל עושי' רבוננו של מקום לא שלטה בהם
 אומה עד שצמד ירבעם בן נבט חטא והחטיא את יס'
 ועסה עני עבלי זהב ונחלקו במלכות בית דוד וכינס
 עשרת הטבטים ואמר להם קומו והלחמו עם רחבעם
 ועם יהושלם אמרו לו למה הלחמו כללחמים עם אחינו
 ועם בן ארוננו דוד מלך ישראל ויהודה אמרו זקני
 ישראל איך לך בכל טבטי ישראל בבורי חיל כי אם
 טבט דן מיד אמר לבני דן קומו והלחמו עם יהודה
 אמרו לו בחיי ראש בן אבינו איך אנו עושי' מלחמה עם
 אחינו ולא כשפוך דמם חנם מיד כטלו בני דן חרבות
 ורחמים וקטנות ומסרו עכמץ למות ולעשות מלחמה
 עם ירבעם עד שהכילם הק"ה משפיכת דמי אחיהם
 והיו מכריתין בכל טבטי דן ואומרי'ן כוסו וכאו לארץ
 מזכרים ואחר כן יתיעבו על ארץ מזכרים להחריבה
 ולהרוג כל יושביה אמרו להם נשיאיהם והלא כתוב
 בתורה לא תוסיפו לראותה עוד והיאך אנו יורדין
 למזכרים ועוד היו יועצים על ארום ועמלק ועמון

ושמעו

ושמעו סכתוב בתורה שהק"ב מנע ישראל מלהוריש
 גבולס כתן להם ה"ב רוח ועכה טובה והיו עולי' בנהר
 פישוף כוסעים על הגמלים וחונים עד שהגיעו לארץ
 כוש ומכאו אותה ארץ שמנה וטובה סדות וכרמי' גנות
 ופרדקיס ולא מנעו בני דן לשבת עמהם וכרתו להם
 ברית והיו בני כוש פורעים להם מק לישראל ויטבו
 עמהם סני' רבות עד ספרו ורבו עד מאד ועוד כסעו
 שלטת סבטים מישראל כפתלי גר ואשר והיו כוסעים
 וחוני' במדבר עד שבאו אכל גבולס והרגו באכסי כוש
 הרבה מאד מהלך ד' ימים על ד' ימים והם כלחמים עם
 סבע מלכיות עד היום והללור' סבטים דן כפתלי גר
 ואשר הם חונים בחוילה הקרומה אשר סס הזהב
 ככויים ובקונים ובעזורים במלכות פרויס ומלכות
 הוריות וסמו סבטים אלו ידיהם בעורף אויביהם
 ובכל טנה וטנה עושין מלחמה עם סבע מלכיות וסבע
 לשונות והנה שמותם ארץ תוסינא וקמטוא וקובא
 ומראוגיא ותקול ובכמא וקאקוא והם מעבר לכהרי
 כוש לקיים כבואת חוזיו מעבר לכהרי כוש והללו
 השבטי'ים להם זהב וכסף ואבנים זכאן ובקר וגמלים
 וחמורים הרבה מאד וחורעים וקוצרים ויושבי' באהל'י'
 וכוסעים וחונים מגבול לגבול מהלך ד' ימים על ד' ימי'
 ואין חונים אותם ככאס במקום שיש עם פירות סדות
 וכרמיים ונשם מלכס עוזיאל בן מלכיאל ושם הנטיא
 הגדול מיקולי מכני אהליאב ושם הסופט מלהם
 עברן בן מיטאל מטבט אשר וארבע מיתות בית

דין עומדות על אופניהם ובעת אשר יבקשו לזאת
 למלחמה יזעק הזועק בקול השופר ויכחו עם סר
 הכבא החיילות מאה ועשרים חלקי ערסים ומאה חלק
 רגליט ונהנה ארבעה שבטים אלו כל חדש וחדש
 יוצא שבט אחר מהם למלחמה והשבט עומד לשם ג'
 חדשיח ולסוף שלשה חדשים כל מה שיביאו משלל
 אויביהם יחלקו עם שבט שלהם ושבט בני דן מבני
 שמשון כחול היס מהלך ר' ימים ונהנה הם גבורי חיל
 ועת ילחמו יאמרו לא טוב לגבור היוצא ישיפס הייחוס
 ימות הבחור ואל ינוס יחזק לבו בוי' חזקי ובטחי ונשקי
 ובחדוד חרבי תתמה רוחי בקרבה להראות משושי
 בפיפיות סוסי כמה פעמים שבית נטי כוש ובכף
 משתבחין במלחמה וכך הם עושים עד משלם ג' חדשים
 וחוזרין ומביאים את כל השלל למלך עוזיא ומחלק את
 הכל עם כל ישראל השוכנים בארצם גם כותכין לכל
 שהוא חלק ה' וכך בשלשה חדשים יוצא שבט
 כפתלי ועושה מלחמה ובשלשה חדשים אחרים יוצא
 שבט גר' ובשלשה חדשים יוצא שבט אשר עד משלם
 סנים עשר חדש וחוזרין חלילה ועוד שבט משה
 רביכו הדריק עבר ה' ונקרא שמו שבט ינוס סנה מע'א
 ורבה ביראתה והנחל סובב עליהם מהלך ג' חדשים
 על שלשה חדשים מרובע והם סוככים בבתי מפוארים
 ובמינים הדוריו ובמגדלי' והם יבנו לעצמם ואין עמהם
 דבר טמא ועוף טמא וחיה טמאה או בהמ' לא חיה רעה
 ולא זבוב ולא סועלים ולא פרעושים ולא כנים ולא

פחמים ולא עקרבים ולא כלבים ולא טוס מזיק זולתי
 באץ ובקרד וכאנס יולידו טני פעמים בטנה וזורעים
 וקוצרי' זלהם גכות ופרדסים וכל מיני פירות וכל מיני
 קטניות ואבטיחים וקטנאים ובבלים וטומים וחסים
 וטעורים ומאחד יזמחו ק' והם בעלי אמונה בעלי תורה
 בעלי מטנה בעלי גמרא ואגדה וגמרא שלהם בלשון
 הקדש וכך הם טונים ככה למרונו אבותינו זלמרונו
 חכמינו מפי יהושע בן נון מפי משה מפי הגבור ואינם
 יודעים תכאים ומוראים שהיו בבית טני מפני שלא
 הסתגרו ולא ידעו י ואינם יודעים לרבר כי אם בלשון
 הקד' ומחמירי' בייז נסך וממה שהחמירו רבנן בהלכו'
 שחיטה וטריפות כדברי סופרים שהחמיר משה רבינו
 הרבה בדברי סופרים ואינם נטבעים בטס עד שתכא
 נטמתם ועל פיהם יחרה אפס על מי טנטבע בפניהם
 ויוכיחו אותם ויאמרו להם אי עניים למה אתם נושאים
 הזכרת הטס על פיכם הכו על פיכם אם פת הוא
 תאכלהו או מים תשתהו הלא תרע טבעון טבועה
 בניכם מתים כשהם קטנים וכך יזהירו הכל לעבוד
 את יי' באימה וביראה וכתום לבב טבני משה עבד יי'
 מאריכות מים ויחיו מלאה טנה או מלאה ועטרי' טנה לא
 בת זלא בן ימות בחיי אביו ויטיבו לג' או לארבע דורות
 יוראה לכפסם בכים ונכדים וכאחאים והם חורטים
 וקוצרים לפי טאק להם עבדים וטפחות והם בעלי
 חכונות ויש בתיהם מסגרת ואינם סוגרי' אותם בלילה
 כי איך ביניהם לא גכב ולא ארט רע ולא טוס נזק ונס

בן סערה קטון הולך עם המעקה מחלך כמה ימים ואינו
 מת. ירח כלום לא מן הלכטים ולא מן השמים ולא מן
 חיה רעה ולא מן כלום נזק בעולם מפני שהם קדושים
 וטהורים ואלה הלצים הם עמלים בתורה ובמצוות ועשייתן
 הם בקדושתן שלומם רבינו לפיכך כתן להם התורה
 כל זאת ועוד אינם רואים בני אדם רואים
 אותם אלא ארבע שבטים הללו שהם יושבים מעבר
 לנהרי כש ורואים אותם אלו את אלו ומדברים עמם
 ונהר סבטיון ביניהם עכתוב בהם לאמורים באו
 ועוד יש אצלם כסף וזהב הרבה מאד ויזרעו פשתן
 ומגדלים תולעת סמיו ועושים בגדים כאים ומעילי זהם
 כיצחית מעדים הפלים וכפלי כפלי עד איך קץ ורוחב
 הנהר סבטיון קק חמה כמטחוי קסת והנהר מלא חול
 ואבנים בלי מים והאבנים קולם ורעים כרע' קול גחול
 או כגלי הים וכמו רוח סערה ובלילה ישמע קולו עד
 מהלך חצי יום ויש שם מעייבות ויקבצו כלם לאבם
 אחר ויסקו מהם ארצם ואותו אבם יסרכו בודגים ועל
 כל סביבותיו ופריוחו כל מיני עופות טהורות וזהנהר
 ההוא מאבכים ומחול ירעים כל שפת ימי המעשה
 ובשבת ישבות וינוח ומיר תעלה אש סביבות הנחל
 מערב שבת עד למוכאי שבת ואש תלהט ליהטה ולא
 יוכל אדם לכבוע אל הנחל ומפני עברי הנחל כמו חצי
 מיל והאש מלחך כל מה שישרים סביבות הנחל עד
 שחשאו את הארץ וד' שבטים הללו רץ וכפתלי גד
 ואשר עומדים עם מקניהם אצל שפת הנחל לגזוז את

באכס כי הוא ארץ טטוחה ומישור וכקויה טלא יעלה
 בה לא קוץ ולא ירק וכסיראו טבט מטה הם מתקבכי
 וצומדים על ספת הנחל והם כועקים ואומרים אחינו
 טבטו יסורון הרחונו הגמלים והכלבי' והחמורי' ויאמרנו
 כמת ארוך גמל זה וכמה ארוך כאורו וכמה קטן זכנו
 והם כותכין טלוס אלנו לאלו . ובא אלינו כדיוק זה
 טטמו אלרד והוא מטבט דן ובקס לכאת דרך מישור
 ללכת להגיד לכל בני ישראל המפוזרים בארבות
 ולבשר אותם כחמות טובות . וכך היה יציאתו מעבר
 לכהרי כוש היה ככנס בים הוא ואחד מטבט אשר כרי
 לסחור עם אכסי הספינה ולקנות מהם בגדי' ותכטיטי'
 וככנסו שניהם בספינה קטנה הם ונעריהם ונשתברה
 הספינה בחצי הלילה וימץ יו' להם לשני האכסים האלה
 לוח אחד והיו גולים ויורדים בים עד הסליך אותם
 חבל אומה אחת טטמה אמ' כוס זהם כושיים שחורים
 כעורב בעלי קומה והם אוכלים בני אדם כשנטלו
 הכדיוקי' הללו היה אותו האיש שמץ ובריא מעונג מאד
 מיר לקחו ואכלו אותו כשהוא חי והוא כועק וכוכה
 ואומר אוי לה לאמי על גוית לבי ועל טמסרני יוכרי
 למיתה מטונה שהכושיים אוכלים את בשרי . אחר
 טאכלו אותו חסיד . נטלו זה הכדיוק אלרד הדני וכתנו
 אותו בקולר עד סיבריא ויהיה שמץ כי היה חולה ורזה
 והיו כותכין לו מאכל והיה אוכל והיה עמה' זמן הרבה
 עד טעטה לו הק' בה נס טבאו אליהם חיילות ממקום
 אחר על אותם כושיו' וטבו אותם ונזזוס והדגים כדיוק

אותה סביה ונשכה זה הכריק הרני והיו אותם הרמעי'
 עוברי אש והיה זה הכריק עמה ר' טנים עד שהביאנהו
 למדינת אכ"ץ עד שקנה אותו מהם יהודי אחד בשלשני'
 וטנים זהובים והלך בים עד שיבא ליבשה ונפל בשבט
 ישעכר והם שרונים בהררי תהום והם תחת ארץ מדי
 ופרם והם מקיימים לא ימוט ספר התורה מפניך ולא
 עליהם עול מלכות כי אש עול שמים ואינם כלחמי' עם
 אדם בעולם כי אש במלחמת של תורה והם בשלוח
 והסקט ואין שטן ואין פגע רע והם חוכי' מהלך עשרה
 ימים על עשרה ימים תרובע . ויש להם מקנה הרבה
 ונמלים וחמורים ועבדים ושפחות ואין בידם כלי זין כי
 אש מאכלת לשחיטה . והם בעלי חמונה ואין בידם
 עושק ונזלה ואפילו עבדים שלהם נאמנין שאם ימכרו
 בדרך תמוז הרבה לא יושיטו ידיהם לקחתו . ויש
 בידיהם שעוברי' לאש וישאו אמותם ואחיותיהם לכשי'
 ואין להם עבודת אדם לא קוצרים ולא עמל כרמים
 בלתי הכל יקנו בכספים ויש להם טופט ונשיא וסמו
 בחטון וארבע מיתות בין דין בידם ומדברים בלפון
 הקדש ובלטון פרם ובלטון קרר . ובני זבולון חוכים
 בהרי פארץ ומניעי' בשכונתם וכוטעים אוהלי' של שער
 ממדינת אביאמי'אה עד נהר פרתי'ושבט ראובן נגדם
 מאחורי הררי פארץ ויש ביניהם שלום ואהבה וביחד
 הולכים למלחמה וכורתים הדרכים וכל שללם יחלוקו .
 והולכים בדרך פרם ובבל . ומשא גמל אכלם ממאכל
 בשני כספים ומדברי' בלטון קרר ועמם מקר' ומשנה
 ומרח

ונמרא ואגדה • וכל טבת וטבת פותחין דרשות בלסון
 קדש והסברא בלסון קדש • ואפרים ויחי טבת מנסה
 פס בהררי נגב מדינת משונע זעומי כפס וקחויי בעלי
 פומי יכרתו הדרכי לא יחוסו על ארס ואין להם מחיה
 כי אם השלל והם גבורי מלחמה אחר מהם ינכח מאה
 וטבת שמעון ויחי טבת יהודה בארץ כוזרים והם עד
 אין חקר וער אין מספר והם יקחו מם מעשרי וחמשה
 מלכיות ומזר מהישמעאלים פורעין להם מם • וזה
 הכדיק טבא אלינו סמו אלרד בן מחלי בן יחזקאל בן
 חזקיה בן עלון בן אבנר בן שמעיהו בן חפר בן חור
 בן אקנה בן הלל בן אפרי' בן טובי בן פרת בן עונן בן
 נעמן בן טעם בן טעמי בן אונס בן גאול בן סלר בן
 כלב בן עמר בן דורום בן עובדיהו בן אברה בן יוסף
 בן משה בן יעקב בן כפור בן אריא בן אשר בן איוב
 בן שלם בן איהוא בן אהליאב בן אחיסמך בן חושים
 בן דן בן יעקב אחינו הבה סהודיענו כא נחמו טובות
 בסביל אחינו עשר הטבטי' הבה יקבץ נרוחנו מארבע
 כנפות הארץ לבית המקדש עם כל ישראל חברים
 וכאמר חמץ • סגר איגרות הללו מר אלרד זה לספרד
 סנת ארבעים ושלש וזה מר אלרד מלא תורה ומכות
 ואם ישב ארס עמו מבקר עד ערב לא יפסק לטונו
 מטעמי תורה בלסון קדש ומתוקי דבריו מדבס ונופת
 כופי' הבה יתן לו סכר טוב בעולם הזה ובעולם הבא

תם ונשלם ספר אלרד הרני :

משלי

משלי סנדאבר

ויהי בימים ההם מלך בארץ הודו מלך אחר ושמו
 ביבור פילוסוף מחכמי הודו ובימי' ההם היה
 מלך בארץ הינד ושמו ביבר ויאהבוהו יוסבי הינד מאד
 כי היה גבור חיל ורחב לבב ורחב ידים ועושה מעשפט
 ביושר וחכם גדול והוא בן שמנים שנה ולא היה לו בן
 והיו לו שמנים נשים ובא לכל אחת ואחת מהנה ושכב
 עמה שבוע אחת עד הגיע תור כערה אחת מכערותיו
 לבא איה ושמה בריעה ואותה אהב המלך מכל הנשים
 ותעש הכערה הזאת מטתה גדול למלך ולכל שרי
 ועבדיו. ויבא המלך אל בית המטתה ולבו היה דואב
 ויושב דומם ותבך האשה בפני המלך על ראבת לבו
 ותקם האש' בכתר מלכות אשר בראש תפארתה ותבך
 ותפול לפני רגליו ותאמר בי אדוני המלך מה פשע
 מכאת באמתך ועל מה לא ישמת המלך במטת' שפחתו
 ולמה לא מצאתי חן בעיניך. ויאמר לה המלך
 שלום לך בריעה אל תיראי כי מצאת חן בעיני וטובה
 אתי אבל ראנה בלבי יש ועל כן יסבתני עכב. ותוכף
 עוד ותפול לפני רגליו ותאמר לו אדוני המלך בטובת
 אדוני המלך כשמח ובדאבת לבו לא כראב אס טוב
 בעיני אדוני המלך יודיעני דאבתו כי אס למלחמה יש
 למלך גבורים וחילים ואס לעצה יש למלך יועצים
 וחכמים. ובמקום העצה שם היסועה. ויטב הדבר
 בעיני המלך ויאמר לה אמנם זהרתי כי באתי בימים

וזקנתי

אשם

וזקנתי ובז איוץ לי למצבת על כסאי ובימי קדם אבותי
 חסלו ומלכו על הודו ועתה יכרת שמי ממלכות הכדיות
 זאת זכרתי ואדאב • ותאמר לו הנערה כן הוא כדבר
 המלך אבל רבים אנשים זקנים יותר מן המלך הולידו
 בנים כי בקטנו את האלהים וימצא להם • ואתה אדוני
 המלך אתה עושה משפט וצדקה ואוהב אמת וכל העם
 אוהבי' אותך ואלהיך חפץ בך ועתה כקרא כוס ונתענה
 לפני האלהים וכדרוש מלפניו כי חנוץ ורחום הוא ולא
 יכאיב תוחלת הבוטחי' בו ולא ישוב ריקס פני דורשיו
 וישמע המלך אליה ויקרא כוס הוא ואשתו וזקניו •
 וישמע אלהים ויעתר לו ותהר בריעה אשתו ותלך בן
 וישמח המלך שמחה גדולה ויכאז לאסוף כל חכמי
 הודו ויעש להם משתה גדול ומתכות גדולות נתן להם •
 ויהי כי בקטנו לבאת ויאמר להם המלך בחרו מכס אלף
 חכמים ויעשו כן • ויאמר להם בחרו עוד מן האף מאה
 ויתבחרו • ויוסף עוד לאמר התבחרו מן האמה טבעה
 ויתבחרו מן המאה טבעה חכמי' אנשי סכל וירעי ביכ'
 לעתים ואיוץ כמותם בארץ ואלה שמותם • סנדבאר •
 ויופקוט • ואפוליוץ ולוקני' • ואוריקטוטלים • וביכר • ועמור •
 ויאמר להם המלך ראו במזל בני ובכוכב סכולד • בו
 אס יחיה ואס ימות אס יירש מלכותי ואס יקיס שמי
 במלוכה • ויאמרו החכמים הוא יחיה ויירש ויקיס שמך
 על כסאך • אך בהגיעו לעשרים שנה יראים אנו פן
 יהרג כי עד ההריגה יגיע • ויגדל הילר בן טבע שנים
 ויתקנו לסנדבאר ראש חכמי הודו ללמדו חכמה ויהי

עמו שמים עטרה שכה וטסה חרשים • ויהי מקץ תשע
 עטרה שכה וטסה חרשים למולדתו וזה המלך להביאו
 לפסיו וישאלהו על חכמות וינסהו בחידות ולא מצא בו
 חכמה וירגז המלך כף על כף ויאמ' טוב שלא כולד ולא
 יבא לאווד העולם כי בזה לחדפת בית אבי הזה יעטה
 מלוכה או זה יעבור בעם • ויענו חכמיו ויאמרו לו עוד
 יש תקוה כי עודנו נערי ועתה הוא בעתו ללמוד ולהביץ
 ולהבחין כי הילרות והככלות מוכע הנערים מללמוד
 ובכך הוא יחיד לאביו וע"כ היה ירא סנדבאר להעכיבו
 ולהכניעו ללמוד והנע' אס לא יפחד לא ילמוד כי המוס'
 ילמד דעת והרעת תביע חכמתו ויותר ילמוד והוא בן
 עשרים שנה ומעלה מאשר ילמוד והוא בן עשרים שנה
 ולמטה כי זה ילמד מרעתו בבינת הלב ובשמחתו
 בחכמה ובקנאתו לאחרים וזה ילמד מפחד ומיראה
 ולמוד אשר ילמד האדם בבינת לבו ובקנאתו כאשר
 יביץ טוב ורע הוא הלוקח ללב ורואי' אכזבו בבכך דעת
 ללמוד ותשכך המלך חמתו מעט • ויאמר המלך מי
 אשר ילמד בני אהן לו שליטות במלכותי • ויענו
 החכמיו ויאמרו וחי המלך בן המלך ילמד חכמה ויחכם
 והמלך יגדל במלכותו • אז עכה אחר מהם ויאמר אני
 אלמד בן המלך חכמה בחמש שנים עד אשר לא ימצא
 בכל ארץ הודו חכם ממני • אמר השני אני אלמדהו
 בשנים • אמר השלישי אני אלמדהו בשנה אחת • אמר
 סנדבאר אני אלמדהו בטסה חרשים עד אשר לא ימצא
 בכל הארץ כחכמתו • ויחר לחכמים מאד ויאמרו לו
 ולמה

ולמה לא למדתו בלדתם עשרה שנה וחצי אשר היה
 לפיכך אמר להם סגראבר כי מנעני הבחרות וקטנות
 הנער וחטאתי כי יש חכם ממני ועתה זקנתי והנער
 גדל ואני שמח בחכמתו בראותי כי איך חכם כמוני
 ויענו חבריו ויאמרו דברי סגראבר כנשיאים וקולות
 וברקים וגם איך ענה סגראבר ויאמר הלא ירעתם
 כי החכמה באר' כמוֹסֶק ועמבר כאשר יוצק עליו מים
 ריחו כי עור וכף החכמה הקבאה תבשירנה ענה
 אריקטוטליס ואמר ארבעה דברים הם דומים זה לזה
 ואיך האדם עומד על אמונתם עד אשר יראה אחריתם
 ולא יוכל לסבחם עד אשר יראה סופם ואלו הן האכיה
 בלב ים עד בואה במחוז וגבור במלחמה עד סובו
 בשלום וחולה עד סירפא והמעוברת עד אשר תלד
 וכך לא נאה לנו להודות לסגראבר עד אשר נראה
 המעשה ויחר אף סגראבר בחביריו ויאמר יחי המלך
 אם אני אמר בכך עד אשר יגבר על חכמי חכמי תנתן
 לי שאלתי אשר שאל מעם המלך ואם לא דמי והוכי
 ואזכרותי מותרים למלך ויבהלו החכמים מפניו כי
 אמרו פן ישאל מעם המלך את ראשנו להתיר אותם
 ויאמרו מודים אנחנו לסגראבר כי חכם הוא ומאמ' פיו
 יעשה ויתן המלך לסגראבר בנו על מנת אם ילמדנו
 עד אשר תגביר על טסה חדשים חכמתו ולתת לו מה
 שיטא מעמו ואם לאו לקמיתו ויקח המלך את כל אשר
 לו לסגראבר ונכתבה הפסקה והחדש והיום והשעה
 שנתקוהו לו וסגראבר בנה לו תוכל בהר במדבר וכתב

בקירותיו כל ספריו וחקק בגבו המזלו והככבי' והתלי
 וקיבוכו ולא יבא אדם ליה' לא מטרת אחר זקן וסריו
 ויטפוך כפסו סנדראבר על הנער בכח ולא הגיע המועד
 עד אשר למד הנער כל חכמה ויחכם מכל חכמי ארצו
 ויהי כהגיע המועד שלח המלך לסנדראבר מה יש את
 כפטך ויטלח סנדראבר ל המלך התבסר כח למחר יבא
 אליך בכך ככל תאות כפטך ויהי כשמוע המלך שמח
 שמחה גדולה ויאסוף כל שרי ארצו וכל חכמיו בלילה
 ההוא אמר סנדראבר לבן המלך הנה שלחנו לאביך
 בסורה שלמחר תלך אליו ויאמר לא הבטתי בכוכב
 מולרך ומזלך ועתה אראה הלילה בכוכבים וישא
 סנדראבר במטאת הכוכב וירא והנה אם יפתח הנער
 בן המלך פיו לרוב' עד שבעת ימי' הרג' וירגז סנדראבר
 ויספוק את כפיו ויכעק ויאמ' לו הנער מה לך ארוני ומה
 ראית ויאמ' לו סנדראבר שא גם אתה מטס לכוכב וישא
 וירא גם הוא כאשר ראה רבו סנדראבר ויאמ' לו אל יחר
 לארוני שאם תכזי שלא אפכה פי לרבר שבעה חדשים
 לא אעבור מכותך ויאמ' לו סנדראבר אחי שלחתי לאביך
 בסורה שתלך אליו למחר והמועד הגיע אשר ביכמו
 והוא כבר קבץ כל שרי המלכות והחכמי' ואתה הטסם
 ולך עם עבדי אביך ואני ז' ימי' אהיה במחבא ויעם כן
 ויבא הנער לאביו וישתחו לאפיו ארצה וירא המלך
 כי איך רבו עמו וישאלהו מדוע לא בא רבך עמך ולא
 ענהו דבר ויאמר המלך לחכמים מה אתם אומרים
 בדבר הזה ויאמרו לו איך זה כח בקס סנדראבר ללמד

את הנער וכראותו סגור לבבו הסקהו משקה לפתוח
 לבו והמשקה אחז לשוכו ויאלם • וכסמוע המלך בעק
 בעקה גדולה ומרה ויחל להניע ראשו ולמרט זקנו
 ויקרע בגדיו ויבאו כל עבדיו לנחמו וימאץ להתכחס
 ותבא כערה אחת מנערותיו אשר גדלה עמו והמלך
 אהבה מכל נסונו • ותאמר לו אדוני תכהו לי כי הוא
 אחיבי כאחותי ולא היה לו סתר סלא גלס אותי ואולי

אפתנו בדברים ואביץ אם הוא אלס או לאו :
 ויאמר לה המלך קחי אותי ותביאהו האשה ההיא
 החדרה ותפתהו בכל דבר ולא דבר ותבן
 בנו בערמ הוא מחריט • ותאמ' לו עזוב כל זאת ידעתי
 כי אהבת כערה מנערו' המלך ובקסתי להיות לך מקו'
 לסבת עמה כי אותה תסאלך מאת אביך כאשר עשיתי
 ואנ' ותהיה עמה כי אות' תבקס ומי בטל נערות המלך
 במוני ואת בחור וכאה ואני כערה יפה ואביך זקן ואין
 בו כח למלוך עודי ועתה לכה וככרתה ברית אני ואת'
 ואהרונ' את אביך ותמלוך אתה ואני אהיה אסתך •

וירי כסמוע הנער דבריה ותבער בו חמתו וימלאו
 עיניו דם ופיו מלא קצף ויאמר לה יעברו כח
 סבעת הימים וארעה תשובתך :

ותרא הנערה את קצף הנער ותפחד מאד ותאמ'
 בלבה אם אני לא אמיתהו בתוך סבעת
 הימים האלה הוא ימיתני • ותקס מיד ותקרע בגדיה
 ותפזר סערותיה ותסס ידיה על ראשה ותלך הלוך
 וזעקה ותאמר למלך הלא אמרת כי בכך אלס כל זאת

בצרמה עשה עד הביאני החדרה ובקם למכב עמי
 ויחר למלך מאד וחתו בערה בני ויחמה טוב לעבור
 בז כבל כזה מן הארץ מהחיותו לחרפתו ויזו המלך
 להורגים להמיתו ולהביא ראשו לפניו :
 ויועצו טבעת היועצים ויחמרו הנה למלך בז אחד
 אס היום יהרגו בחרונו מחר יתחם
 וישוב עלינו הרעה כי לא הפרנו חרונו ועתה ילכו
 טטה ממנו ויזילהו מיד המכה והאחר ילך לפני המלך
 ויטכך חמתו וימהרו הססה וילכו להזילו מיד
 המכים והטובי עי בא לפני המלך ויפתחו למלך ארצה
 ויפול לפני רגליו ויחמה בו ארזני המלך טא כא פסע
 עברך בכך וידבחה כא עברך הבר לפיכך ושמע עבת
 עברך כי החכמים שומעים לעצה וזאם כל העם יעשו
 דבר במטרה ולמלכות לא באה כן כי דבר מלך שלטון
 ומיד יעשה ואחרי כן יכחם ולא יועילהו ודברים רבים
 יחטב האדם אס הם חמת ואיכס חמת ואל יקרך
 כאשר קרה לאיש אחד עם ביקרא המלך אמר לו
 המלך ואיך היה העצם :
אמר לו היה מלך אחד בעולם והיה המלך ההוא
 רחב ידים ואהוב לבריות ולא כמכא בו טוס
 דופי כי אס אהבתו רבה לנשים והיה מתהלך על הבג
 וראה אשה אחת יפת תאר ויפת מראה והיא בעולת
 בעל ויקם המלך ההוא עם שני סריסיו וילך ויבא אל
 ביתה פתאום והיה בראות האשה את המלך ותאמר
 הנה שפחתך בידך עמי לה הטוב בעיניך : אבל ישר

57
 נָא בְעֵינֶיךָ סֹאכְנֵם הַחֲדָרָה וְהַסּוּךְ וְהַרְחֵץ וּפֶן אֲבֵא אֵל
 הַמֶּלֶךְ • וַיֹּאמֶר לֵה הַמֶּלֶךְ עֲשֵׂי כֵן וְתִסַּס לִפְנֵי סֵפֶר
 וְתֵאמְרָנוּ יִקְרָא הַמֶּלֶךְ בְּסֵפֶר הַזֶּה עַד בּוֹאֵי וְתִבְאֵה הָאִשָּׁה
 הַחֲדָרָה וְתִבְאֵה בְּפֶתַח אַחֵר וְתִבְרַח וַיִּסַּב הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא
 בְּסֵפֶר וּכְתוּב בּוֹ עוֹכֵס אִשֶׁר יִכְאֵף אֶת אִשְׁתֵּי אִישׁ וַיִּבֶן
 הַמֶּלֶךְ כִּי בְעֶרְמָה עֲשֵׂתָה הָאִשָּׁה הַזֹּאת מֵהַ שְׁעָתָה •
 וַיִּקַּם הַמֶּלֶךְ וַיֵּלֶךְ וַסִּכַּח הַמַּטָּה אֲשֶׁר בִּידוֹ בְּבֵית
 הָאִשָּׁה וְהִיא לֹא יָרְעָה • וַיִּבְאֵה בְעַל הָאִשָּׁה

בְּבֵיתוֹ וַיִּמְצָא הַמַּטָּה אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ • וַיֹּאמֶר אֲמַת
 הַדָּבָר כִּי הַמֶּלֶךְ סִכַּח עִם אִשְׁתּוֹ וַיִּירָא לְהוֹסִיחַ רֵק לֹא
 חָבַה אֵלֶיהָ מַטּוֹב עַד רַע וְלֹא אָכַל עִמָּה וְלֹא סִכַּח עִמָּה
 וְהֵלֶךְ הָאִשָּׁה בֵּית אֲבִיהָ וְתִסַּב עִם שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיֵּלֶךְ אֲבִי
 הָאִשָּׁה וְאֲחִיהָ וַיִּכְעֲקוּ אֶל הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ אֲנַחְנוּ
 כְּתֻכְנוּ לְאִישׁ הַזֶּה חֶלֶק הַסֵּדָה אֲשֶׁר לָנוּ עַל מַכַּת סוֹעֵבֹר
 אֶת הָאֲדָמָה וַיִּסְקָה וַיִּזְרַע וַיִּקְצוֹר וְהָאֶרֶץ שָׂמְחָה וְנִחְמָה
 וְכוֹתֵנֶת פְּרִיָה בְעֵתָה וְאֵין בָּאֶרֶץ דּוֹפֵי וְזֶה הָאִישׁ כָּל יְמֵי
 הַיּוֹתָם בָּאֶרֶץ הַסֵּקָה וְהַזְרִיעַ וְהַכְלִיחָה וְעֲשָׂתָה פְרִי וַיְמִישׁ
 רַבִּים עֲזֹב הָאֶרֶץ וְלֹא בָא אֵלֶיהָ וְלֹא הִסְקָה וְנִסְתָּה הִיא
 יִבְשָׁה וְאֲשַׁכְּלוּתֶיהָ כִּהְפִכּוּ לְכַמּוֹקִים •

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְבַעַל הָאִשָּׁה מֵהַ תֵּאמְרָ אֶתְּהָ הָאִישׁ •
 וַיֹּאמֶר אֲמַת אֲרוֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי כְתוּב לִי
 הָאֲשֵׁרִים הָאֵלֶּה אֲרַכֵּס וּמַעַת לִקְחֵי אֹתָהּ עֲבַדְתִּי וְזָרַעְתִּי •
 וְהִסְקִיתִי וּבָאתִי יוֹם אַחֵר וּמִצָּאתִי פֶעַם אַחַר אֲרוֹי בָּאֶרֶץ
 וַיִּירָאתִי עוֹד לְהִכָּנֵס בָּאֶרֶץ פֶּן יִסְבְּעֵנִי הָאֲרוֹי וַיְמִיתְכִי וְעַל
 כֵּן עֲזַבְתִּיהָ הַיּוֹם כִּמָּה זְמַן •

ויבן המלך בחירות דבריו ויאמר לו אמנס כי בא
 הארי בארץ ומכא פרי תבואה והחריץ לא
 עבר ופריה לא אכל והוא ארי לא יטוב עוד שמה ויכר
 האיש דבריה האמת וישב אל אשתו וכן ארוני המלך
 רבים חוטטים דברים ואינם אמת ואל תהרגי את בנך
 את יחידך על דבר אמתך ואל תלכדן בערמתה כי
 מרמת הנשים רבה ופן יקרך כאשר קרה לאיש עם
 אשתו ואמר לו המלך ואיך היה המעשה :

אמר לו היה איש עשיר והיה לו אשה יפה מאד
 והיה מקנא עליה פעם אחת בקם ללכת
 בסחורה ומקנאיו על אשתו קפה האיש ההוא פפנאל
 אחד וישם אותו בחרר מטתו ויבואותו לאח אס תראה
 כלום בביתי תגיד לי והאשה לא ידעה כי העוף היה
 מהבית הלך האיש בסחורה ותקם האשה ותקרא את
 אלוהיה וסכב עמה כל ימי היות בעלה בדרך ויהי מקץ
 שנה בא בעלה מסחורתו וישאל את הפפנאלו באתר
 ותספר לו כל אשר עשתה אשתו ויגדס האיש את
 אשתו מביתו ותסכב בבית אחר בטכוכתה וישלח את
 הפפנאל עמה ולא הגיד לה מטוב עוד רעותתה האשה
 אל שפחתה למה עכרתיו ותגלי לבעלי כל קתרגי
 ותאמ' השפחה לא אכזי גלית כי אס הפפנאלו ואת לא
 ידעת והאמר האשה הבה נתחכמה לו ותקח האשה
 רחוי ותעלס על גב הבית וספל מלא חיס ומקטה וראי
 הכרי גדול ממורק ותעל א גב בלילה עם אמתה והיתה
 אמתה טוחנת ברחיי טעה אחר טעה ונברתה טובלת

התפסה בימים וחורקת על החזר • בראי על החזר כה
 עשתה כל הלילה • ויהי בבקר וישא האיש אל הפגנאי
 הדאית דבר בלילה ההוא ואם בא אליה אהובה ויאמר
 הפגנאי ומה יכלתי לראות כל הלילה רעמים וברקים
 ומטר ויאמר האיש ואיפה הרעמי' והמטר כאשר כזבת
 כזאת כן כזבת על אשתי ויהרוג האיש הפגנאי וישלח
 להביא את אשתו ויתן לה מתכות ותשב אליו • ועל כן
 אדוני המלך הסמר לך מערמת הנשים פן ישחיתו
 סיבתך ויבו המלך לבלתי הרוב את בנו :

וידוי ביום השני ותבא הנערה אשת המלך ותפל
 לפני רגליו ותאמר התשמע לעצת יועצי
 הרשע שלך ולא תעשה כקמה בבכך אשר בקם לגלות
 כנף אביו עתה תפול אתה ובכך ויועזיך כאשר כפל
 הכובס ובנו וגם אחיו עמו • ויאמר לה המלך הגירי נא
 לי היאך היה המעשה • ותאמר למלך היה איש כובס
 בגדיו בכהר פישון והיה בנו הולך בספת הכהר ומטחק
 במים ולא היה מונעו אביו עד בא פעם אחת במקום
 עמוק וטבעי רץ אביו להכילו כרחה רגלו מספת הכהר
 ונפל במים • רץ גם כן אחי אביו להצילם המה תפסו
 בגריו ופקעו שלשתם במים • וכך אתה המלך תטקע
 עם בכך ועם יועזיך אה כי לא תגער בם ולא תמנעם •
 ויבו המלך להרוג את בנו • ויועבו היועצים ויאמרו הנה
 המלך שמעא אשתו להרוג את בנו ואחינו אריסטוטלי'
 הכילו אתמול ועתה אולי כוכל להצילו כל אחד ואחד
 ממנו איש יומו סבעת ימים ולאחר טבעת ימים אם
 יהרגו

והרבה ונכסיה אכחנו כקיים • וילכו השפה להזילו מיד
 המכה עד בא מצות המלך פעם שנייה • והשביעי בא
 לפני המלך ויטתחו למלך הרבה ויאמר בי ארוני טמע
 בא לרברי עבדך ואל תהרוג את בנך במהרה ותשאר
 ערירי כאשר נשאר התור ותתנחם ותתעצב אחרי כן
 ולא יועילך כאשר לא הועיל לתור • ויאמר המלך ומה

היה מעשה התור :

ויאמר היה התור זכר ונקבה ויאספו להם חטים
 בימי הקיץ ומלאו ארובה אחת • אמר הזכר
 לנקבה השמרי ואל תבועי בחטים הלה עד ימי החורף
 ובעת אשר לא נמצא בחוץ נאכלהו • ותאמר הנקבה
 טמעתי • ויהי כחוס הקיץ יבסו החטים בארובה ותהי
 כמות חזיה ויבא הזכר וירא הארובה חזיה ויאמר לה
 הלא אמרתי לך אל תבוע בו ויחל להכותה בכנפיו
 ולדקרה עד המיתה • ויהי בימי החורף רטבו החטים
 ונפחו וכתמלאת הארובה כבר אטונה וידע כי בחנם
 הרג הנקבה וינחם ויתעצב כי נשאר יחירי • ואתה
 ארוני המלך פן יקרך כמוהו ואל תרמה אותך האטה
 כי בראותו האיש אשר טובה וכמועה בעיני אדם אז
 ראוי להסתר תמכה כאשר הוקרה לאיש הסוחר עם
 אשתו • ויאמר המלך הגד לי מעשיהם :

ויאמר היה איש אחד סוחר ולו אטה טובה וכמועה
 ויאהבה ויאמר לה הנני הולך בדרך רחוק
 ועתה הסבעה לי אם אמות לא תבעלי ואם תמות לא
 אקח אטה אחרת • וישבע איש ואסתו וילך האיש
 לרכו

לררכו והוא לא סכה ולא רחכה מהיו' ההוא ולא יבאה
 מפתח ביתה ותעבור יום כלה ברחוב העיר במזמורי'
 זככורות ותסקף האסה בער החלון וירא אותה בחור
 אחר ויתאויה ויפול על המטה מרוב תאוותה ותבא אליו
 זקנה אחת לבקרו ותאמר לו הגר בא לי מה לך ואולי
 תתרפא על ידי ויאמר לה אסת פלוגי אהבתי עזרתי
 עליה ואתן לך מתנות ותאמ' לו הזקנה עלי יהיה ותלך
 הזקנה ותעס בערמה כי ידעה כי לא תוכל לה בחפכה
 ותקח בכק ותלם בשומים ובפלפלים ובחמאה ותשלך
 לכלבה ותאכלה הכלבה ויערב לה ותלך אחרי הזקנה
 ותבא בבית הנער' ההיא והכלבה אחריה ותקם הנער'
 ותכבד הזקנה ותעס לה לאכל והכלבה עומד' ככנדה
 ומבטת אל הזקנה שתשלך לה עוד מן הבצק ועיכא
 דומעות מחום השומים והפלפלי' ותחל הזקנה לבכות'
 ותאמר לה הנערה למה תבכי ותאמר לה בתי ראיזה
 הכלבה נערה יפה מאד היתה ויאהבה בחור אחר ולא
 שמעה לו ויחלה על המטה מאהבתה ויקרה עליה אל
 אלהיו ותהפך הנערה ההיא לכלבה ועתה בכל עת
 שתראה אותי רודפ' אחרי בבכיה ולא אוכל לה מאומה'
 והיא בוכה על אסה לא עסתה רכוני ותאמר הנערה
 כי גברתי הנה הבחור אחר אהבני ויפול עליה המטה
 מאהבתי ועתה עסי חסד והביאהו לי ואעשה לו רכוני
 ואתן לו מתנות פן יקרני כמקרה זו הכלבה ותמהר
 הזקנה ותלך אל בית הבחור ולא מכאתהו ותאמר הנה
 הבחור לא מכאתיו אמכא אחר ואביאנו אליה ואקח

ונתתה • ותמהר ותלך בשוק ותרא בחור אחד ותאמ
 לו ימ לך הסף בכערה ופה ומאכל ומסתה שיתן לך
 ויאמ' הבחור יש ויש והוא היה בעל הכערה ההוא שבא
 מסחורתו ויאמ' בלבו לכה אחריה וארחה מי במריכתו
 זוכה • וילך אחריה עוד פתח ביתו ויבא בביתו בחקוץ
 אף והכה היא רחבה וסכס ותשא עיניה ותרא אשה
 וכסר אתה מהרה בזריזות ותקרע בגדיה ותצעק לאמ'
 לבעלה אי אדם רע לזנות באתה ואם על כן שלחתי
 לכסותך ותברח הזקנה והוא היה מתחנן לה ואומר לה
 אל תחשבי עלי אשם כי גם אני כבהלתי בהביאה איתי
 אל ביתי והוא צועקת לא כי אשם היה בית אחי בן היות
 שמה ויתן לה מתנות וקבלה אותה בבית על כן אדוני
 המלך אל תלכוד בכך במרמת הנשים • אל תהרוג בכך •
 ויכו המלך לבלתי הרוג את בנו •

ותבא אליו האשה ביום הג' ותלסן עוד למלך
 ותאמ' לו התשמע לעצת יועצי הרסע ולא
 תהרוג את בכך אשר בקם לגלות כקף אביו יעשה לה'
 בקמה בך וביועץ כאשר עשה בקמה ביועצי מלך
 בברה • ויאמר המלך הגידי כא לי איך היה המעשה •
 ותאמ' האשה היה למלך בברה בן אחר יחיד והוא אהב
 אותו ביותר ולא היה מכיחו לכאת מן העיר פן יקרהו
 אסון ויתחנן הכער ליועץ המלך לדבר למלך להכניחו
 לרכוב ולכוד ולסמוח • וידבר היועץ כן למלך ויאמר
 לו המלך אם תכא עמו הסמר • ויכא בן המלך עם
 היועץ וימכאו איל בסדה וירוכו אחריו ויאמר היועץ

עזבו בן המלך סירוץ אחריו בשדה אחד אל האיל • רץ
 הנער ביער וטעה ובקטוהו ולא מצאוהו ויטב היועץ א
 המלך ויאמר יבא עלינו ארזיה ואכל בכך ויקרע המלך
 בגריו ויתאבל עליו • וילך הנער בן המלך וימכא כערה
 יפה ביער ותכעק אליו ויאמר לה מי את • ותאמר בת
 המלך פלוני אחי ויטבתי על הפיל והוצאתי החיל
 וכפלתי מעל הפיל וכותרתי חנה הרכיבני על סוסך
 והבילני ויאמר לה גם אחי בן המלך פלוני וכה וכה
 הקרני ותאמ' לו אחי יודעת הדרך ותוליכהו בחורבה
 אחת ותאמ' הנערה ארדה כא ואסיך רגלך ותבא ותרד
 ותבא בחורב' טמה וירא הנער כי כתאחרה לבא וירד
 מעל הסוס ויטקף מאחוריו הקיר וירא והנה כערה
 טהיתה מן הסדים והיא אומרת לסדים הבאתי לכם
 בחור אחד בן המלך והסדים אומרים הוליכוהו למקום
 פלוני וכעסה סס בו הפכנו • ויהי כשמוע הבחור
 ויחרד ויירא מאד ויטב אל מקום מעמדו ותהפך עוד
 הסר לכערה ותבא מן החורבה ותרכב אחריו והוא
 מפחד וכשתנו פניו ותבט בו הסירה לפחד אשר היה
 לו ותאמר לו מה לך ויאמר יש לי רע וירא אחי ממנו
 ותאמר ולא אמרת כי בן המלך אתה ויאמ' כי לא אוכל
 לו ויאמר התפתהו בכסף ויאמר לו יתפתה ויאמר קרא
 אל אלהיך ויטא הנער את ידיו לשמים ויאמר אלהי
 הבילני מיד הסירה הזאת וא תטלוט בי ותבהל הסירה
 ותפול מעל הסוס ותסבר • והנער ברח בדרך וימא
 למים ויירא והנה מעיין אחד והטותה מן המעיין והוא

משלי טנדאבר

יִהְיֶה לְאִשָּׁה וַיִּשְׁתַּחֲבֹד מִן הַמַּעֲרִיץ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיִּרְאֵהוּ
 וְהִנֵּה כַעֲרָה אַחֲרָת וּתְאֵמַר לוֹ הֲשַׁבַּע לִי שֶׁתִּקַּח אֹתִי
 לְאִשָּׁה וְאֶזְכְּרֶךָ וְאֶשְׂכַּח לְאֶבְיָר וַיִּשְׁבַּע לָהּ וַתִּשְׁקֶהוּ מִן
 הַמַּעֲרִיץ אַחֵר וְכַעֲסָה זָכַר וַיִּקַּח הַכַּעֲרָה עִמּוֹ וַתְּבִיאֵהוּ אֶל
 אֲבִיו וַיִּסְפֹּר לְאֲבִיו אֵת כָּל אֲשֶׁר קָרָהוּ וַיְכוּ הַמֶּלֶךְ לְהַרְוֹת
 אֵת הַיּוֹעֵץ הַהוּא כִּן יִרְאִי כִּן יִרְאִי אֵלֶיךָ כַּאֲשֶׁר הִרְאִיתָ
 לְבַן הַמֶּלֶךְ הַהוּא וַיְכוּ הַמֶּלֶךְ לְהַרְוֹת אֵת בְּנוֹ :

וַיָּבֵא הַיּוֹעֵץ הַבֵּן וַיִּאמֶר לְמֶלֶךְ אֲרוֹמִי הַמֶּלֶךְ אֶל
 תִּהְרֹג בְּנֶךָ וְתִתְנַחֵם כַּאֲשֶׁר נִחַם כּוֹשֵׁא כְלָיו
 מֶלֶךְ וַיִּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ וְאֵיךְ נִחַם וַיִּאמֶר הַיּוֹעֵץ
 הִיא כּוֹשֵׁא כְלָיו מֶלֶךְ יוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וְבָנוּ יָלַד קֶטֶן
 שׁוֹכֵב בְּבֵיתוֹ וְאֵיךְ בְּבֵית אֲדָם וַיַּעֲזֹב הַכַּעֲרָה הַהוּא עִם
 כְּלָב יִפֶּה מֵאֵד וְהַכְּלָב שׁוֹכֵב אֶל הַיָּלֵד וַיִּרְץ הַכְּלָב
 עָלָיו וַיִּהְרַגֵּהוּ וַיִּזְחַל לְקִרְיַת אֲרוֹמִי וּפְיוֹ מֵלֹא דָם וַיִּרְאֵהוּ
 אֹתוֹ וַיִּרְגַּז כִּי חָטָא כִּי בָנוּ הֲרָגוּ וַיִּשְׁלֹף חֲרָבוֹ וַיִּהְרַגֵּהוּ
 וַיָּבֵא בְּבֵית וְהִנֵּה בָנוּ שׁוֹכֵב וְהַכַּחַשׁ מֵת בְּצִדוֹ וַיִּוֹדַע כִּי
 חָטָא הֲרַג הַכְּלָב וְהַכַּחַשׁ וְלֹא הוֹעִיל לוֹ עַל כֵּן אֲרוֹמִי
 הַמֶּלֶךְ אֶל תִּהְרֹג בְּנֶךָ בְּמִרְמַת הַכַּחַשׁ וְלֹא תִרְמַת אֹתוֹךָ
 הַאִשָּׁה כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ זָקְנָה אַחֲתִי וַיִּאמֶר הַמֶּלֶךְ וְאֵיךְ
 הִיא הַמַּעֲרָה :

וַיִּאמֶר בַּחֲזוֹר אַחֵר רָאִה אִשָּׁה בַּעֲלָהּ וַיִּבְקַשׁ לְסַכֵּב
 עִמָּה וְלֹא שָׁמְעָה לוֹ וַיִּתֵּן הָאִישׁ הַהוּא שָׂחָה
 לְזָקְנָה אַחֲתָה לְפִתּוֹתָהּ וַתִּאמֶר הַזָּקְנָה לְבַחֲזוֹר קוֹם לָךְ אֵל
 הַשּׁוֹק אֶל בַּעֲלָהּ וְקָבָה מִמֶּנּוּ הַאֲדָרֶת וְהִבִּיֵא לוֹ וַיַּעַשׂ כֵּן
 וַתִּקַּח הַזָּקְנָה הַאֲדָרֶת וַתִּשְׁדּוּף אֹתָהּ בְּטַלְטַל מִקְדֻמוֹת
 וְתִלַּךְ

ותלך אל בית האשה ותקם הנערה ותבא החדרה
 להזכיר לחם לזקנה והזקנה שמה האדרת תחת החטוב
 אשר בעלה רגיל ליטב עם ותלך לה ויבא בעלה
 בערב ויטב על החטוב והרגיש באדרת שהיתה תחתיו
 ויבא האדרת ויכיר ויאמ' בלבו באמת טכב עם אשתי
 האים אשר קנה ממני האדרת וטכח אותה בבית ויכה
 אשתו ויגרסה ותלך לבית אביה ותבא הזקנה לבקרה
 ותאמר לה מה לך בתי ותאמר אישי גרסני מביתו ולא
 ידעתי על מה ויתאמר לה הזקנה בואי עמי אל אים
 אחר טוב ממנו ועושה אהבה בין אים לאשתו ותלך
 עמה ותביאה אל הבחור ויחזק בה ויטכב עמה והיא
 ככלמה לזעוק ותשב האשה לבית אביה ענובה והזקן
 הלכה לבית בעלה ותאמ' לה בבכיה גדולה יום שלישי
 באתי בכאן עם אדרת שרופה בג' מקומו ושכחתי אות'
 הגה מיר הזכירה אותו האים והחזיר לה וידע כי בחנם
 הסה אשתו וגרסה ויטלח פלוחים ופיוסי לאשתו ותשב
 לביתה ועתה ארוני המלך אל תהרות בכך ואל תכסל
 במרמת הנשים ויכו המלך לבלתי הרוב את בנו :

ותבא הנערה ביום הר' ותדבר למלך לא תהרוג
 את בכך ותשמע ליועבך אלה אהים יעשה
 לך כקמה כך כאשר עשה לאים על הקוף ויאמר לה
 המלך ואיך היה המעשה ויתאמר פעם אחת היתה
 סיירא הולכת בדרך באה במלון ובמקו' ההוא היה נכב
 עריץ ויטימו האכסי משואות טלהם בתווך והם טוכבי'
 פביב וחמוריהם קביב להם ויהי כי אפל הלילה והנפ

הארי בא לגנוב מן הבהמות ויעמוד בתוך הפרדס עד
 ייטנו האנשים והנה הנכב בא ויחל למשש הבהמות
 בחטך וישם ידו על הארי וימכאהו עז מכל הבהמות
 וירכב עליו ויירא הארי ויהפך לברוח ויאור הירח וירא
 הנכב כי אריה תחתיו ויירא לרדת והאריה ברח עבר
 תחת האילן ויאחוז האיש באילן ויעל והארי ברח
 ויפגעהו הקוף ויאמ' לו מה לך המלך ויאמ' מפני האדם
 אני בורח ויאמר לו הקוף טוב עמי אחי אהרנהו ויאמ'
 הארי לך אתה לפני ואני אחריך • וילך הקוף ויעל אל
 האילן והאיש נחבא בכקרת העץ וישב הקוף על ראשו
 והיה לו ביצים ארוכים ויאחוז אותם האיש ויחל הקוף
 לכעוק ויאמר האריה הלא אמרתי לך הקוף סלא תלך
 ויהפוך עורף לברוח וכך יקום אלהים לך כאשר עשה
 לאיש על הקוף • ויבן המלך להרוג את בנו :

ויבא היועץ הרביעי וישתחו למלך ויאמר בי אדוני
 המלך אל נא תמהר להרוג את בנך ואחרי כן
 תתנחם כאשר עשה הסוחר ולא הועיל לו מאומה •
 ויאמר המלך איך היה המעשה • ויאמר היה איש סוחר
 והיה מפונק ומעונב במאכלו ויבא בעיר כלל' וישלח
 מטרתו אל חטה לקנות לו לחם נקי וימכא טפחה
 מוכרת לחם בשוק וקנה ממנה ויבא אל אדוניו • ויאמר
 לו אדוני מן הלחם הזה קנה לנו בכל יום כי זה הלחם
 ישר בעיני ויקנה ממנה תמיד • ויבא יום אחר ולא מכא
 עם הטפחה לחם וישב אל אדוניו ויאמר לו לא מכאתי
 לטפחה לחם • ויאמר הבא חזקה אלינו ותגד לנו איך

היא

היא עושה אותו הלחם וכעשה כמוהו ויביאה אלי
 ויאמ'לה האים הגירי כא לי איך תעשה הלחם שתמכור
 לעם ותאמר לו הנה אדוני חולה וכמח בבטרו טחיץ
 רע וכווני הרופאים לעשות עובות לחם לוסה בסומים
 וסכר ולטוס על הטחיץ להיות עליו כל הלילה עד ימץ
 כל הליחה ובבקר תיונו אופים העובות בתכור והייתי
 מוכרת אותו בסוק והיה עבדך זה קונה ממנו תמיד
 ועתה כבר נתרפא ולא נעשה עוד אותו הלחם ויהי
 כשמוע האים כן ויהפכו מעין עליו להקיא ויחל לענות
 וינחם ולא הועיל לו וכך אתה אדוני המלך פן יקרך
 כמוהו ואל תרמה אותך האשה במרמת הנסים
 כאשר רמתה האשה את בעלה ויאמר לו המלך ואיך
 היה המעשה :

ויאמר היה אים חולה ויתאוו לאכול אורז עם
 כוכרי ויאמר לאטתו קחי הזוז הזה ולכי
 קנה לי סוכרי ותבא האשה אל החנות לקנות סוכרי
 ויאמר לה בעל החנות סכבי עמי ואתן לך בחנם ויתן
 לה הסוכרי ותקטרהו בככף רדירה ויטכב עמה והאים
 כזה לנערו שיקח מן רדיר האשה את הסוכרי ויטכב
 במקומו עפר ויעש כן ותקח האש ותתכס ברדיר ותלך
 והיא חסבה כי הסוכרי לא כלקח ותבא הבית ותטס
 הרדיר לפני בעלה ותבא בחדר להוציא הקדרה לבטל
 האורז בסוכרי ובעלה לקח את הרדיר לראות הסוכרי
 רבעק אל אטתו מה זאת עשית כי הבאת עפר ותקח
 האשה נעם ותעזוב הקדרה ותבא נתאמ' הייתי מהלכת

בשוק ודחפני ההמוץ וכפל ממני הזוז : וקבצתי העפר
 והבאתיו והנה הנפה לקחתי לכומץ העפר חלוי כמזא
 הזוז : ואתה אדוני המלך השמר במרמת הנסים פן
 ישחיתוך : ויכו המלך לבלתי הרוג את בנו :
 ותבא האספה ביום החמישי ותאמר לו אם לא
 תעשה נקמה בבנך אשר עשה כבלה עם
 אביו האלהים ירחיני בך נקמה וביועץך כאשר הראה
 לאיש על החזיר ויאמר לה המלך ואיך היה המעשה :
 ותאמר הנה איש בשרה והנה חזיר יבא מן העיר בקבץ
 וירדוף אחרי האיש והאיש עלה א התאכזה מפני החזיר
 ויחל החזיר לקבץ האילץ בסיכיו והאיש הסליך אליו מן
 התאכזה ויערב לו : וישא החזיר ראשו א האיש להסליך
 לו עוד ולא הסליך והחזיר מביט אליו ונושא ראשו עד
 אשר נתעוותו גידיו כוארו ומת וכיכל האיש וכף ירחיני
 אלהים בך נקמה : ויכו המלך להרוג את בנו :
 ויבא היועץ הה' ויפול לרגלו המלך ויאמר לו בני
 אדוני שמע לעצתי פן תתכחש כאש' התכחש
 בעל המרחץ ויאמר המלך ואיך הזה המעשה :
 ויאמר בא בן המלך אל המרחץ לרחוץ והיה בן
 המלך שמן מאוד ומרוב השומן כסו בשר
 ירכיו על אבריו ויחל לבכות בעל המרחץ ויאמר לו בן
 המלך למה תבכה ויאמר לו כי אביך אהוב לכל מלכותו
 ועושה משפט לפעמו ורוחה אחי בך שיאבד זכרו באשר
 לא יהיה לך בן שירש ממלכתך : ויאמר לו בן המלך
 ואיך ידעת זאת ויאמר כי ארחה אותך שלא תוכל לבא

על האשה כדרך בני אדם ויחמלו בן המלך קח ממנה
 מאה זהובים והבא אלי אל המרחץ אשה יפה על מכת
 שתהא עמי כל היום ואנסה עכמי בה אולי אתבונן מה
 אחרייתי ויאמר בעל המרחץ בלבו זה לא יוכל לסכב
 עם אשה ואשתי יפה מאד חביאה אליו וחקת המאה
 זהובים ויקח אשתו ויבאה אל בן המלך ויטכב עמה
 במרחץ ויסקף בעלה בעד החלון וירא דברו אשר לא
 חשב ויעמוד על פתח הפנימי והכס הוא יבאה ויאמר
 לה עד מתי תעמרי זוהי ולא תבאוי ותאמר לו ואיך אבא
 ואתה טכרתני עד הערב אל בן המלך ולא יעזבני עד
 הערב וילך אל ביתו ויחנק וימת ואתה ארוני המלך
 טים אל לבך את דברי ואל יקרך כמוהו בהרדף בכך
 ותבחר מנחק כפסך ותן א לבך כי בקלות דעת הנשי
 כן מרמתן עכומה וכאשר הסועל פחותה מכל החיות
 בגבורה כן היא יכולה על כל החיות במדמתה וכאשר
 הפחית האל הנשים מרעתן כן הוסיף להם מרמה
 להתגבר בהן כאשר גבר אלפרוק בעורמתה אלפרוק
 בעלה אשר גבר על הנשי דורו בגבורה ואשתו נכחתו
 בגבורתה ויאמר המלך ואיך היה המעשה :

אלפרוק בעלם בא ותראהו מסער המבויתתא' בלבה
 אם אני אחביאהו בחדר עתה ימאטם כערויותאמ' לו
 קום טלוק חרבך ועמוד על סער החצר וכעוק וקלל
 וכאשר יאמר לך בעלי אל תענסו ויעס כן ויבא אפרוק
 ויאמ' לו מה לך האיט ולא ענהו • אך כועק ומקלל ויבא
 הביתה ויאמ' לאשתו מה לאיט הזה ותאמר בי ארוני זה
 רוכח קכף על עבדו ורדפו בחרב טלופה והוא ברח
 וימלט הנה ועל כן זה עומד וכועק כאשר תראה וילך
 לו האיט הנואף ואלפרוק אמר לאשתו ברוכה את כי
 הכלת הנער ועל כן ארוני המלך הסמר ממרמת הכסל'
 ויכו המלך לבלתי הרוב את בנו :

ותבא האשה ביו' הספי ותאמ' אל המלך מדברי תורת
 היהודי' הלא ידעת ארוני המלך כי מרה תהיה
 באחרונ' כי תכיל הארץ מרע' בנך הנבל בעודך בחיים
 טרם ישחי' שיבתך הלא אם הרג דוד המלך את אמנון
 בנו בעשותו כבלה עם אחותו לא היה אבטלוס בורח
 אגסור ולא כאברה הקנאה בלבנו ולא מרד באביו ולא
 ראה דוד כל הזרות שראה אבל על כי לא עכבו אביו
 מימיו לאמר מדוע ככה עמית • על כן נסאו לבו לעשות
 כבלה עם תמר אחותו • ואם הרגו על הפסע ההוא לא
 בא אביו לכל הרעות אשר בא על ידו ועל ידי יועציו וכך
 תפול אתה ולא תקום בעצת יועצי הרסע אשר אם היה
 מבטל עסת אמנון ואחיתופל וקם בעצת היועצים
 החכמי' שלו כחוסו הארכי וכיואב בן נרויה היה נהרג
 אבטלוס ועתה הטוב בנך מאבטלוס :

ויכו המלך
 להרוב

להרוב את בני בלח איחור:

ויחמר **א** המעץ רבנים השמי ויפל לפני המלך ויאמר
 עבדך עשה זאת לחוכמה את פני עבדך ויודבר לפניך
 וישן ויאמר הלא רזה המלך אתה וזכיר ראיה
 ואשתך ממנו הלא היו בנים רבים ממך ועל חטאתם
 עבדך הלא אמר לחילוי בבאתם עם יואב לאש לי לכער
 לאבסלום הלא הוא בעק על בני שאמר בני אבסלום
 בני בני ואם היתה ידו לאל היה הרוב את יואב אך
 ושמרה לו ביד שלמה בני ויכזהו להרוב אשר העידו על
 רעת אבסלום שמי וארץ ובכך על לא חמם בכפי ולא
 עול בחפץ כפסך תזוק להרוב ותכרית ממך שם וסארי'
 ומבית אביך ותשא רעידיו ולרוד רבים בני היו לו ואם
 כהרבו השנים האחרונים כשארנו ועודנו בחור בימים
 ההם ואת זקן ויתן לך הלאי בן לעת זקנתך ותגרשהו
 מלפניך לכבוד ואם שכחתה אותו על כי הוא אלם
 בעת אשתך לא פכינו לרפאות אותו ברפואות כי
 הוטדדנו בעול קטה להלח' מול אשה אחת כל ממלכות
 העו וכוזאת יבין המלך מרמת האטה כי הכה יועזי
 המלך קרבו למרמתה ולא ידעת כי בהיות לאיש אטה
 עקרה ולא ילדה לו מתפללת סלא יוליד בעלה מן
 אטה אחרת וזאת אשתך כאשר לא הולידה לך לא
 חמלת להרוב בכך ותשא' היא בלא בן ותחזק במלכות'
 אחרי מותך הלא ידעת מה קרה לבעל הסידה עם
 אשתו ויאמר לו המלך הגיד לי אך היה מעשה
 לבעל הסידה:

אמר לו היה איש וכסתקחמו הסידה יבא אליו
 כל איש שהיה מאכר דבר או סיס לו אוהבו
 בארץ אחרת רחוקה והיתה הסודה מגדת להם הכל
 ותהיה הסודה שהיא עם האיש ההוא פשרוס סנה והיה
 מתפרכס ממנה ואמ' לו הסודה זוכו מלך הסודיס ללכת
 לארץ אחרת ולא אסוב ליד עוד ועתה הכני אלמדך ב'
 בקשות תבקס מלטיך בשלם השמות כל אשר תספיק
 ויתן לך ותלמדו ג' שמות ויאמר לאסתו כה וכה אמרה
 לי הסודה מה תיעכני ואשאל מלטיס ותאמר האשה
 כסה בשם אחד אם יתקיים כרע מה נבקס ויאמר במה
 אכסה ותאמר לו שאל מעם לטיך וימלא כל גופך גידי
 ערלות וישאל וימלא ערלות ויאמר לאסתו מה זאת
 עשית לי ותאמר שאל מעם אלהיך ויקח ויסיר ממך
 הערלות וישאל מאלהיו ויסר ממנו גם הראסון וכשאר
 סרים ויאמר לה מה עשית לי ותאמר לו הרי יש בידך
 עם אחר שאל וישוב אליך הראסון ויעס כן ויאמר מה
 העצה אשר יעבתיני ולא סאלת עוסר ותאמר לו אם
 היית מתעסר ביותר אם תעביבני והיית לוקח לך אשה
 אחרת על כן אמרתי לך ארוכי המלך כי בקנאה עושה
 לך אסתך להרוג בכך כי מתווראה היא כי תמות אהה
 ובכך יקח אשה וימליכנה והיא לא תמלוק ויכו המלך
 לבלתי הרוב את בנו :

דירה ברזאת האשה כי קרוב הזמן ותכו לכערותיה
 ללכת עמה בנהר והיועציס הבינו כי היא
 דוכה להמית עצמה ויטימו לה סומרים סלא יביחזה
 כי

כי אמרו רק היום נכיל בן המלך כאשר אנחנו סבעת
 היועכים לסבעת הימים ויתלך האסה ותסלך עצמה
 בנהר ועברי היועכים מהדנו להכילה וישמע המלך כן
 ויכו להרוג את בנו מיד שעת היועכים הלכו להכילו
 מיר המכה והעביעי גדול שבהם הלך ונפל לפני
 המלך ויאמר לו אדוני המלך שא נא פני עבדך כאשר
 נשאת לחברי כי מי יוכל לעמו'מכח זרמת הנשי כאשר
 עשתה הזונה לאיש ויאמר המלך איך היה המעשה
 ויאמר היה איש אחד והיתה לו אשת יפת תאר
 ויפת מראה ויתאוה בחור אחד ולא היה
 יכול להיות עמה כי בעלה מקבא לה מאד ומרוב הקנאה
 היה סוגר עליה בכל יום ולוקח המפתח בידו והיה
 האיש ההוא זקן וסוחר ויפול הבחור אל המטה בעבור
 אהבתה ונבא אלו זקנה אחת ויגד לה את חליו ותאמ'
 לו האמה הזקנה התעשה כל אשר אבך ויאמ' לה הן
 ותאמ' קם העבד תער על כל בסרך ועל זקקך ויעם כן
 ותלביטו בגדי נשים וכסה פניו דק עיניו עזבה שלא
 בסקתה ותלך אל הזקן ותאמר לו בני אדוני אשה אלמנה
 אנכי ויש לי בת אחת ואני הולכת לעיר אחרת ואני
 שמעתי על כניעות כות ביתך ויראתי לעזוב בתי במקו'
 אחר ועתה אם טוב בעיניך אדוני אביאה בביתך עם
 הוצאתה ותסרת אסקך וישמח הזקן ויאמ' אליה עלי
 כל מחסור' ותהיה עם אסתי ויביא' בבית הזקן והכנים'
 סבי וילך הזקן לדרכו והבחור גלה פניו ויודע לכערה
 ויהי עמה ימים רבי' על כן ישמור אדוני המלך מרמתן

ועוד אשה כערה אחרת כשאת לבעל הזקן והיא
 זפת תאר ויפת מראה ולא יעזבנה הזקן
 לכאת בחוץ ותקבל כפס הכערה ותאמר לאומנת לכו
 חולי תמכאי לי ארס טישמה חותנו ותבא האומנת
 ותמכ גבן אחד ובירו תוף וחליל מחולל ותוסף וכתמי
 לו טכרו ותביאהו אליה ותעס לפניו לאכול ולשתות
 עיטב לבו ויקם לחול במחול עלקה ותשמח הכערה
 ותלבוטהו בגדים טובים ותתנס לו מתנה ותשלחהו
 ויראהו חבריו ורעיני ויאמרו לנו חבריו הגבנים אם לא
 תוליכני עמך עתה כגלה הדבר ותשלח עוד הכערה
 ותקראהו ותאמר לה גירתי חברי רוצים לבא לפניך
 לשמחך ותאמי יבאו ותעס לפניה ויאכלו וישתו וישכרו
 ויפלו במקומם והנה בעל הבית בא ותקם עם טפחתה
 ושתליכס בבית אחר ואותה הבית מלא כופה והמה
 סכורים כחנקו במופה וימותו ויאכל הזקן וילך לרהכו
 והיא בותה לאומנתה להוציא הגבני והנס מתי ותאמר
 הכערה לכי ומכאי לנו סבלאי ויהיה בלא דעת ותמצא
 כוטי אחר ותביאהו אליה ותאמר לו טכב עמי ולאחר
 פטכב עמה אמרה לו קח לך זה הטק והוליכהו בכסר
 והטליכהו עם הטק ועוד חזור חלי ואכני כל מחסורך
 עלי וכפ עפה הכוטי עד טהליכס כולם אחד אחר
 והטליכס לכהר ראה והבן מרמת הנשים :

וירוי ככלות טבעת הימים אשר אמרו טבעת
 היועפים ויפתח בן המלך את פיו ויאמר לו
 ארוני המלך לא אלט אנכי טמרתי מכות רבי סכהבאר

והחכם אשר זוכי שלא אדבר סבתת הימים האלו סכך
 ראינו בכוכבי' אכי ורבי סנדבאר וגם לו החכמי' בסע'
 סאמרו לך כי עד הריגה יגיע זאת הסער היתה ועתה
 ארוני המלך העטאין האמה הזאת עליה משפט מות
 וגם לו היועדים לא כתחכמו עליה לא להזילכי ממות *
 וזאת ארוני המלך וגם אתם החכמים והסרים אמטול
 לבס מסלים כי מי זוכל לעמוד על מרמת הנסים *
 אמרו לו המלך והשחים אמור לנו מהם התחיל לומר *
מעשה סהיה אחר זקן והיה לו בן יחיד והיה
 עטיר ביותר והיה מטוטט עם הספיכות
 בים ואמר לבנו בני ראה כמה ממון אכי מניח לך טאין
 לך סוחר ממנו ול תלך בים כטל ממנו סבועה והוא לא
 סמר מצות אביו אלא הלך לסוט בים וכסהלך מעבר
 לים סמע סהיו מוכרים במדינה אחת עץ אהלותי עמר
 הבחור וקבץ כל הממון סהיה לו וקנה בו מן אותו עץ
 אהלות הרבה וטעץ ממנו מסוואות רבות והיה הולך
 במדינה כמו מטובע פגעו בו אכסים רטעי' ליככי ועמר
 אחר וחבקו והים מכספו והוליכו בביתו נאומ' לו חלילה
 מי' בא בביתי הוליכו והכוחו סס ועמר בסתר והלך
 אלל הליכים אחרים ואמר להם רעו סהנחתי אותי
 הסוטה בביתי בואו וטעפה ליככו' ממנו וכרא' מה יהיה
 ממנו הלכו סלמתם וכתנו סלט זהובים וקנו באחד
 זהוב מן עץ אהלות והיו מעשנים בבית חכסא לאחר
 סאכלו אמרו אוי כמה ריח רע יבא הנה עסו זה הדבר
 סתי פעמים ואמרו לוראה זה העץ יט לנו ממנו הרבה

וממנו אנו סורפין כל הסנה י התחיל אותו העני
 להצטער ענה אותו בעל הבית ואמר לו א תצטער אני
 אמלא לך אחד משאוי מכל דבר שתראה באות הלילה
 אכלו ושתו והשכיתו בבקר ויבא בסוק ומצא בליצים
 והיו משחקים בקוביא התחילו לרתוח זה לזה והיו עושין
 עצמן שאינן יודעים לשחוק י התחיל ללמוד אותם
 ולומר רע אתם שחוקים והתחילו ללעוב בנו ולומר לו אנו
 יודעים לשחוק יותר ממך והוא אומר להם אני יודע
 לשחוק יותר מכם אמר להם לעשה תכאי אם אכנח
 אתכם שתו אתם מי הים ואם נוכחי אתם אותי אשתה
 אבי את מי הים ועשו התכאי י והתחילו לשחוק וכנח
 הליצן מיד התחיל אותו העני להלך בסוק כמו
 המשובב וכומו שהיה הולך פגע בליצן אחד שהיה לו
 עין אחד תפסו אותו הליצן שהיה דומה לזה התחיל
 לומר אתה גכבת לי את עיני נתן לו קנין טיעמוד עמו
 בדין והיה הולך בסוק כמו משובב ולא היה יודע לחזור
 לאושפחה ופגע בזקנה אחת תפסו הזקנה והתחילה
 לומר לו מה לך ועל מה אתה מצטער והוא ספר לה כל
 המעשה י אמרה לו אל תירא אני אצילך מכל אלו י מה
 עשתה הזקנה קראה לאחד מבניה ואמרה לו קחהו
 והוליכהו עמך למקום הזקן שהולכים אן הלכנים למס
 לעשות עבתם כדי טיעמע זה העני אותם התשובות י
 וכל אשר יעשו ביום המה באים בלילה לפני הזקן הזה
 כהה עינים ויבא כל אחד מהם לזקן תבטיל ויין ויגידו
 לו מעשיהם והוא תלמד להם תשובותי ואתה לך למס

זממע כל אשר יאמרו לזקן ואשר ילמד אותם ויבן ויעש
 כן ויקם הרמאי היותר גדול בעל הסנדל ויאמר לזקן
 ארנכי מבחתי איש מערבי וראיתיו ולקחתי כל מטואות
 סלומי הסנדל על מנת אשר אמלא לו מסא מאשר
 יחפון ויען הזקן ויאמר לו רע עשית ומה תאמר אם
 יאמר לך מלא הסקים שלי פרעוטים חצים זכרי וחצים
 בקבות אמר הרמאי כי לא יבין כל זאת זה מערבי
 שומע ושותק עמד המסחק בקוביא ואמר לזקן אני
 מסחקתי עם מערבי על מנת שישתה כל מימי הים
 וכחתיני אמר לו הזקן רע עשית אם יאמר לך שתוס לי
 כל הכהרות הסוטפי בים ואחר אני אשתה ממימי הים
 כולו מה תעשה אמר לו לא יבין המערבי עמד
 הסליטי ואמר לזקן אני מבחתי מערבי והוא כתארי
 ואמרתי לו אתה גנבת עיני והוא על ידי ערב עד בקר
 אמר הזקן רע עשית אם יאמר לך הוכח את העין שלך
 ואוכיח אני עין שלי ונסקול אותם אם הם בגוה העין
 שלך יקחנה תסאר אתה בלא עיכוס וישאר הוא בעין
 אחרי אמ' לזקן לא יבין המערבי בזאת שמע המערבי
 כל הדברי ויכח ויקחהו בעל הסנדל ויאמר בא ואמלא
 סקיך מאשר תחפון ויאמר לו אני ממערב ממריצה
 פניב' למיטה ואיך שמה אפילו פרעוט אחד ועתה רכוני
 תמלא לי הסקים פרעוטי ויאמר לו במלא לך תמרים
 אמר לו איני רוכה אלא פרעוטים מה עשו הלכו אל
 הסופט לספוט להם ולתת להם אשר יבחר ויקח ממנו
 בפלים בדמי הסנדל וגם המסחק בקוביא עמו כה

עשה ויקח ממנו הרב' וגם בעל העין פרה עצמו ממנו
 וקנה חכמים שעה יותר ממני לא יוכלו לאשה ואני על
 אחת כמה וכמה • וישמח המלך מאחד על חכמת בבו •
 ויאמר המלך להביא האשה לפסנו ותבא • ויאמר המלך
 לחכמי' מה מטפט על האשה הזאת אשר בקטה להמית
 את בני בהבלי' מהתלותיה וסקרי' פחזותיה • ויענו
 החכמים ויאמרו מקבתם אמרו יקצנו יהיה • ומקבתם
 אמרו יעורו עיניה • ומקבתם אמרו תמות • ויהי דעתם
 להמיתה • ותען האשה ותאמר כמשלתי כשועל טבא
 בעיר לבנוב התרכנולות וירבין בה אנשים וירדפנה
 ותברח ולא יכלה לכאת כי מצאה השער סגור ותאמר
 בלבה אם יראוני הכלבים עתה יהרגוני נתלך ותשלך
 כפסה כמותה לפני שער הפיר כי אמרה בלבה כאשר
 יפתח השער אני אברח • הלכה וסכבה לפני השער
 כמתה • והנה איש אחר בא ואמר טוב זמנך שועל
 לטאטט בו הבית כי לא יבאו לטס שדים • הוציא סכין
 וחתך הזנב והשועל סבל וסכב בא איש אחר ואמ' טוב
 סך של שועל לתלותו על כוחר הולד • סכר השן והלך •
 וסתק וסבל השועל • עבר איש אחר ואמר טוב לב
 השועל לרפואה ויהי כשמוע כן השועל קם וברח • אמר
 איך לסבול יותר • ואחת אמרתם יקצנו דים • ויעומו
 עיניה סבלתי וכאשר אמרתם תומת ספרתי לפני בן
 המלך חידתי לשפטני בחכמותי • ויען בן המלך ויאמר
 איך עליה מטפט מות כי כל אדם ילחם להכיל פסמו
 ממות • ועל כן עשתה זאת אשר עשתה להכיל כפסה

ועתה אטא מלפני המלך ארוכי אבי ומעם יועציו למחול
 לה העון ומחלו לה העון. ויאמר המלך לסנדבאר טאל
 מה אהתן לך כי בפיקד דברתי ובידך מלאתי ויאמר אליו
 סנדבאר טאלתיו ממך אשר תשכח לנפסך אל תעשה
 לחבריק ואהוב לעמך. כאשר תאהב לנפסך :

סליקו משלי סנדבאר חביטא רבה.

מעשה של ירושלמי

שהעתיק רבי אברהם מימון

זל בלשון הקדש :

מעשה. היה בארס אחד קוחר שלא היה לו לא בן
 אחד ולמדו תורה ומענה וגמרא סיתא
 סידרי. וכתן לו אשה והוליד בנים בחייו. וביום מותו
 קבץ זקני עירו ואמר להם רעו טיש לי ככסוים רבים
 ויש לאסתיעלי כתובה ממאה סלעיף כסף כמו סכתוב
 בטטר כתובתה וכל השאר יהיו לבני אס ושמור מצותי
 שאני מצוה אותן בפניכם. ואס טמא יעבור על כוונתי
 הנני מקדים מעכטיו כל ככסו לשמים ולא יהא מהס
 לבני כלום. מיד קרא לבנו ויכוהו בפני זקני עירו שלא
 ילך בים לעולם כל ימי חייו ואמר לו בני הוי יודע כי כל
 ככסו ומה טיש לי הרוחתי במהלכי טעטיתי בים וכמה
 מאורעות וכמה נקיונות עברו עלי בים בבקסה ממך

שלא תסכן בעצמך כדי להרויח נכסי' בים כי אני מכיח
 לך נכסים לרובי שאם אפילו לעולם לא תרצה להרויח
 זמפיקו לך ולבניך כל ימי המתכם על הארמה • והכני
 חפץ שתשבע לי בספר התורה שלא תעבור רכוני
 ומכותי בזה לעולם שנכסי' רבים אני מכיח לך שתוכל
 להחיות בהם במקומך • ואם תעבור מכותי זו הכני
 מקדיש כל נכסי' לשמים בפני או הככבדים שלא תוכל
 ליהנות מהם • ונשבע לו הבן על הדבר בפני הקהל
 וזקני העיר שלא יפרוש בים לעולם • לימי' כפטר הזקן
 הסוחר והלך לבית עולמו והבן עמד בביתו ושמר מצו'
 אביו • ולסוף שנה או שנתים באה ספינה אחת לאותו
 כמל של אותה העיר והיתה אותה ספינה טעונה כסף
 וזהב ומרגליות • וכשיבאו אנשי אותה ספינה ליבשה
 שאלו על אותו הסוחר אם היה בחיים ואמרו לו אנשי
 העיר כבה מת ונשאר בנו במקומו עשיר גדול ותלמיד
 חכם אמרו אנשי הספינה בבקשה תכס הבית והו' לכאן
 או הראונו ביתו הראו להם ביתו ושאלו בטלמונו ואמרו
 לו אתה הוא בנו של פלוני הסוחר הגדול שהיה רגיל
 לפרש בים ושהיה הולך בסחורה רבה לסוף העולם
 אמר להם אני הוא בנו • אמרו לו אם כן אמור לנו מה
 צות אביך שהיה לו בעבר היום מכנסים ופקדונות
 כשכפטר מן העולם אמר להם לא כתב בצוואתו שיהיה
 לו בלום בעבר היסירק השביעיני אבי וכוני שלא לפרש
 בים לעולם • אמרו לו אם כן שלא הגיד אביך לך
 על מה שהפקיד או על מה שהכניח בעבר היום לא מת

ברעתו כי ידוע תרע טבל הספיכה שבאנו בה מהיא
 מלאה בקפ וזהב ומרגליות הכל מעל אביך שהפקיד
 לנו ועם היות שמת אביך לא נכפור אכחנו בפקדונו
 מלתת אותו אליך חפץ שלא כזה כך כי אנשים באמים
 אכחנו ויראת הפס עלינו ואין אנו חומדי' תמוכך כיוס
 לנו כל תהילה לחל ועתה בא עם עבדיך חלה וקח כל
 מה עיט בספיכה טהכל שלך כטעמע בן הסוחר כך
 מתח מאר בלבו והלך עמהם והביא כל אותו ממון
 לביתו והכניס אנו הספיכה בביתו ועמדו עמו ימים
 במשתאות ובשמחות ליום אחד אמרו לו אנשי
 הספיכה יורעים היינו באביך שהיה איט חכם וכבון
 אכנס כראה לנו שלא היה ברעתו כשמת וכאשר
 השביעך שלא למד' בים ובאמת תרע שאין ממם לאות'
 טבועה כי היה לאביך נכסים רבים בעבר הים יותר
 עשרה פעמים שלא הביאנו לך ואיך היה משביעך
 שתאבד כל אותם נכסים לא שהיה מטורף ברעתו רק
 אם תאמץ אותנו קח רשות מהמלך והחכמי' ובא עמנו
 ונקנה מן הסחורות המתבקשות בארכנו ותרויח בהם
 ממון גדול ותביא עמך כל הממון שהכניח אביך בארכנו
 ובמקומנו ענה להם אני כטבעתי לאבי שלא אכנס
 בים לעולם ולא אעבור על טבועתי ולא על מצותו כי
 אבי השביעני ברעתו ומה שלא הודיעני על אותן
 הפקדונות ועל כל אותו ממון שהכניח לפס נתכוון בדב'
 כדי שלא אסכך עצמי ועל זה לא רצה לגלות לי הדבר
 וכיון סכך הוא אשמור מצותו וטבועתי כטבעתי לו

אמרו לו וכי היה אוהב אותך יותר מגופו טסקן עצמו
 כמה פעמי' איך הדבר כך כמו שאתה אומר אלא שהיה
 בטורף בדעתו ולכך איך במדותו ממש כי לא ברעת
 היה מדבר ובלי דעת הסביעך . לכך טוב לך לשאול
 היתר בסבועתך בטעם' זו יסוף הדברי' שהכבירו עליו
 דבריה' עד שהוכיחוהו מדעתו והורד ללכת עמהם כדי
 להביא הממוץ . מה עשה קנה סחורות וכנס עמהם
 בספינה והלכו להם יחד . ומיד שהיו בים הגדול חברו
 לשם כמעבר על סבועתו ועל מצות אביו . והסליך רוח
 סערה על הים והאניה כסבדה ונטבעו כל האנשי שהיו
 בה על שנתנו לו בעצה לעבור על סבועתו ועל מצות
 אביו . ורמז הק"ב לשמו של ים והסליך האים ההוא א'
 היבסה ערוס ויחף לטוף העולם במקום שלא היה שם
 מושב בני אדם כדי שיסבול דינו על חטאיו בחיים .
 וכטבא אל היבסה וראה זאת עצמו ערוס ויחף הכיר
 שהסם רגז עליו וכי בא ונס אידו ונטא עיניו למרום
 והצדיק עליו את הדין והחל ללכת על שפת הים חולי
 ימא עיר מושב או שימם' מה יאכל ומה יתכם כי ערוס
 היה כאשר יבא מבטן אמו . ואחר שהלך כמהלך יום
 אחד מצא אילן אחד שהיו עכפיו על שפת הים והסם
 אלבו זה אילן איפשר כטעוהו בנו אדם . הלך למצוא
 פרחיו והחטיף לו שלא מצאם כי היה ארכו מ' פרחות
 כשהוא שלא מצא דבר מה יאכל ולא במה יתכסה
 ותכסה בעכפי האילן הרקיק ובעלין כדי להיות מנייץ
 לו מקרה הלילה . וכשהיה בחנות הלילה שמע קול

ארי כוהם וראה שהיה בא אליו לאכלו וכשראוהו פחד
 לכפשו מאד שלא יאכלו הארי על שלא סמר מצות
 אביו ועל שעבר על שבועתו והרי קולו בבכי והתפלל
 לסם להצילו וסיחרוך חמתו ואפי עמו ושלא יפרע
 ממנו להמיתו במיתה מסוכה ומה עשה אחז בעכפי
 האילן ועלה למעלה בסכסוכיו וכשבא הארי לא מצאו
 וחזר לחזוריו והאיש ההוא כתן הודאה לסם יתברך
 כשהצילו מיד הארי ההוא וחסב בלבו הבחור ההוא
 לעלות עוד באותו אילן חולי ימצא בו דבר לאכול כי
 היה רעב מאד וכשהלך באילן מצא עיף גדול שמו
 קיפופא וכשראו פתח את פיו לאכלו והבחור ההוא
 רצה לברוח ונתן הסם רוח חכמה בלבו ועלה ורכב על
 העיף ההוא כיון שרכב עליו נפל פחדו על אותו
 הקיפופא ולא נע ממקומו כל הלילה והבחור הזה היה
 ירא מאד ממנו והיה אוחז בטתי ידיו בנוצתו ולא היה
 יכול לרדת מעליו וגם הקיפופא היה ירא יעץ שלא היה
 יודע מי היה הרוכב עליו וכשעלה עמוד הסחר הביט
 הקיפופא וראה האיש והוסיף לירא מפניו ועיף באימה
 ופחד כל היום עד לעת ערב והעביר לו את היס וכשאו
 עד מקום אחד לסוף העולם והאיש כשהיה רואה את
 היס תחתיו היה ירא מאד והיה מתפלל לסם להצילו
 כשהיה לעת ערב עבר אותו קיפופא על מדינה אחת
 ונתקרב לארץ ושמע האיש ההוא קול נערי שהיו קורין
 בסרר וזה המשפט כי תקנה עבר עבריו וכששמע כך
 אמר בלבו בוראי יש במדינה זו יהודים אטליך עמתי

לשם ואי אפשר שלא ירחמו עליהם הכל או אמרו עצמי
 לעבר עברי להם • מה עשה השליך עצמו ונפל על
 סער בית הכנסת של אותה עיר ואותו הקיפופא הלך
 לדרכו והאים כשנפל לא היה יכול לקום עד ב' שעות
 כי כמעט שנתרסק מכה הנפילה ועל שהיה חלום
 שלא לכל ב' ימים • ואחרי כן קם על רגליו והלך עד
 סער בית הכנסת ומאז סגור בעק ואמ' פתחו לי סערי
 בדיק יבא כער ג' ואמר לו מי אתה אמר לו עברי אנכי
 ואת השם אני ירא • הלך הנער אבל רבו וזוהו לפתוח
 לו הדלת ופסגהו ערום הגיד להם את כל אשר קרהו
 מראש ועד סוף ואמר להם כי עברו עליו כרות גדולות
 ענה לו הרב ההוא כל מה שאירע לך הכל הוא כקל על
 מה שאתה עתיד לסבול כשבאת לכאן אמר לו הבחור
 וכי אינכם יהודים ידעתי שבני ישראל רחמנים בני
 רחמנים הם כל שכן לאיש עמי כמוני ריקן מכל טוב
 ערום ויחף אמר לו הרב אל תרבה דברים כי אינך
 יכול להכיל מן המות :

ענה לו הבחור ולמה אדוני ולמה תאמר כדברים
 האלה אמר לו מפני שהעיר הזאת איכה של
 ב"ח אלא עיר של שירים וסירתין והנערים האלה אשר
 אני מקרא להם בני שירי הם ועת' יתקבצו כרבע אחד
 להתפלל וכסיראו אותך ימיתוך • כששמע הבחור
 ההוא כך מיד כבסל וכפל לנסק רגלי איתו הרב ובכה
 ויתחכן לו לתת לו עצה ולעזור לו שלא ימות כי היה
 איש יודע סער וירא השם לולי שחטא בעצת אותם
 האנשים

האנשים שהטעוהו לעבור על מצות אביו ועל שבועתו
וכשמע אותה הרב כך ככמרו רחמיו עליו וענה לו כיון
מאתה בן תורה ויודע ספר ואתה מתחדט כמו טעטיות
האוי לחוס עליך ומאחר סנסקת רגלי והתכפלת לפני
ואטרח בעבודך אם אוכל להצילך :

במה עשה הרב הביאנו לביתו והאכילהו והסקהו
ולן בביתו הלילה ההוא ולא הרגישו עליו
והסדין כל אותה הלילה למחר בהשכמה אמר לו אותה
הרב בא עמי לבית הכנסת וסיים עצמך תחת כנפי ולא
תדבר דבר עד שארבר בעניניך הולוכו לבית הכנסת
ועמד תחת כנפות אותו הרב וכשעלה עמוד השחר
באו הסדי לבית הכנסת כלפידי אם ושמע קול ברקום
מרעיטי העולם וקול זועות והאיט ההוא עמד מרעיד
ולא כסאר בו רוח מרוב פחדו ויראתו ושמע שהתחיל
לומר פסוקי דזמרא כמו אם היו בני ישראל והיה עומד
טר אחד קרוב לאותו הרב ואמר לחבירו ריח בני אדם
אני מריח עד שנטמע הקול ביניהם ואמרו הכה הוא
עומד עבר הרב וכולם נהבו כבוד לרב ולא קרבו אליו
מאחר שהוא יושם בכל כנפיו וכשראה אותו הרב
צידעו הסדים שהאיט שהוא היה לשם מיד כשהסלימו
פסוקי דזמרא אמר לחזן אל תתפלל עד שארבר דברי
ומה אל הסדי רבנו דבר אל עבדיך דבריך וכשמעם
אמר להם אני מבקש מהם שלא תזיקו לאיש
הזה כיון שנסנס בכל קורתי אמר לו יומה
טוב שלי לוד אם הוסיכו ומי הביאו לכתך כשראהם

הרב כל מה שאירע לאים ההוא מראש ועד סוף • אמרו
 לו ואיך נחיה אדם רשע כזה שעבר על מצות אביו ועל
 מצוות העם איך זה כי אם בן מות • אמר להם הרב
 כבר קבל עליו עכשו ברוב כרות רעו' שעברו עליו והוא
 בן תור' וראוי שתגיז עליו תורתו שאם היה חייב מיתה
 לא היה העם מצילו מן הים ומן הארץ מן הקיפוסא
 ומכמה כרות :

ענו לו הסדין כל סכך שהוא בן מות שהוא בן תורה
 ולא שמר מצות אביו וגם שעבר על מצוות
 והסגנות כעשות לו כזדונות והעם לא הצילו מכל מה
 שעבר עליו אלא כרי סימות בידיו במיתה משוכה :
אמר להם הרב איך ראוי שתמיתוהו אתם לא בדיון
 תורה מאחר שהוא בן תורה • ועתה שמעו
 לקול יחרי' החזן שלא יזיקנו שום סדר אחר התפלה
 וכביא אותנו לפני אשמדאי המלך והוא ידין אותנו אם
 למות אם לחיים :

ענו כלם טוב הדבר אשר דברתי מיד כוונ לחזן
 הכנסת להחרים שלא יזיקנו שום סדר עד סידין
 אותנו אשמדאי מלך הסדים :

ואחר מהתפללו הביא והו לפני אשמדאי ואמרו
 לו אדוני המלך האים הזה הוא בינינו
 מפני שחטא לשם יתברך שעבר על מצוותו וסלא
 שמר מצות אביו והנה שאירע לו כך וכך ואנחנו לא
 רכינו להמיתו עד שתדיכנו אתה מפני שהוא בן תורה •
 וכששמע המלך כך קרא לבית דינו ואמר להם הנה זה
 האים

האים פעשה כך וכך והקרה לו כך וכך דינו לבקר
 משפט ופספסו בדינו כי הוא בן תורה לכך תדיכוהו
 בדין תורת משה הלכו בית דיכין ופספסו בדינו
 ודיכוהו למות מפני סכתוב בתור מקלה אביו ואמו וזה
 הקלה כבוד אביו ומכותו וכיון שהוא ארור וארור הוא
 בן מות משאול בן קים סרבה להמית בנו יהונתן על
 סעבר על ארורי ועוד כי זה עבר על סבועתו סכתוב
 כי לא ינקה ה' וכו' הלכו לפני המלך אשמדאי וספרו
 לו איך חייבוהו למיתה על הטענות הנזכרים אמר
 להם אשמדאי המתו בדין ולינו עליו סכך סתו וספטו
 הערה והכילו הערה ואמרו חכמיהם הו מתוכין בדין
 וכך משה רבם עכב בדין מקוסס כי לא פורס אמרו לו
 בן נעשה כאשר דברת כי אתה ארונינו ועליך עינינו :
 אמר להם המלך ילך עמי האים הלילה הזאת כרו
 סלא ימיתוהו ער סיתבאר הדין וכך עשה .

באותה עשה סא לנו אשמדאי אס קרא וסכא וכוה להביא
 לפניו ספרו תורה כביאים וכתובי' וסררי מענה ונמרר
 וברק אותו ומכאו חכס בכל עיני' וכסראה אשמדאי
 כך אמר לו עתה ידעתי כי אים חכס אתה ונס מצאת
 חן בעיני הסבע לי סתלמד בני מה סאתה יודע ואכי
 אזילך מיד הסדין כי ידעתי סיסכימו בדיכך להורגך .
 ונסבע לו בכך אמר לו המלך בא ואלמדך טענות
 סתטעון ליום מחר כי יאמרו כי אים מות אתה :

ואתה תענה להם כי אתה דיין גדול וחכס וסאתה
 ספך לראות הדין ולברוק בטענו' והס יבואו

לפנו ואפי אפילך מידם למחר עתה בית דין לפסח המולך
 אשמתי ואמרו לנו לא מפאכאלו ופסח שפסח
 ענה הבחור ואמר להם אפי בית דין גדול ונתה
 מפסח אפי רובה לפספס בדוני אמרו לנו האנו
 לעשות סוד דין ונתיעצו ביקהם ואמרו אפי לנו מות
 אלא להביאו לפני המלך אשמתי אפי למחר תמום
 מי שיבא על מעלת ואחרי כן נחבר והוא גמול בישיבה
 של מטה ולכן הוא בקי בדיוקן מן השמים ומן הארץ
 הלכו וטאלו לאשמתי מה יאמר עדינו ואמר להם אפי
 לאיש הנה משפט מות בני כל מה שעשה לא במרד
 ולא במעל ולא בזדון אלא שאותן האנשים הסיתונו
 והטעונו בהבליהם ואנום חמשה פטרום : מנא לן
 מולכערה לא תעשה דבר וואתם יבוליש לרעת כי כן
 הוא משפט המלך ביום האנשים הקטן נאנתו הכל
 וכשמשע וקבית דין כן פטרונו בהין אמתו כן לקחו
 אשמתי מה צאנו לביתנו וטס בכור לפסח וללמדו תורה
 ומה שהיה יורע ועשה לו כבוד גדול ולקוף שלשה שנים
 ידע בן אשמתי כל מה שלמדו האיש הזה מכל קמט
 שהיה יורע ועשה לו כבוד גדול ולקוף שלשה שנים
 לובים : תורה מריכה אמת שאשמתי המלך וקבץ
 חילותיו ללכת על אנתה ומריכה ומיטה
 האיש הקוף על ביתו ועל כל אפרו ומוסר לו מפתחות
 כל בית גכזיו וכוה לכל אנשי ביתו שלא יעשו דבר
 נולתי אפר יכוס האיש ההוא וכראה אשמתי לאיש
 ההוא כל בית גכזיו והראהו בית אחת שלא היה לו

חפתח: ואמר לו אסמדראי בכל בית גכזי יהיה לך הטות
 להכנס חוץ מבית זה: הלך אסמדראי לכור על העיר
 הכניח עד שהיה אורח היום שהיה עומד האים על אותן
 עקם מצוהו אסמדראי שלא ליכנס בו: אמר בלבבו מה
 גם בבית הזה מצוהי המלך שלא אכנס בו יותר מכל
 בית גכזי: הלך עד הפתח ושמר וראה בת אסמדראי
 טהורה יושבת בקתורא של זהב ועמה בתולות הבנות
 מרקדות ושמותן לפניו והיא היתה יפת תאר ויפת
 מראה מאד: וכשראתה אותו אמרה לו בא והכנס לכאן
 ככבם הכלה ועמד לפני: אמרה לו אדם טפס איך
 עברת על מצות המלך אסמדראי אבי: ועוד מה אתה
 רוצה בזכנו כמים תרע באמת שהיום ימותו סכבר ורע
 אבי שאתה נכנסת בבית זה: והנה הוא בא בחרבנו
 מלפני בירו ויהרגך וכשמע האים ההוא כך נפל על
 רגליה וכסרם והתנפל לפניו ויבך ויתחנן לה להצילו
 מיד אביה שלא ומיתנו שלא ככנס לשם לפני ולא בתוונן
 לדבר רע לעשות עם הנערות וכשראתה בת אסמדראי
 כך אמרה לו מאחר שאתה בן תורה הענות איש בך
 וכולך היו: ועתה בא מן הבית הזה וכשיבא אבי ויחמ'
 לך על מה עברת על מצותי וכנסת אל בתו וירצה
 להרוג אותך אמר לו: אדוני לא נכנסתי לא מפני שאני
 אוהב את בתך מאד ואני מואל תמך שתהננה לי לאשה
 ויודעת אנכי שייטבו דבריך לפני ויתן אותי אליך כי
 מן היום שאתה עמנו נתן עיניו בך לתתי אליך מפני
 שאתה בן תורה אלא שאין דרך ארץ שהאשה תובעת

האים ונכאי יהיה למלך כמוהו לסאול סתקח בתו
 ובששמע האים ההוא דבריה סמח בלבו ועודנו
 מדבר ל לבו סיכא מן הבית הזה הנה
 אשמדאי בא וחרבו סלופה בידו ואמר לו למה עברת
 על מצותי עתה בא יומך שאטיב לך גמול מכל מה
 סעסית :

אמר ו לו ארוכי לא ככנסתי לא מרוב חסקי בבתך
 בבקשה מתך תתכנה לי לאסה כי יסרה
 היא בעיני תארי וכססמטע אשמדאי כך סמח מאר ואמ'
 לו ברצון אתכנה לך רק המתין לי עד בואי מהמלחמה
 אמור מעתה אני נותן לך רשות להכנס בבית סבתי בן
 ולסחוק עמה ולפגב אותה כרצונך מיר חזר אשמדאי
 ולכר אותה מדינה והחריב אותה ואחרי כן אמר
 לחיילותיו באו עמי לכסואי בתי סאתן לאים אחר חכם
 גדול ובן תורה מה עסו כנסו כל העופות והחיות
 סמכאו במדבר עד סלא היה להם מספר והביאו הכל
 למסטה ונתן המלך אשמדאי ממון גדול סלא היה
 חקר ומספר לאים ההוא וכתבו הכתובה וחתם החתן
 הכתוב וכל גדולי המלך עמו ועסה המלך להם מסטה
 גדול ועכוס כיד המלך לעת ערב מסר אשמדאי בתו
 לאים ההוא כדרך כל הארץ וככנסו סניהם לחדר
 ואמרה לו בת המלך אל תחשוב בלבך סאנכי סידה
 וסאתה בן ארס סכל דבר תמצא בי בדמות אסה איני
 ססדה כלום אמנס הזהר סלא תבא אלי אס איך אתה
 חסן כי ואס אני אוהב אותך כבבת עיני ולא אעזוב

אותך לעולם • אמרה לו הסבע לי בדבר הזה כסבע
 לה וכתב הסבועה בטור וחתם בה האיש ההוא אחרי
 כן בא אליה והוליד ממנה בן ומל אותו לטמוכה ימים
 כדיון תורה וקר' את טמו סלמה על טס המלך סלמה •
 ועמד האיש ההוא שנתים ימים • ויהי היום והאיש היה
 מחחק עם בנו סלמה והיתה אסתו בת אסמראי טס
 זכאכא האיש ההוא אמרה לו אסתו למה באכחתי אמר
 לה על בני סהנחתי בארבי ועל אסתו באכחתי • אמרה
 לו ומה אתה חסר איך אנכי יפה בעיניך או אתה חסר
 ממון או מכבוד הגירה לי ואמלא רכושך • אמר לה איני
 חסר כלום אלא כסאני רואה בני סלמה אני זוכר שאר
 הבני' אמרה לו הלא אמרתי לך שאס לא היתה אהבתי
 חקוקה בלבך שלא תקחני לאסה זעתה אתה כאנח
 על אסתך הראשונה וזוכר אותה אל תעסה כן פעם
 אחרת • אמר לה אני אסמר תזה לימי חזר האיש ההוא
 להאנח אמר' לו עד מתי לא תמנע עמך מהיות כאנח
 על אסתך הראשונה ועל בניה • כיון שהוא כן אני אביאך
 אל אסתך ואל בניך הראשונים • אמנס תן לי זמן מתי
 יהיה מהלכך ומתי תשוב • אמר לה אתה תתני לי זמן •
 אמרה לו אנכי אתן לך טנה אחת שתלך ותשוב אלי •
 אמר לה כן אעסה כדברך ונסבע לה על כך וכתב
 הסבועה וחתם בה הוא ונתן בידה והיא שמרה כל
 הסטרות מסבועות שעסה לה להיותס לה לערות •
 מה עשתה זימנה כל עבדיה ועשתה משה גרוליו ואחר
 שאכלו וסתו אמרה להס ארוני בעלי זה כתאזה לראות
 אסתו

אמרתו הראשונה ובניה מיט לו במקום פלוני ועתה מה
 הוא זה אמר גם בו כח להביאו לשם . ענה אחר ואמר
 אבני אוליכנו בכ' שנים . ענה אחר ואמר ואבני בעשר .
 ענה אחר ואמר ואבני במכה . ענה אחר שהיה בסוף
 המולתן שהיה קומא מעיניו אחת וגבן ואח' אבני אוליכנו
 לשם ביום אחד . אמרה לו אלך אבני חפפה . אמר
 הזהר בו שלא תזיקני ואל תעטנו מאומה והוליכהו
 בנחת כי הוא תרויך והוא בגן תורה ואין בו כח לסבול
 דבר רע אמר לה אבני אעשה כדברך . אמרה לבעלה
 באתר ארומי הזהר מן חכמים לזה כי הוא בעל חמה בני
 בסבת רב זכותו הוא עור . אמר לה לא תכעסנו בדבר .
 אמרה לו לך לשלום רק הזהר בשבועתך . מה עשה
 אותן העור והגבן ארכשו על כתפיהם וביאו אל עורן
 והביסו סט' לעיר בראש הגשר בשלום :

ויהי פעלות השחר נעשה אותו סד ברמות ארס
 וככנסו סביהם בעיר . עבשו באיש אחר שהיה
 מכירו ואמר לו אתה הוא פלוני בגן פלוני שהלכת לעבר
 הים וטבעה הספינה אמר לו אבני הואי אמ' לו האיש אך
 וארוץ ואבשר לאסתר טיוטבת באלמנה זה כמה ימים
 ולקרויך הלך ובשרס בכך וס' שם שמה רבה . ויבאו
 לפניו בחרות רבה קרוביו ומירעו ושאלו על אודות
 התלחה אמר מבאתא בררך וספ' להם כל אשר קרבו
 מראש ער סוף ער היום הסמא ויכלבנוי . וכנס לביתו
 ואותו הסד הגבן עמו ברמו' ארס . וכסף לאסתו ולכניו
 במניו ועשה מטתה לכל אנהביו קרוביו ומיר עיו .

אחר

ואחר שאכלו ושתו אמר האיש ההוא לאותו הסדר הבבלי
 שהביאהו למס במכות בת אשמדאי למה אתה עור
 מאחת מעיניך ענה לו פסוק כתוב מפודם סומר פיו
 ולטובנו סומר מכרות כעסו ולמה אתה מלבין פני
 בהבים הלא אמרו חכמים ומלבין פני חברי ברבים
 איך לו חלק לעולם הבא עוד שב אותו האיש להכעיסו
 לומר לו ולמה אתה בבבלי אמר לו ככלב שב על קיאו
 קמול פוכה באולתו ועש כל זה חספר לך האמת
 בשאתה אומר על מה חכי קומא מפני שאני כעסן יוס
 אחד בתקוטותי עם חברי והכני חברי בסכין וסימא
 את עיני ומה שאת על תה חכי בבבלי ואמור לאומן
 קעשמי אמר לו כעשתי לך מחול לי אמר לו לעולם לא
 אחחול על עלכוני אמר אזוקו האיש לאכסי ביתו תנו
 לי לשתינו ענה לו לעולם לא אוכל ולא אשתה משלך
 וכל בזה לעשו ברכת המזון ואכס ואטובה א מקומי
 ואחר שבכנס ברכת מזון אמר לו מה אתה רוצה להודיע
 לבכרתי אשתך אמר לו לך ואמור לה שלא אשוב אליה
 לעולם שהיא זונה ואשתו ואני חכי בעלה אמר לו אל
 תאמר כן ואל תעבור על שבועתך אמר לו איני חושש
 משום שבועה שנסבעתי לה יזהביא אשתו הרחטובה
 לפניו ונטקה וחבקה לפניו ואמר לו זנהיא אשתי שהיא
 אשה ואני איש ובביתך טירה ולכן אמור לה שלא
 אשוב ליה לעולם כשראה כך יבא מסס וחזר לארונתו
 מלא חמה וכשהאתס אותו שאלה אותו ואמרה לו מה
 אמר לך חרובי בעלי ענה אמר לה את סנאלת על איש

שאינו אוהב אותך · אלא שהוא מואס בך ואומר שלא
 ישוב אליך לעולם שאין אתה אסתנווהו אינו בעליך
 וספר לה כל המעשה שהקרה אותו עם בעלה אמר לו
 איך אנכי מאמינה אותך ולא לרברוך כי כל מה שאמר
 לא עשה אלא להרביץ ולעשות לך הסעסות שאני
 יודעת בו שהוא בן תורה ולא יעבור לעולם על סבועתו
 והנכי המתין עד הזמן שכתן לי ונרא' מה יהיה המתין
 עד הזמן שכתן לה שהיה טכה אחת · אחר כך קראה
 לאותו עבר ואמרה לו לך והביא לי ארזי בעלי · אמר
 לה והלא אמרתי לך בשמו שאמר לי שלא ישוב אליך
 לעולם · אמרה לו כשאמר לך אותן דברים עדיין לא
 הגיע זמן סבועתו · אבל עתה לך ואמור לו שהגיע זמן
 סבועתו וסייב אי הלך במכותה ובא אכל האיס ואמר
 לו נכירתי שואלת בשלומך ומתרה אותך לשוב אליה
 כי הגיע זמן סבועתך ענה האיס ואמר לך ואמור לה
 שאינו חפץ בשאלת שלומה ולא אשוב אליה לעולם ·
 כשאמע כך הלך וחזר לררכו לארזותו והגיד דברי
 בעלה · הלכה היא וספרה לאשתראי אביה כל הענין
 ושאלה ממנו ענה מה יעשה בענין ענה לה אביה שמה
 מפני שכתקוטט עם עברך העור אינו רוצה לבוא עמו
 ועוד שאינו כבוד לו לבא עם איש עיר וגבן · אבל זאת
 תעשי שלחי לפניו שלוחים ככברים ויתרו על סבועתך
 וכך עשתה הלכו והתרו בו ואמר להם לא אחזור עמה
 לעולם · אמרו לו איך בן תורה ולמה אתה עובר על
 סבועתך שכבר עבר הזמן שנתת לה ואתה עובר בלאו

לא תטבעו בשמי לסקר • ועוד אתה עובר על מצות
 עשה דכתי' שארה כסותה ועונתה לא יגרע • ענה להם
 כבר אשונה הלכו להם השלוחים והחזירו לה מענה
 תמה שאמרין וערוץ חזרה ושלחה שלוחי רבי' וכבדים
 מאלה כי חטבה בלבה ואמרה אולי לא ישרו בעיניו אנו
 השלוחים הלכו אכלנו והתרו בו כמו שעשו הראשונים •
 וענה להם אל תרבו תדברו כי לא אוסיף לשוב אליה
 לעולם • חזרו ואמרו לה שלא תוסיפי לשלוח עוד
 שלוחים שאיני חפץ בה ומאסתי בה • כעשמעה כך
 הלכה והגידה לאביה ושאלה ממנו ענה מה לעשות •
 אמר לה אביה אני אוסיף חיילותי וחלך אליו אם ירצה
 לבוא ואם לאו אהרובנו ואהרוב כל אנשי עירו • אמרה
 לו חלילה לך אדוני ללכת אתה אכלו אלא שלח עמי
 ממשרתיך את אשר ייטב בעיניך ואנכי אלך עדיו אולי
 יטא פני לשוב עמי וכך עשה שלח עמה חיילות והלכו
 להם עמה עד מקומו וגם בנה שלמה הוליד עמה • והיה
 בלילה כשהביעי לשם והחילות שלה רבו להכנס בעיר
 להרוב אותן ולכל אנשי מקומו ולא הכיחה אותם
 להכנס בעיר להרוב אותן ולכל אנשי מקומו • ואמרה
 להם עתה הוא לילה וכלם הם ישנים ואתם יודעים כי
 קודם שיטנו הם מפקידים נפשותיהם ביד הק'בה ולא
 נוכל לעשות להרע להם בעוד שהם ביד השם רק זאת
 נעשה עמם ולא נחטא כמתין אותם עד הבקר ולבקר
 נכנס בעיר ואם נמצא מהם לשם שהם עושי' כל חפצנו
 סרי טוב ואם לאו נרעה מה נעשה בהם ענו לה ואמרו

גברתנו עמי כטוב בעיניך וכשהיתה לטם אמר לבנה
 שלמה בני הכנס אל אביך ואמר לו שאני כאן בעבורי
 ואלא יעבור על שבועתו ושישוב עמי הלך הכפר ומא
 אביו שהיה יטן במטתו והקיזו משנתו עמד האיש
 מרעיד ואמר לו מי אתה כי הקיזותני אמר לו אני בנך
 שלמה בן בת אשמדאי המלך כששמע כך קם במורא
 וחבקו ונטקו ואמר לו למה באת לכאן אמר לו אמי
 אשתך באה לכאן בעבורך שתלך עמה וסלחה אותי
 לקראתך להודיעך שהיא בכאן אמר לו איני הולך עמה
 ולא תהיה אשתי לעולם ולא אני בעלה מאני בן אדם
 והיא שדיה ואין הדברים מתאחדים על ככז זה עס זה
 כי לא ראוי זה עס זה ענה לו בנו איך אומ' כראוי חוץ
 מכבודך כי כל הימי אשר היית עמנו לא הזיקוך מאומ'
 ולא עשו עמך דבר שלא כהוגן ולא כהגו עמך כל הערי'
 כבורה גדול וכורא אלא בעבורה גם אמי סברה אותך
 הרבה מאד גם אביה אשמדאי מיכה אותך של וגדול
 על כל השדים וכוס לעשות כלם רצונך וכיון שכך הוא
 למה אתה בועט בה ומואס אותה ואיך זוכר החסדים
 שעשו עמך כי אשמדאי זקני הצילך מיד השדים ושמענו
 להרנג שכך יבא הדין מפיהם גם אמי הצילה אותך
 מיד אביה כשרפה להורגך על שעברת על מצותיו ועוד
 למה אתה עובר על שבועתן שכשבעת שלא תליחנה
 לעולם ועוד אמרת שלא תתעבביותם חסנה אתה
 ושתשוב אליה אחרי כן לעשה אבי שמע בקולי וישוב
 לך אמר עס אמי ולא תיסא אכלד בהרעמי עשו לך

עכה לו אביו בני שלמה אל תוסף לדבר אלי עוד בדבר
 הזה ואל תאריך בדבריך שלא אשמע אליך בדבר הזה
 לסוב עמה לעולם שכל הסבועות שעשית לי לא היו מפני
 אומת ויראה שלא יהרגוני ולכן היו הסבועות באונס
 ואין בהם תמא ענה לו בנו שלמה אני לא הוסיף לדבר
 איך עוד בדבר הזה כיון שכך צויתני אמר תדע שאתה
 תאבר עמך למען זאת • הלך הכער וחזר לאמו וספר
 לה כל הדברים ובערה חמתה בשמעה את דברי בנה
 ואמרה עדיין לא אהרננו עד שאדבר עמו בפני הקהל
 ואשמע מפיו הטענה ואראה איך יתהננו הקהל בעיני
 ומה יחילו בעיני • המתינה עד הבקר וסירעה שהיו
 הקהל בבית הכנסת הלכה היא לשם עם כל שרית
 ופכבריה ואח' להם המתינה לי אתם חוץ מבית הכנסת
 ואככי אכנס עם ואשמע מה יענה ומה ירצה לעשות •
 ככנסה לשם וכשבמרר פסוקי דזמר אמרה לחזן המתן
 ואל תתפלל עד שאדבר דברי ויאמר דברי אמרה לקהל
 שמעו עמי כולם ועשו לי דין מהאיש שאככי מתרעמת
 ממנו ששמו דיהוץ בר שלחן שכך היה שמו • כי זה
 האיש נפל בימינו בשביל חטאיו ואבי גמל עמו חסד
 שהכילו מיד השדים שרבו להמיתו • גם אככי הצלתינו
 מיד אבי שרצה להרגנו על שעבר מכותנו וכתן חותילנו
 לאשה ומיכהו שר וגדול על כל חיילותיו ולקח אותי
 לאשה כדת משה וישראל וכתב לי כתובה מסך גדול
 וכשבבע לי שלא ייחמי לעולם כל ימי חיי • וכשבבע לי
 עוד כשרצה לקחת ממני רשות לסוב הכה לאשתו

מעשה ירושלמי

הרחמנא סלא יתאחר יותר מטנה אחת וטיטוב אלי
 זנהה הטבוועות בטטרות אלו והוא חתום בהם ועתה
 רוכה לשלם לי רעה תחת טובה ואינו רוכה לשוב עמי
 ועתה אנכי שואלת שתשאלו את פיו למה הוא עושה כך
 ורינו לבקר משפט על שטרי הטבוועות האלה אמרו
 לו רייכי הקהל מדוע אינך חוזר עמה פעשת עמך כמה
 טובות ועוד איך אתה יכול לעבור על הסתי טבוועות
 שחתמת בדרך ענה להם כל מה שעשיתי וטנטבעתי
 היה באונס ומחמת יראה סידעתי מאס לא אעש רכוכ'
 סימיתוני ולכך נסאלתי על הטבוועות והתירוס לי
 ואיני רוכה לחזור עמה שאין זה מדרך ארץ סיקח בן
 אדם סידה ולהוליד סידים אלא אני רוכה לשוב עם
 אפתי שהיא מבני אדם כמוני ולהתעסק בפריה ורביה
 כמו שכתוב בתורתנו אעשה לו עזר כנגדו וזאת אינה
 כנגדו ומפני כך איני חפץ לשוב עמה ואלך היא ותקח
 אחר מן הסדי כמותה ויהיה מין במינו ואני אעמוד עם
 אפתי הרחמנא אשר היא אשת בעורים אמרה בת
 אשמדאי לרייכין איכנס מורים מי שרוכה לגרם את
 אפתי שיש לו לכתוב לה ספר כריתות ולתת בידה
 ולפרוע לה כתובתה ענו הדיינין ואמרו אמת הדבר
 הזה יכוב וככונ כי כן הדין כותן אמרה להם אס כן
 יכתוב לי גיטוי ויפרע לי כתובתי הזכירה שטר כתובת
 ומכאו כתוב בה ממוץ גדול סלא היה לו מקפר אמרו
 לו הדיינים או תפרע לה זאת הכתובה או תשוב עמה
 ענה להם הנה כל הממוץ בידם הנני מוחל להם הכל

ואתן

ההנהגה

ואתן לה גיטא טעמיה לא אסוב לעולם אמרו לו
הדיוכי ראה סכך יש לך לעסו' מן הדין או ללכת עמה
או לפטור אותה ולפרוע כחובתה ואם לא תעשה זה
ביתן לה דעות לעשות בך כחפצת כפסה אמרה להם
כיון שאככי רואה שאתם מודים בדין ואמרתם חייבת
אותו בהלכה תעתיק איך אככי חפסה טולך עמי באונס
מאח' מהתל ביי' אמנס בבקשה מכס אמרו לו סיניטוק
אוקי ואשיב לי למקומי אמרו לו עשה דרכה ונסוק
אותה והיא פוטרת אותך מכל מה שחייבמך הלך
וכסקה וחסקה אותנו ומת' אמרה לו זה הוא סכךך על
מסקרת בטבועת הסס ובמכות אביך ועל מהילת בי
ורכית להכיחכי ושאטב באלמנות חיות עתה תהיה
אשתך ממך אלמנה ובלמודה והמסל אומר מי יביקם
ליקח לי אימי ובעלי ומות הוא ולא יעס טוב' ולא שמחה
לא לי ולא לאחר ואחרי כן אמרה לקהל אם לא תרצו
שאמית אתם קחו בני שלמ זה ותנו לו בית הגדול שבב'
לאם והקימוהו עליה לכשיא ולראש ולקסין סי מכס הוא
וישב עמכס כי מאח' מהרבתי את אביו איך אככי חפסה
טיס' עמי סלא יהיה לי לזכרון ולמפח כפס ואני אוריטנו
בממון גדול עד מאד כדי סלא יחסר לו כלו' זאת' תכנו
לתת לו מירוסת ככסי אביו יותר על סאר אחיו וכפ עסו
הקהל הקימוהו עליה לכשיא ולראש ולקסין ומלך עליה'
והיא חזרה למקומה לאביה מכאן סאין לארס לעבור
על טבועת הסס ולא על מכות אביו

ספר חנוך

אמר חמוק הפילוסוף המבוס' בלסון ערבי ארזים
 ובה לך מאין יבועה ואמר פילוסוף אחר סורא אתו'
 כל בני חלד זהו אהבו וטחינייה אתו' הוא ירח את כל
 בני חלד' ואמר פילוסוף אחר ואסב אתו' ואמין אותו'
 ואמר אר'ווע בס'יכני בן ארס אס אתה באלהים מאמין
 ועושה רכונ' איך תאמר וסתאהבהו עאס תאהבהו
 תעבדהו בני אס אשר ואסב יתדפה וואמר סוקר'אט
 לתלמידיו שמרו מלא תהיו מתהבים ואין מתהבים לאל
 ברבה אחד אמרנו לו אהויכו פירס לבנו זה הדבר אמר
 להם עזבו הסקרים כי הסקה הוא שיתראה האדם
 במעטיו עובר להי' בסתר ובג' לנזלח בסבורה הא ולסמו
 כי אס לסבור עבמו כדי סידעו בני אדם כי הוא עובר
 לני' בסתר וכברוהו ועוד ית סקד' לסתר מזה כי יע
 אדם המרחיק המעטה שזכרו להודיע לבני האדם
 ירחתו בסתר כי אס יתענה בכוס נפשו או יתן מהורו
 לכל בסתר ויטאלוהו בני אדם על הדבר ויאמר איך או
 יענה האלהים יודע וכונתו שיחזיקהו בני אדם איש
 אמוכות כי אפילו הטובות שיעשה בסתר לא יודיעם
 לבני אדם אבל יכסס ויסתיר מהם ויתדעו כי איך אדם
 כמלט מאחת מהסלם האלה סגולכך השמרו מהסקר
 בקלטה ענינים שהזכרתי ואל תיגעו עמכם ותעז

פשטוכם מבלי שפד וחזקו ואמרו להיות מן המאמינים
 לכבוד הצבור לא בצדקה ובני אדם אמר הפילוסוף בן
 חלום אם תשען על אלהיך באמונה תכליח בכל אשר
 תלך ואומר בלעם הפילוסוף הנקראו בלשון ערב לוקנין
 לבנו בני אל תהיה חכמה ממך אשר אגרה
 בקצור מאכלה בחורף צני אל יהי השכוי ער ממך כי
 הוא כעור בבקר ואתה יסן בני איהי הסכוי יותר חזק
 ממך כי הוא מושל על עפר כסוי ואתה לא תמסול על
 אחת בני אל יהי הכלב סוע ממך כי הוא יכיר מי
 יעסה לו טובה ואתה תסכת המטיבים לך ולא תכירם
 בני אל תחשוב למעט הסוכא האחד ואל תחשוב רבים
 אלק אוהבים כי ארום הפילוסוף בזה את בני לפני
 מותו ויאמר לו בני כמה אוהבים קניות בחיי עניהו בנו
 כבוד קניתי אוהב ער מאה יאמר לו בני אמר הפילוסוף
 אל תאהב ואל תהלל האוהב טרם שתקסו ותבחהו
 ותדע באמת כי אבי מנולדתי לפניך לא קפיתי בכל חיי
 כי אם חכי אוהב זאת היך קנית מאה ועתה לך ובחנם
 אם תמצא בכלם אחד אמר לו אבי ואיך תיעבני
 שאבחנם אמר לו בני לך וקה עגל אחד ומותתהו
 וכתתהו לכתחי ושימהו בטק והסק יהיה מנולגל כדמו
 מבית ומחוז ולך א אחד מאוהבך ואמור לו אופי ורעי
 הכני מפיל תחכתי לפניך שתקבור לי בביתך זה האיש
 אשר הרגתי ואיש אל ידע מאומה והזילני מן הצרה
 הזאת וילך בנו ויעם כן וילך אל אחד מאוהביו ויאמר
 לו ככל אשר בזהו אביו יעשהו האוהב אוהב לך ופי

המת על כחפך וקברהו וקבול הכרה כאש' עמית הרעם
 כי בביתי לא תכנס וילך לכל אחד ואחד מאוהביו
 וכאשר ענהו הדאטון כן ענהו הסכי וכך כלם וישב אל
 אביו ויגד לו אשר מצא אותו מכל אוהביו ויאמר לו
 אביו קרה לך כאשר אמר הפילוסוף רבים האוהבים
 במספר ולעת הצורך הם מעטים ועתה לך אל האיש
 אשר אמרתו לך שהוא חבי אוהבי ודע מה יעך דבריו
 וילך ויאמר לו כאשר אמר לו אל אוהביו ויענהו
 האיש ויאמר לו בא עמי אל ביתי בכתר סלח יראוך
 הסכנים וינא כל איש מעליו ואסתו וכל בני ביתו
 ויחפור הקבר בביתו ויהי כי ראה הנער הכיף הכל
 וידע את לבו ויביא העגל מן הסק ויראהו לו מנותח
 ויודה לו על אמונתו הטובה ואהבתו הנכונה עם אביו
 וילך ויספר לאביו אשר קרה לו עם חצי אוהב ויאמר
 לו אביו על זה האוהב אמר הפילוסוף זה אוהב כאמך
 העוזר אותך בעת יסטמוך הזמן ויאמר הנער אל אביו
 ראית מעולם אשר קנה אוהב שלם ויאמר לו לא ראיתו
 אבל הוגד לי אמר לו בנו ספר כא לי אולי אמצא אוהב
 כמוהו אמר לו הנר הוגד לי כי היו שני סוחרים האחד
 במכרים והאחד בבבל וכירו איש את אחיו לשמע ארץ
 וישלחו איש אל אחיו כל משאלותם על ידי שליח ויהיה
 היום וילך הסוחר היושב בבבל בסחורה אל מכרים
 ויהי כשמוע הסוחר היושב במכרים את שמע אוהבנו
 וכאמנו וילך לקראתו ויחבקהו וינשקהו ויביאהו אל ביתו
 ויכדהו ויעט לו מטתה סמוכה ימי ויראהו את כל בית

נפתה ומרים ומרות וסל מיכי זמר אשר היו לו לביתו
 ויהי ביום השמיני ויחלה הקוחר הבבלי ויעצב הקוחר
 עד מאד על חלי אוהבו כאמרו ויביא כל חכמי מצרים
 והרופאים ויהי כי ראוהו הרופאים וימטטוהו בזרועו
 ובראשו ויביטו אל מימי רגליו ולא הכירו לו שום חולי
 בעולם וידעו הרופאים כי באהבת אשה חלה ויהי
 כאשר ידע הקוחר בעל הבית כי באהבת אשה חלה
 אוהבו ויבא לפסו ויטאלהו אם היה לו אשה בביתו
 שיאהב ויעץ הקוחר החולה הראה לי כל בני ביתך
 והחטוקה בלבי אראך ויראה לו הקוחר כל נערו ביתו
 והמרות אז זה מהם זכתה אחרי כן הראה לו כל בנותיו
 ולא בחר בכל אלה ותהי לקוחר נערה בתולה בביתו
 יפה עד מאד אשר גדלה מקטנותה להיות לו לאשה
 ויראה לו ויהי כראות הקוחר החולה אותה אמר בזאת
 הנערה חיי ומותי ויהי כאשר שמע הקוחר בעל הבית
 דבריו ויתנה לו לאשה על כל מוסר ומתן שהיה לו
 לתת לה כמוהר הבתולות ותהי לו לאשה אחרי כן שב
 הקוחר אל ארצו אל בבל עם אשתו בטלום ויהי אחרי
 כן לימים ויתגבל הזמן על הקוחר המצרי ויאבד כל
 ממונו ויתרוטט ויאמר בלבו אלכה לי אל אוהבי הנאמן
 אשר כבדתיו בביתי ומלאתי חפציו ואתחנן לפניו
 שירחם עלי ויטע מגמת פניו ללכת אל בית אוהבו
 ערום ויחף וחסר כל טובה ויבא לבבל בלילה ויתבוסס
 ללכת אל בית אוהבו חולי לא יכירהו וינער בו ויוציאהו
 מביתו שיראהו עני ורע ויטאר מחוץ לעיר בבית אחרי

ויהי הוא שוכב במקומו ונותן אל לבו כל הקורות אותו
 והנה סני אכמים בנים בעיר ויהרנו אחר את חבריו
 ויברח הרובח ויבא מן העיר אז יבאו מן העיר אכמים
 רבים וירדפו אחרי הרובח ויבואו אל הבית לראות אם
 היה עם הרובח וימצאו עם הסוחר לבדו ויאמרו לו מי
 רכס לאיש ויאמר אחי כי בחר מותו מחייו בעני ובצעד
 ויתפסוהו ויביחוהו במשמר ויהי בבקר ויביאוהו לפני
 הסופטים ויטפסוהו למות לתלותו על העץ ויליכוהו
 אל העץ ויבאו אכמים רבים מן העיר לראות המפעט
 כמנהג וביכיה' היה הסוחר אוהבו אשר בא זה באהבתו
 לבבל ויראה זה הסוחר אותו ויכירהו ויאמר בלבו כי
 זה הוא אוהבו אשר היה במכרים ויזכור את כל הטובו
 אשר עשה לו וידע כי לא יוכל לשלם לו גמולו ויאמר
 לסופטים מדוע תעשו זה כי איך לו מפעט מות ואכה
 תוליכוהו כי לא זה הרגו כי אחי הרבתי ויהי כשמעם
 הרבר ההוא ויאסרוהו במקומו ויליכוהו אל העץ ויהי
 הרובח בין העם ולא הכירוהו ויביט אל כל אשר יעשה
 ויאמר בלבו אחי הרבתי זה וזה יענש שלא הרגו ויתלה
 ואחי מהרבתי אנכל מן המות איך זה כי אם סבה מאת
 העם אבל הסי' ויתעלה הוא הכדויק ואין בדרכו עול
 ולא יתרהרשע וירא אחי שמת יביאני העם למית' קשה
 מזאת ולכן אודה על פשעי ואמו' עתה ואתספר ואכיל
 זה מן המות ויבא הרובח לפני הסופטים ויקרא בקול
 גדול אתם בעלי היושר והאמו' לא תעשו עול במפעט
 ולא יהרג בקי במקו' חייב' ובחמת תדעו כי לא זה ולא

101

זה הרנו לכרזת ולא זה אמר שהוא הרנו לא אולי בחר
 במותו מחייו וגם לא זה אמר לכס להכיתו ואמר שהוא
 הרנו לא מפני שהוא אהב אותנו כפסוק קסורה בנפשו
 ואבן ארוכנו הכיתו לזה ולא יהרב נקי כי אני הרגתיו
 וטוב מותי בעולם הזה ולא חמות בעולם הבא ויהי
 כשמעם דברי הרובח ויכיתו הסוח' ויאסרו זה ויוליכוהו
 אל הפץ ויתלוהו ואחריו כן בא הסוחר הבבלי ויביא
 הסוחר המברי א ביתו ויתן לו חליפות שמלות וילביטהו
 וימאהו על הקורות אותו ויספר לו כל קורותיו ויכבדהו
 ויסימהו לאב ולארוץ לכל ביתו וכל אשר יש לו נתן
 בירו :

נשלם ספר חנוך תהלה לאל עולם

Torno l. opuscolo qui contiene a
 pagina 24. cioè 37. v. l.
 opera del Dr. Rossi intitolata
 Biblicy. Ms. codices Hebraici,
 vol. 1. ff. 194. pagina 124. Idem
 vol. 111. ff. 1049. pag. 46. e qui
 diffusamente al codice ff. 1087. ff. 58.
 E' lo stesso non ne parla nell. altra sua
 opera intitolata Dictionario storico

Degli autori Arabi (vedi) nella Bibliot.
Etica d' Orfio Tomo 4.º p. 934.
Idem p. 1007. Idem Tomo 1.º p. 969

102

